

JEGYBANKI ÁRFOLYAMOK

USD ▲ 1,0478
GBP ▼ 0,8321
CZK ▼ 25,043
HUF ▲ 402,95

ÚJ SZÓ-ELŐFIZETÉS

predplatne@newsandmedia.sk
0905 384 933

2025. február 15., szombat

| 78. évfolyam | 38. szám | Előfizetőknek 13 % kedvezmény | ujszo.com | Ára 1,19 €

ÚJ SZÓ

Ondrej Lunter,
Besztercebánya
megyefőnöke
(középen)
az önkormányzatok
számára nagyobb
hatáskört kér az
egészségügyben
és az uniós források
lehívása terén.
Mellette Agócs Attila,
Füle polgármestere.

(TASR-felv.)

Aktívabban lépnének fel az önkormányzatok

KÁROLY ZSOLT

BESZTERCEBÁNYA. Besztercebánya megyében új platform alakult, ami a Közép (Stred) Kezdeményezés elnevezést viseli. Célja, hogy aktívan lépjen fel a közszolgáltatásokat érintő kulcsfontosságú kérdések megoldása érdekében. A kezdeményezés létrejöttét a megyeelnök, Ondrej Lunter jelentette be.

Ondrej Lunter megyeelnök szerint a kezdeményezés létrejöttének motivációja abból a frusztrációból ered, hogy a köz-

életi párbeszéd a parttalan viták és a botrányok színterévé vált, miközben a valódi problémák, például a közszolgáltatások helyzete, háttérbe szorulnak. Hangsúlyoz-

ta, az önkormányzatok a közszolgáltatások 80%-át biztosítják, mégsem kapnak elég teret a döntéshozatalban, és ezen szeretnének változtatni. Lunter kiemelte, a kezdeményezés nem kíván versenyezni a már létező szervezetekkel, mint pl. a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásával (ZMOS).

**“
A kormány az önkormányzati uniós forrásokra is ráténné a kezét, ami a megyefőnök szerint hiba.”**

Gyorsabbak, rugalmasabbak, bátrabbak akarunk lenni a polgárok számára kulcsfontosságú témák képviselésében – jelentette ki, és kizárta, hogy a szervezet politikai párttá alakulna. A Közép Kezdeményezés első két kiemelt témája a járóbeteg-ellátásért felelős hálózat megújítása, és átláthatóbbá tenni az uniós források elosztásával kapcsolatos döntéshozatalt is. A rendelői hálózat hanyatlásnak indult, az egészségügyi ellátás elérhetősége romlik. Az önkormányzatok számára nagyobb hatáskört követelünk az egészségügyben, és együttműködést sürgetünk a kormánnyal, az egészségbiztosítókkal, a szakmai szervezetekkel – mondta Lunter. A célok között szerepel a veszélyeztetett régiókban működő rendelők létrehozásának és fenntartásának támogatása.

A másik problémát az uniós források önkormányzatoktól a központi irányítás felé történő esetleges átcsoportosítása jelenti. Felmerült, hogy a kormány bizonyos uniós pénzeket központilag irányított projektekre csoportosította át, ami veszélyeztetné a városok és falvak fejlődését – figyelmeztet Lunter. Ennek állítólagos oka, hogy az önkormányzatok nem képesek időben előkészíteni a projekteket, és a régiók számára szánt források esetleg elveszhetnek. ■

MAI MELLÉKLETÜNK

A NAP MONDATA

“ Mi már Trump voltunk Trump előtt, ahogy ezt Amerikában mondják.

Orbán Viktor kormányfő Trump békekezdeményezéséről

Bridget Jones, az újjászületett szűz

Az Oscar-díjas Renée Zellweger színésznő negyedszer is magára ölti az örök szingli szerepét **14. oldal**

Münchenben Ukrajna békéje és jövője a tét

A tegnap kezdődött Müncheni Biztonsági Konferencián az ukrajnai háború kiemelte a fő téma.

MÜNCHEN. Megvolt az első ukrán-amerikai tárgyalás a müncheni biztonsági konferencián a háború lezárásáról, Keith Kellogg, az USA Ukrajna-ügyi küldötte egyeztetett Andrij Jermakkal, az ukrán elnöki kabinet vezetőjével. Jermak azt mondta: „tartós békekötésről” és Ukrajna támogatásáról beszélt partnerével. Arra is kitér, szerinte nem lehet arra számítani, hogy Oroszország bármilyen egyezményhez tartja

magát, mert „nem játszik a játékszabályok szerint.” Úgy látja: csak erővel, nyomásgyakorlással lehet elérni, hogy Moszkva leálljon az Ukrajna elleni agresszióval.

J. D. Vance amerikai alelnök szerint egy siker-

**Annalena Baerbock
ővött az elkapkodott békekötéstől**

(TASR-felvétel)

res ukrainai békemegállapodás után tiszta lappal indulhatnak újra az amerikai-orsz kapcsolatok. Ukrajnáról olyan alku fog születni, amely sokakat meg fog döbbeníteni – tette hozzá Vance, aki szerint a Donald Trump elnök vezette kormánzatnak az a célja, hogy meggyőzze Vlagyimir Putyin orosz elnököt, hogy Oroszország többet érhet el a tárgyalásztalnál, mint a csatatéren. Kijelentette, ha Moszkva nem tárgyal jóhiszeműen, az amerikai csapatok Ukrajnába küldésének lehetősége továbbra is „az asztalon marad”. „Vannak gazdasági és vannak katonai nyomásgyakorlási eszközök is, amelyeket az USA Oroszországgal szemben bevethetne” – mondta Vance.

Az ukrán határok ügyében minden lehetséges, bár reálisan kell hozzáállni a béketárgyalásokhoz – jelentette ki Pete Hegseth amerikai védelmi miniszter. Hegseth „nagyon valószínűtlennek” véli Ukrajna 2014 előtti határainak visszaállítását, az amerikai katonák ukrainai jelenlétét és Ukrajna NATO-tagságát. Megjegyezte, az ő feladata „egy adag realizmust vinni” a tárgyalásba. Az uniós csúcsovezetők attól tartanak, Washington Ukrajna feje fölött állapodik meg Moszkvával. Egy szélhámós, az ukránok és az európaiak feje fölött megkötött békével semmit sem nyernénk – közölte a német külügyminiszter. Részlet a 4. oldalon. (MTI, Portf., ú)

Íróként figyeli meg a túlélés bajnokait

Rényi Ádám: „Fontos, hogy ne csak azok a feladatok motiváljanak, amelyeket a munkahelyünkön vagy a családban kapunk...”

6. oldal

IDŐJÁRÁS

Derült vagy enyhén felhős égbolt, szórványosan gyenge havazás várható. A nappali hőmérséklet -1 és 3 fok között alakul.

RÖVIDEN

Ferenc pápa fogadta Robert Fico kormányfőt

RÓMA. Bár Ferenc pápa egészsége a napokban nem volt tökéletes, pénteken mégis fogadta a szlovák miniszterelnököt, Robert Ficót. A Vatikán tájékoztatása szerint a felek az ukrajnai háborúról, valamint az Izrael és Palesztina közötti törekény békéről is szót ejtettek. Az egyeztetést követően azonban a Vatikán közölte, Ferenc pápát kórházba szállították „néhány szükséges vizsgálatra, valamint a tartós hörghurut miatt elrendelt kezelés folytatása érdekében”. A 88 éves Ferenc pápa napok óta akut gyulladással, valamint légzési nehézségekkel küzd. (td)

Az államfő nem akar hivatalnokkormányt

POZSONY. Peter Pellegrini államfő először alaposan megvizsgálja a kormányt érintő lehetséges személyi változtatásokat, utána dönt – közölte az elnöki iroda. Az államfő nem számol hivatalnokkormány kinevezésével. Pellegrini szerint a két lehetséges megoldás a parlamenti viszonyok konszolidálása a jelenlegi összetétel mellett, vagy ha ez nem sikerül, akkor az előre hozott választás kihirdetéséről szóló parlamenti megállapodás. Robert Fico (Smer) kormányfő jövő hétfőig, február 17-ig adott időt a Hlasnak és az SNS-nek a pártjukon belüli megegyezésre és a parlamenti kormánytöbbség visszaállítására. (TASR)

Felmérés: a PS vezet, a Smer a második

POZSONY. Ha január végén parlamenti választást tartottak volna, a Progreszszív Szlovákia nyerne a szavazatok 24,6%-ával, öt párt jutott volna be a parlamentbe – derül ki a Statisztikai Hivatal intézetének felméréséből. Második lenne a Smer 22,7%-kal, harmadik a Hlas 13,7%-kal. Bejutna még a KDH (8,7%) és a Republika (5,2%). Kimaradna viszont a Magyar Szövetség (4,9%), a Szlovákia (3,9%), a Demokraták (3,8%), az SaS (3,2) és az SNS (3,1%). (TASR)

Donald Trump és a kormányzati hatékonyságjavítással foglalkozó Elon Musk szerint az amerikai segélyek ideológiailag elfogult alapon és rossz hatékonysággal kerültek elköltésre

Rászállt a Fico-kormány az amerikai támogatásokra

TOKÁR GÉZA

POZSONY. Miközben az Egyesült Államok több központi programot is leállított, köztük az USAID kifizetéseit, egyre több szó esik arról, hogy pontosan milyen szlovákiai programokat is érintett az amerikai támogatás. A kormány meglátta a politikai lehetőséget a helyzetben.

Miután a Trump-adminisztráció több programot is leállított, előtérbe került az Egyesült Államok külföldi támogatásainak és lobbitevékenységeinek kérdése is. Donald Trump és a kormányzati hatékonyságjavítással foglalkozó Elon Musk szerint az amerikai segélyek ideológiailag elfogult alapon és rossz hatékonysággal kerültek elköltésre. A milliárdos vezetésével ténykedő csapat most a korábbi stratégia felülvizsgálatát szorgalmazza és azonnali hatállyal

és fejlesztése terén, 1961-ben alapították. Szlovákiában elsősorban a demokratikus átmenet idejében, az 1989-es rendszerváltás után lendült fel a tevékenysége, hogy aztán az ezredfordulón hivatalosan elhagyja az országot. A szervezet ugyanakkor az amerikai külügyminisztériumon keresztül célzott programokra továbbra is biztosított forrásokat, a korábbiaknál korlátozottabb mértékben. Azt, hogy milyen szervezetek is kapnak támogatást, a kormány kihasználna.

KIK KAPTAK PÉNZT SZLOVÁKIÁBAN?

Az USAID amerikai támogatások egyik fő célszervezete a több mint 350 ezer eurós összdotációhoz jutó Globsec, a legsikeresebbnek számító szlovákiai külpolitikai think-tank. A szervezet a negyedik Fico-kormány hatalomra kerüléséig rendszeresen Pozsonyban tartotta az éves konferenciáját, melyre több vezető politikus is meghívást kapott. Az Emberjogi Liga tavaly 300 ezer dolláros egyszeri támogatásban részesült, a nyitrai Konstantin Egyetem és a Kassai Műszaki Egyetem tudományos tevékenységre kapott dotációt, a civil szervezetek képzésével foglalkozó PDCS szintén kiemelt anyagi segítséget kapott az amerikai hatóságoktól. A Kuciak-gyilkosság után létrejött újságírói tényfeltáró szervezet, az ICJK több százézes támogatásból gazdálkodhat.

Az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Ügynökségét (USAID) 1961-ben alapították

(Fotók: GETTYIMAGES/NMH, TASR/AP)

leállította a források kifizetését. A kifizetések alsó hangon is kilencvennaposra történő befagyasztása érinti többek között az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Ügynökségének (USAID) programjait is. Ez a szervezet többféle tevékenységgel foglalkozik, főként a liberális demokrácia terjesztése

Szlovák szálak

Trump lépése nem maradt viszhang nélkül Szlovákiában sem, különösen mivel Robert Fico már több hónapja előszeretettel beszél arról, hogy a kényelmetlennek számító kormányát nemzetközi nyomásra igyekeznek szabotálni, vagy egyenesen megbuktatni. Az elmúlt

napokban több kormánytisztviselő is beszélt arról, hogy transzparensé kell tenni a Szlovákiába irányuló amerikai támogatásokat. Megjegyzendő, az USAID listájáról pont azért beszélhetünk, mert a washingtoni kiadások a megbízási szerződésekkel együtt viszonylag átláthatóak: könnyen megtalálhatók és kilistázhatók az interneten – ettől függetlenül nem zárható ki, hogy más szlovákiai programok is részesültek amerikai támogatásban. Fico a hét elején levelet küldött Elon Musknak és tájékoztatást kért a szlovákiai civil szervezeteknek

és a sajtónak nyújtott, politikai célokra is felhasznált támogatásokról. A kormányfő véleménye szerint az amerikai hatóságok a forrásokkal beavatkoztak Szlovákia belügyeibe. Fico mellett pénteken megszólalt Matúš Šutaj Eštok belügyminiszter is, aki egy tudatos hálózat kialakítását látja a történések mögött. A politikai Facebookon megjelentett videójában kifejti,

hogy az amerikaiak által szponzorált civil szervezetek további intézményeknek adják tovább a támogatást, akik a „liberális világ propagálásával”, tüntetésszervezéssel, káoszkelletéssel foglalkoznak.

A civil szervezetek finanszírozása kapcsán pénteken külön nyilatkozatot tett Simona Zacharová, a civil társadalom fejlesztéséért felelős kormánybiztos, aki szerint meg kell teremteni egy transzparens jogi szabályozás kereteit, ami a civil szervezetek lobbitevékenységétől kezdve az átláthatóságig minden területre hatással van. Zacharová

szert a kérdés kapcsán szakmai párbeszédre van szükség, amerikai, magyar és izraeli munkautakon szeretne tájékozódni a rendelkezésre álló lehetőségekről.

Milliók, százazrek, szervezetek

Fico szerint már a „nem teljes körű nyilvános forrásokból” is világos, hogy az USAID több millió dollárnyi nagyságrendű összegekkel támogatta a zavarkeltő kezdeményezéseket Szlovákiában. Az adatok szerint nincs példa hasonló összegű egyszeri támogatásokra, ugyanakkor a külügyminisztérium égisze alatt rendszeresen, több kezdeményezés is jutott jelentősebb amerikai dotációhoz – ami alatt néhány száz kezdeményezést értünk az elmúlt évtizedben. A támogatásokat és összegüket tekintve kirajzolódik egy világos minta: az előnyben részesített projektek között nagy számban található ember jogi, illetve a liberális demokrácia ellenőrzésére, kontrolljára szakosodott intézményeket.

A kedvezményezett listáján olyan, a kormánnyal rendszeresen konfliktusban álló szervezetek is megtalálhatóak, mint a Transparency International, a Via Iuris, vagy az LMBTQ-közösségekkel foglalkozó társulások, amelyekből több is kiemelt támogatásban részesült. A listán megtalálható a Sme napilap egyik társult alapítványa és a Deník N kiadója is. Fontos megjegyezni, hogy – csakúgy, mint az például a magyarországi támogatások kapcsán évről évre felmerül – egy program elvben konkrét célokat szolgál, amelyek jellemzően összhangban vannak a támogatást megítő intézmények célkitűzéseivel.

Következmények

Az amerikai támogatások kapcsán kialakuló párbeszéd több szempontból is hasznára válhat a Fico-kormánynak, függetlenül attól, mire is költötték el a megítelt összeget. A kormányfő folyamatosan azt érzékelteti, hogy párhuzamos intézmények alakítják a szlovákiai politikát, amelyek szándékosan az állam érdekei ellen dolgoznak. A koalíció korábban is jelezte, hogy fel szeretne lépni a kényelmetlennek tartott civil szervezetek ellen: az SNS előbb a külföldi donorok feltüntetését tette volna kötelezővé, a párt legújabb törvényjavaslatában már a lobbizási tevékenységek kötelező listázása is szerepel. Fico a téma előtérbe kerülése után tovább vádolhatja egymással való összejárásával a civil szervezeteket és több szakmai háttérintézményt.

Elképzelhető az is, hogy amennyiben az USAID forrásai elérhetlenné válnak, az néhány civil szervezetet nehéz hatással lesz: új adományozókat és pénzforrásokat kell keresniük. Ami egészen biztosnak tűnik már rövid távon is, hogy az Egyesült Államok vezetése a hatékonyság nevében átszervezi az államra támaszkodó és azzal szimpatizáló szervezetek támogatását, ennek a hatását pedig a szlovákiai civil szektor egy része is megérzi. ■

A dunaszerdahelyi Humán Segítő Központban Simona Vlahiová és Annamária Schwarcz speciális szociális tanácsadók segítik az ügyfeleket

(Tornyai Bianka felvételei)

Szociális tanácsadó nyílt Dunaszerdahelyen

TORNYAI BIANKA

DUNASZERDAHELY. Speciális szociális tanácsadót nyitott Dunaszerdahelyen a Nagyszombati Főegyházmegyei Karitás a Bacsák utcában. Szolgáltatásait a krízishelyzetben lévő emberek vehetik igénybe munkanapokon.

A Nagyszombati Főegyházmegyei Karitás a múlt év végén nyitotta meg dunaszerdahelyi Humán Segítő Központját. „A tanácsadó szolgáltatást a nehéz élethelyzetben lévő emberek, különösen a hajléktalanok, a tartósan munkanélküliek, a szegénységben élők, valamint a szenvedélybetegségekkel és egészségügyi problémákkal küzdők vehetik igénybe, de a magányos idősök, a gyerekeket egyedül nevelők

vagy a válófélben lévők számára is hasznos lehet” – hívta fel a figyelmet Darina Kukulová Kvetanová, a Nagyszombati Főegyházmegyei Karitás kommunikációs vezetője. Megtudtuk tőle, hogy Dunaszerdahely – Nagyszombat, Pöstyén, Vágújhely és Galánta mellett – már az ötödik város, ahol ilyen központ nyílt a megyében. Kollégái és saját tapasztalatai alapján úgy látja, hogy nagy szükség van ezekre az intézményekre. Mint fogalmazott, gyak-

ran az ügyfelek egész problémahalmazait kell megoldaniuk, hiszen aki segítséget kér, annak rendszerint nem egy, hanem rengeteg problémája van.

A segítség első lépése

A Humán Segítő Központot azért is nyitották meg éppen a Bacsák utcában, mert ott már hosszabb ideje működik a Plébániai Karitás, amely a segítségkérésnek az első lépése lehet, itt ruhát, élelmiszert és más dologi segítséget kaphatnak a rászorulóak. Akinek azonban a problémák megoldá-

sában is segítségre van szüksége, annak ajánlott a segítő központban dolgozó tanácsadókhöz fordulni, illetve egészségügyi segédeszközöket is kölcsönözhetnek a rászorulóknak, például baleset vagy tartós sérülés esetén. „Ami fontos, hogy nemcsak szlovákul, hanem magyarul is beszélünk, aki krízishelyzetben van, annak nagy könnyebbséget jelenthet, ha anyanyelvén kérhet segítséget” – hangsúlyozta Annamária Schwarcz speciális szociális tanácsadó.

Ingyenes szolgáltatás

A szolgáltatás ingyenes, munkanapokon 8 és 12, valamint 13 és 15 óra között jöhetnek be személyesen a segítő központba, de a 0948 594 739-es, a 0947 937

053-as telefonszámokon vagy a poradenstvo@charitatt.sk e-mail-címen is felvehetik velünk a kapcsolatot, illetve kérésre házhoz is mennek, ha valakinek gondot okoz bemenni a központba. A szolgáltatás minden, Dunaszerdahelyi járásban élő lakos számára elérhető. Schwarcz elmondta, hogy segítenek például kérelmek megírásában, hivatalos okmányok kitölté-

sében, de elkísérik az ügyfeleket az egyes hivatalokba is. Munkatársa, Simona Vlahiová speciális szociális tanácsadó kiegészítette, januártól mintegy húsz ügyfélnek nyújtottak segítséget, de a legtöbb esetben hosszú távú együttműködésre van szükség. „A városban hivatalosan körülbelül húsz hajléktalan él, de számuk valószínűleg ennél jóval nagyobb. Egyre több olyan lakosról szerzünk tudomást, aki a

„Ami fontos, hogy nemcsak szlovákul, hanem magyarul is beszélnek.”

szegénység küszöbén él, akiket a hajléktalanság fenyeget. Sajnos a legtöbbjük nyugdíjas, akiknek nem tudunk megoldást találni a lakhatásra, mert rendkívül drágák az albérletek, a nyugdíjuk viszont olyan kevés, hogy nem tudják kifizetni. Legtöbbször a 2-3 ha-

vi kaució kifizetése lehetetlen számukra” – magyarázta. A gondokat tetézi, hogy a hajléktalanszállók telítettek, a várólista nagyon hosszú. További problémákat generálnak a romákkal szembeni előítéletek, az ezekből fakadó diszkrimináció. A tanácsadók aláhúzták, a központ ajtaja mindenki előtt nyitva áll, és fontos, hogy akinek problémája van, az kérjen segítséget.

„A tanácsadók aláhúzták, a központ ajtaja mindenki előtt nyitva áll.”

Az energiatakarékosság a középpontban

2024 folyamán több olyan komáromi fejlesztés is lezárult, amely az energiatakarékosság mértékét igyekezett növelni – közölte a TASR hírügynökség.

KOMÁROM. Jelentős előrelépésnek számított a közvilágítás modernizációja is, amelynek összértéke mintegy 1,45 millió euró volt. Ennek köszönhetően modernizálták a komáromi közvilágítás mintegy 70%-át, az energiafelhasználás mértéke pedig 50%-kal csökkent. 2024-ben több épület hőszigetelését is elvégezték, ill. korszerűsítették az óvodák fűtésrendszereit. Mindezen munkálatok összértéke csaknem 100 ezer euró volt. „A közösen végzett

közbeszerzésnek köszönhetően, amelybe több intézmény is bekapcsolódott, a korábbi időszakhoz képest jelentősen sikerült csökkenteni az energia beszerzési árát is” – közölte a városi hivatal. (vp)

A dotációt a felújítás előtt vagy utólag is lehet kérni (TASR/AP-felvétele)

Nyitra megye nem egyezik bele a tribecsi atomtemetőbe

Branislav Becík (Hlas) megyeelnök a legutóbbi megyei képviselő-testületi ülésen kijelentette: nem fognak beleegyezni abba, hogy a tervezett mélyszélességi atomhulladék-tároló a Tribecsből épüljön meg.

NYITRA. Juraj Soboňa (SNS) megyei képviselő az ülésen elmondta, a lehetséges beruházás közvetlenül érintene hat községet a Nagytapolcsányi, négyet az Aranyosmaróti járásban, egyet pedig Trencsén megyében. Emlékeztetett, hosszú távú folyamatról van szó, ugyanis 2030-ig választják ki a helyszínt, az építkezésnek pedig a 30-as évek végén kellene kezdődnie. „Jó volna, ha a következő lépéseknél tájékoztatnák az önkormányzatokat is. Ez egy olyan projekt, amely iránt jelenleg ezrek érdeklődnek a Nagytapolcsányi és Aranyosmaróti járásban” – fogalmazott Soboňa a TASR hírügynökség szerint. Amint arról lapunk is többször is beszámolt az elmúlt hetekben, gyakorlatilag hasonló kérést (a nyilvánosság bevonását) fogalmaztak meg Besztercebánya megye, a települési önkormányzatok és a Magyar Szövetség helyi politikaisai az illetékes minisztériumok irányába. Habár

a Smer, a Hlas és az SNS országos szinten koalíciós partnerek, és Branislav Becík megyeelnök maga is parlamenti képviselő, a kormány által javasolt atomhulladék-tároló építésével nem ért egyet. „Nem fogunk beleegyezni ilyesmibe, vagyis hogy a tribecsi területre egy efféle projektet tervezzenek. Röviden és világosan kimondom, egyben bízom benne, ebben a megyei képviselők is támogatnak minket. Minderről jelenleg csak mérlegelések folynak. Ha majd beindul a projekt, akkor arról majd tájékoztatni fogok. Am most azt mondom, a válaszuk teljesen világos lesz, s védeni fogjuk a természeti környezetünket” – fogalmazott Becík. (vp)

Branislav Becík (TASR-felvétele)

Mark Rutte NATO-főtitkár (balra) és J. D. Vance amerikai alelnök a müncheni biztonsági csúcson

(TASR/AP)

Müncheni munkálkodás az ukrán béke körvonalain

ÖSSZEFOGLALÓ

MÜNCHEN. A tegnapi kezdődött Müncheni Biztonsági Konferencián intenzív megbeszéléseket folytatnak az ukrán háború befejezéséről. A vasárnap befejeződő biztonságpolitikai konferenciára több állam- és kormányfő, illetve európai uniós vezető is hivatalos, valamint részt vesz rajta Volodimir Zelenskij ukrán elnök is. Az USA-t James David Vance alelnök képviseli.

Sokan valamiféle meg egyezés körvonalazódását várják az üléstől, ugyanis Volodimir Zelenskij ukrán elnök és hivatalának vezetője, Andrij Jermak J. D. Vance amerikai alelnökkel és az Egyesült Államok kormányának különmegbízottjával is találkozik Münchenben. A kérdés továbbra is az, hogy a Kreml mennyire akar megállapodni a Nyugattal. Miközben Oroszország nyitott a tárgyalásokra az Egyesült Államok-

kal, talán most kevésbé hajlandó kompromisszumra, mert javulnak a pozíciói a harctéren.

Szélhámos béke veszélye

Felkavarták az eddig sem álló vizet Donald Trump, illetve védelmi minisztere, Pete Hegseth nyilatkozatai, amelyek arra utalnak, hogy az Egyesült Államok Ukrajna és Európa kihagyásával tárgyalna az ukrán békéről Oroszországgal, Amerika pedig a továbbiakban nem szavatolná Európa

biztonságát. Trump azt mondja, az Egyesült Államoknak nem Oroszország, hanem Kína jelenti a fenyegetést, ezért az európai kapcsolataikat lejjebb fogják csavarni. Közben európai vezetők olyan felszólításokat küldtek, hogy Európát és Ukrajnát nem szabad kihagyni a tárgyalásokból. „Egy szélhámos – az ukránok és az európaiak feje fölött megkötött – békével nem nyernénk semmit. Egy szélhámos béke nem hozna hosszú távú biztonságot sem Ukrajna népének, sem nekünk, Európában, sem az Egyesült Államoknak” – fogalmazott Annalena Baerbock német külügyminiszter a nemzetközi konferencia megnyitóján. Mint mondta, ehhez Ukrajnának

„kemény és hosszú távú biztonsági garanciákat kell kapnia, amelyek biztosítják az ország szuverenitását, illetve azt, hogy Putyin nem fogja ismét fenyegetni Európa békéjét”. Keir Starmer brit miniszterelnök szerint Ukrajna számára biztosítani kell a NATO-csatlakozás lehetőségét. Starmer kijelentette azt is, hogy Ukrajna sorsáról Ukrajna nélkül nem lehet tárgyalni. Franciaország aggódik, hogy az új amerikai kormányzat „mindenben enged” majd Oroszországnak – jelentette ki Sébastien Lecornu védelmi miniszter.

Amerikai ellentmondás

Visszautasítjuk, hogy a békekezdeményezés során az USA szükségtelen engedelményeket

tenne Vlagyimir Putyin elnöknek – hangsúlyozta Pete Hegseth amerikai védelmi miniszter. J. D. Vance alelnök arról beszélt, az USA csapatokat küldhet Ukrajnába és további szankciókkal sújthatja Oroszországot, ha Vlagyimir Putyin nem tárgyal jóhiszeműen a békemegállapodásról. Vance

J. D. Vance alelnök: Terítéken van az amerikai csapatok Ukrajnába küldésének lehetősége, valamint az oroszok gazdasági büntetése.

úgy fogalmazott, „terítéken van” az amerikai csapatok Ukrajnába küldésének lehetősége, valamint a gazdasági büntetés, ha a békemegállapodás nem garantálja Kijev hosszú távú függetlenségét. Vance állítása jelentősen eltér a Fehér Ház korábbi nyilatkozataitól. Trump a héten azt sugallta, Ukrajna „egy napon orosz lehet”, Hegseth védelmi miniszter pedig arról beszélt, az USA nem fogja többé prioritásként kezelni az európai és ukrán biztonságot. (MTI, SZER, 444)

RÖVIDEN

Közismert Rogán megszégyenülése

BUDAPEST. Tízből nyolc, Magyarországon élő hallott arról, hogy Rogán Antal amerikai szankciós listára került, az emberek 33%-a pedig igaznak, 17%-a pedig valószínűleg igaznak is tartja a vele szemben felmerült gyanút, mely szerint Orbán Viktor jobbkéz, Rogán jelentősen hozzájárult a magyarországi korrupció növekedéséhez. A Publicus Intézet felmérése szerint még a kormánypárti szavazók 21 százaléka is úgy gondolja, hogy akár igazak is lehetnek a Rogánnal szemben felhozott amerikai vádak. (TIK)

Az oltásellenes Kennedy miniszter

WASHINGTON. Az oltásellenes, összeesküvés-hívó ifjabb Robert F. Kennedy lett az új amerikai egészségügyi és szociális miniszter, miután az amerikai szenátus bizalmat szavazott neki. Jelöltségét egyetlen kivétellel minden republikánus politikus támogatta, a demokraták és a függetlenek viszont mindannyian nemmel szavaztak. Robert F. Kennedy Jr.-nak rengeteg hajmeresztő és nagy felháborodást kiváltó kijelentése volt az elmúlt években. Az amerikai járványkezelést vezető dr. Anthony Faucit a háttérhatalmi fasizmus kiszolgálójának nevezte, a járványügyi korlátozásokról és az oltási programokról azt mondta, olyanok, mint a holokauszt, a karantént pedig az emberiség rabigába hajtásának és demokrácia elpusztításának kiáltotta ki. (TIK)

Fogolycsere: otthon az orosz bűnöző

MOSZKVA. Isztambulból a moszkvai Vnukovo reptérre érkezett az amerikai légierő egyik Mitsubishi Challenger repülőgépe az orosz-amerikai fogolycsere keretében szabadon engedett Alekszandr Vinnyikkal a fedélzetén. Vinnyiket 2017. július 25-én vették őrizetbe Görögországban az USA kérésére, ahol azzal vádolták, hogy 4 és 9 milliárd dollár közötti összeget mosott tisztára az időközben megszűnt BTC-e online tőzsdéi kriptopénzváltón keresztül. Az Oroszországban kábítószer-csempészésért elítélt Mark Fogel amerikai angolnyelv-tanár szabadon bocsátásáért cserébe engedték haza. (MTI)

Orosz dróncsapás érte a csernobili atomreaktort

Orosz harci drón csapódott be a csernobili atomerőmű szarkofágjába. Drónarabok csapódtak be román és moldovai területen az orosz légitámadások során.

KIJEV/BUKAREST. Robbanófejű felszerelt orosz támadó drón csapódott be a csernobili atomerőmű 4. blokkjának szarkofágjába pénteken, a háttérsugárzás szintje nem nőtt – közölte Volodimir Zelenskij ukrán elnök. Zelenskij arra emlékeztetett, hogy Ukrajna a reaktort védő objektumot Európa és a világ más országaival közösen építette, „mindazokkal együtt, akik valódi biztonságot akarnak az emberek számára”. Az ukrán elnök rámutatott: az egyetlen állam a világon, amely képes megtámadni ilyen létesítményeket, elfoglalni az atomerőművek területét és a következményekre való tekintet nélkül harci cselekményeket folytatni, az a mai Oroszország. Az első becslések szerint a szarkofágban keletkezett kár jelentős – tette hozzá Zelenskij. A Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) bejelentette, nem emelkedett meg a sugárzás szintje a csernobili erőműnél. A tájékoztatás szerint a NAÜ helyszíni megfigyelői a csernobili telephelyen robbanást hallottak az egykori atomerőmű 4-es reaktorának maradványait védő új betonszarkofágnál, ahol tűz is keletkezett. A szarkofágon belül, illetve azon kívül továbbra is normális szintű a sugárzás mértéke. Drónarabok romániai és moldovai területen történt becsapódásáról és a román légtér megsértéséről számoltak be Bukarestben azt kö-

vetően, hogy Oroszország újabb légitámadást intézett ukrán folyami kikötők ellen a Duna-delta térségében. A térségbe küldték a román légierő két F-16-os és a spanyol légierő két – a Fekete-tenger partvidékén fekvő Kogalniceanu támaszponton állomásozó – Eurofighter harci gépét. A román határ közvetlen közelében mozgó célpontok egyike az ukrán Reni kikötőváros közelében 1 km-es mélységben román terület fölül repült, majd Ukrajna felé elhagyta a román légtér. A katasztrófavédelem figyelmeztette az ukrán határral szomszédos Tulcea és Galac megye polgári lakosságát a légtérből lezuhánzó tárgyak becsapódásának veszélyére. A térséget átfésülő hatóságok két helyszínen találtak Gerany típusú orosz drónokból származó törmelék román területen. A szakértők megállapították: mindkét becsapódott drón robbanótöltetet szállított, ami a becsapódáskor megsemmisült.

A moldáv külügyminisztérium berendelte a moldovai orosz nagykövetet, miután ismét orosz drónok sértették meg az ország légtérét. Oleg Ozerovot már többször is berendelték hasonló incidensek miatt, ezúttal azon-

ban meglepetéssel is várták. A tárgyalás helyszínül szolgáló szobában ugyanis a lelőtt drón maradványai várták a nagykövetet. Ozerovot váratlanul érte a látvány, kibillent a szerepéből. A moldávok tájékoztatták Ozerovot, az incidenst szuverenitásuk megsértésének tekintik, ezért válaszlépésként bezárják az orosz állami támogatásból működő moldovai orosz kulturális ügynökséget. Maia Sandu moldovai elnök szerint két Sahed/Geran kamikazedrón az ország területén belül csapódott be. (MTI, 444)

Az orosz drón lyukat ütött a felrobbant atomreaktor szarkofágján

(TASR/AP)

Vak vezet világtalant

BINDICS LÁSZLÓ

Szlovákia elindult a lejtőn, sokan pedig elvakultan ujjongnak örömben, hogy egyre csak csúszunk lefelé. A gazdasági mutatókkal ne is foglalkozunk, a rogyadozó egészségüggyel, iskoláüggyel és rendőrséggel, sőt az egyre növekvő szegénységgel, korrupcióval, inflációval és a megemelt járulékokkal se! Az sem fontos, hogy a kormány tagjai a duplájára emelték a fizeté-

süket, és szétesztették több százezer eurós prémiumot maguk között, miközben a lakosságot spórolásra fogják. Foglalkozunk inkább csak a felszínes hazugságokkal és a populista összeesküvés-elméletekkel! Ezek pedig úgy nőnek ki kis országunk politikai talajából, mint eső után a gomba. Valaki elmagyarázhatná (mondjuk egy mindent is tudó kommentelő a közösségi hálók bugyrain evezve, aki épp a hozzászólásaiban éli ki a kialakult frusztrációit „pont annak a kormánynak köszönhetően, akit támogat”, hogy aztán a büszkeségtől, magát vállon ve-

regetve dőljön hátra a nappaliban egy „na, jól megmondtam nekik” vigyorral az arcán), hogy miért ne lehetne egy embernek szabadon kinyilvánítania a véleményét, ha azt kulturáltan, intelligensen teszi – például egy békés demonstráción, tüntetésen való részvétellel! Miért kell a Smer oroszarbat propagandája által félrevezetetteknek a gyűlölködés szemellenzője mögül kikacsintva verbálisan rátámadniuk, alázniuk és gúnyolniuk azokat, akik élnek demokratikus jogaikkal? Vajon miért nem háborít fel sokakat az, hogy az állam közpénzből hozat haza állami repülővel, a mi befizetett adónkból egy külföldön bebörtönzött, neonáci álhírgyárost – mintha az valami megbecsült társadalmi példakép lenne? Ez lenne az erkölcsi és morális mérce? Komolyan el kéne fogad-

nunk, hogy az ilyen „Sieg heil”-ező szélsőséges konspiráns képviseli a normalitást? És hogyan fordulhat elő az, hogy ez a fasiszta bűnöző a kormánypárti politikusok mellett pózol a tévében? Vajon tényleg odáig súlylyedt Szlovákia, hogy ilyen ideológiák és alakok mögé álljon, és támogassa őket? Nyilvánvaló, hogy a szlovák kormány egyre inkább az autoriter szélsőséges rendszerek felé sodródik. A Smer és szövetségesei nyíltan a bűnözőket, adócsalókat és a közveszélyeseket védik, miközben támadják az igazságszolgáltatást, és próbálják elhallgattatni a kritikus hangokat. Így nyilvánvaló az is, hogy ez a hatalom nem a polgárok érdekeit képviseli, hanem saját túlélését biztosítja hazugságokkal, manipulációval és megfélemlítéssel. ■

Mégsem rendel az amerikai külügy páncélozott Teslákat

Várható volt, hogy a Tesla-vezér Elon Musk miatt összeférhetlenség alakul ki

(Forrás: Facebook)

közölte azt is, hogy felfüggesztette a beszerzést. A szóvivő hozzátette, hogy a Biden-adminisztráció már kiírt egy pályázatot páncélozott autókra, de akkor csak egy meg nem nevezett vállalat válaszolt.

Az amerikai külügyminisztérium honlapjára kétféle változat is felkerült a beszerzési előjelzésből. Az első dokumentumban még egyértelműen páncélozott Tesla rendeléséről volt szó. Eszerint 2024. december 13-án vették fel a listára ezt a tételt, vagyis Donald Trump elnökválasztási győzelme után, de január 20-i beiktatása előtt. Egy újabb dokumentum azonban már „páncélozott elektromos járművek” beszerzéséről írt – márkanév említése nélkül.

Musk csütörtökön az X-en megerősítette a beszerzési tervet. Posztjában azonban azt írta: „Biztos vagyok benne, hogy a Tesla nem kap 400 millió dollárt. Nekem legalábbis senki sem említette.”

Az eset egy újabb összeférhetlenségi problémát vet fel az amerikai állam és Musk kapcsolatában. A Guardian megjegyzi, hogy az üzletember az általa irányított vállalatokon keresztül az amerikai kormányzati szerződések egyik legnagyobb haszonélvezője. Példaként említik, hogy a SpaceX a legfontosabb vállalkozó, amely űrindítási szolgáltatásokat nyújt az amerikai kormánynak. Csakhogy közben Trump kinevezte Muskot az úgynevezett kormányzati hatékonysági osztály, vagy DOGE élére, ő pedig számos kormányhivatalt leállított, illetve hatalmas mennyiségű csalással és pazarlással vádolt. (tlx, 444)

FIGYELŐ

Megdöbbenő hangfelvétel a Titánról

A 2023 nyarán öt halálos áldozatot követelő, a Titanic roncsaihoz tartó Titán merülőhajó összeroppanásának hangját rögzítette az amerikai Óceán- és Légkörkutató Hivatal eszköze a szerencsétlenségtől több mint ezer kilométerre. Az amerikai parti őrség közzétett egy hangfelvételt, amelyen az OceanGate vállalat Titán merülőhajójának robbanása hallható. A felvételt a Nemzeti Óceán- és Légkörkutató Hivatal kikötött akusztikus rögzítőeszköze vette fel, amely körülbelül 1450 kilométerre volt a robbanás helyétől, mégis hallható rajta a pillanat. A parti őrség vizsgálati bizottsága által kiadott hanganyag a Titán robbanása ügyében folyó nyomozás részeként került elő. A Titánnak 2023. június 18-án veszett nyoma az Atlanti-óceánban. (infstr)

ÖSSZEFOGLALÓ

Az amerikai külügyminisztérium törölte a Teslát a 2025-ös beszerzési listájáról, miután annak korábbi verziója szerint 400 millió dollárt (nagyjából 382 millió eurót) költött volna a cég páncélozott autókra – tudta meg a Guardian.

Beszerzési előjelzése alapján az amerikai külügy 400 millió dollárért tervezett páncélozott Teslákat rendelni. Valószínűleg Cybertruckokat akartak beszerezni, mert

ezekekről Elon Musk Tesla-vezér korábban azt állította, hogy golyóállóak.

A minisztérium szóvivője most azt mondta, hogy a dokumentum hibás volt, és nem kellett volna már-

kanevet tartalmaznia a pályázati kiírásnak, csak annyit, hogy „elektromosjármű-gyártó”. Ezért most eltávolították a „Tesla” nevet a tervezett beszerzések listájáról. A lista egy korábbi verziója szerint 400 millió dollárt költenének új elektromos páncélozott járművek vásárlására – mindez akkor történik, jegyzi meg a lap, amikor a Tesla-vezér Elon Musk a kormányzati kiadások csökkentésén dolgozik. Ezek után az amerikai külügy most

Ha Fico ugyanazt csinálná, mint Trump...

A belpolitikai küzdelem Szlovákiában jelenleg egy új téma – a külpolitika – köré összpontosul.

Nem csoda, hiszen Robert Fico találkozója Vlagyimir Putyinnal, majd később Recep Tayyip Erdogannal, valamint a koalíciós képviselők moszkvai látogatása (beleértve a szupermarketekben végzett tapasztalati felmérést), illetve az ellenzéki képviselők ukrainai találkozója Zelenskijjel, vagy a cseh és szlovák elit közelmúltbeli verbális csetepatéja a szlovákiai belpolitikai helyzet miatt mind nagyon erős, figyelemfelkeltő, húzó téma. Persze tegyük hozzá, hogy csak itt, a hazai politikai játszóterén.

Kiderült, hogy az ország külpolitikai irá-

nyultságához való hozzáállás tömegeket ösztönözhet tiltakozásra vagy puccsra (mindenki használja a számára megfelelő kifejezést). Az EU- és NATO-tagságunk esetleges veszélyeztetettsége nagyon komoly kérdés. Ezzel párhuzamosan a következő szalagcímek jelentek meg a médiában: Donald Trump kilépteti az Egyesült Államokat az Egészségügyi Világszervezetből; Az USA kihátrál a párizsi klímamegállapodásból; Donald Trump kegyelmet ad a Capitol Hill 1500 támadójának, és visszavonja Biden tucatnyi rendeletét; Donald Trump meg akarja szerezni Grönlandot, nem zárja ki az erő alkalmazását, Dánia mozgósít; Trump Elon Muskot választja az új kormányzati hatékonysági minisztérium

élére – tanácsokat fog adni a Fehér Háznak a bürokrácia csökkentésével kapcsolatban; Donald Trump aláírta a rendeletet, amely korlátozza a fiatalok nemváltoztatásának szövetségi támogatását.

Érdekes lenne, ha ezekben a szalagcímekben, illetve a hozzájuk tartozó cikkekben szereplő embereket szlovákiai politikusokkal helyettesítenénk, akikre ugyanezek az elképzelések, ugyanez a hozzáállás jellemző. Még érdekesebb lenne látni a reakciókat, ha politikusaink hasonló gondolkodásmódja a cselekedeteikben is érezhető lenne. Magyarán: ha a Fico-kormány ugyanazt tenné, mint Trump...

Visszagondolva a külpolitikai irányultságra, illetve az ezzel összefüggő értékrendek-

re, felmerül egy fontos kérdés: vajon hol kezdődik és hol vannak a határai annak a kritikus szemléletnek, amely sokak szerint az emberiség olyan egzisztenciális értékeit védelmezi, mint az életkörnyezet, a kisebbségek jogai, az igazságosság, a szuverenitáshoz való jog és az államok szuverenitása vagy a korrupció elleni küzdelem? Mi határozza meg ennek határait és intenzitását? Az új amerikai elnök cselekedetei az egész világ (nem csak a szlovákiai és az uniós politikusok) számára rávilágítottak egy érdekes jelenségre. Nyíltan, nyersen és megalkuvás nélkül tükröt tartanak azok elé, akik számára a kettős mérce, az ún. „double standard” természetes munkamódszerré vált.

(p7d)

Íróként figyelni meg a túlélés bajnokait

Rényi Ádám: „Fontos, hogy ne csak azok a feladatok motiváljanak, amelyeket a munkahelyünkön vagy a családban kapunk...”

SZABÓ G. LÁSZLÓ

Szomszédaink, távoli rokonaink, váratlanul betoppanó vendégeink is lehetnének Rényi Ádám színes és szellemes írói világának egyedi karakterei. Rejtélyes, titkaikat fel nem fedő, hol megmosolyogtató, hol elképesztő, hol tragikus figurák, akikkel páratlan élmény eltölteni akár csak egy kurta félórát.

Három nagy sikerű kötet (Osztálytalálkozó, A bezzeggyerek, Erika néni) és két, az írásai alapján született színházi előadás (A hosszú élet titka, Kapuzárasi pánik) avatta őt a kortárs magyar irodalom figyelemre méltó alakjává. Történetei itt és ma, vagy ott és holnap játszódhatnak, de mindig rólunk szólnak. Rólunk, a mindennapok csetlő-botló emberéről, aki bármikor át bukik is, a végén mindig talpra áll, és emelt fővel megy tovább. Még akkor is, ha fájdalomban már alig vonszolja magát.

■ Hősei és antihősei az élet legszurdabb helyzeteiből is megtalálják a kiutat. Igaz, olykor-olykor elbuknak, sőt össze is török magukat. Miből szokott indítani? A fantáziája szüli a valóságot, vagy a valóság a fantáziát?

Nagyobb részben a fantáziám szüli a valóságot, de például az Erika néni című kötetben szereplő A Margaréta Könyvklubhoz egy barátom, gimnáziumi osztálytársnőm adott alapot. Ő jár ilyen könyvklubba. Amikor beszélgettem vele, említette, hogy másnap nála lesz az összejövetel, amelyen találkozik néhány olvasótársával, és megbeszéli az olvasmányélményeiket. De hozzátette, hogy ezúttal nem tudta elolvasni a könyvet. Én pedig továbbgondoltam a dolgot. Mi lenne, ha senki nem olvasná el? Van, amikor hallok valamit, vagy történik velem valami, és azt fejlesztem tovább. De a legtöbbit kitalálok. Hatásokat keresek.

■ Miért nevezi magát kispolgárnak? Egyáltalán milyen helyzetekben érzi magát annak?

Alapvetően sok mindenben nem tudok nagyban gondolkodni. Az édesapám, akit nemrég sajnos elvesztettem, nagyban gondolkodó ember volt. Mert kockáztatni. Én nem vagyok ilyen. Én úgy gondolkodom, hogy legyünk nagyjából rendben, ne történjen velünk nagy baj. Hétköznapi embernek tartom magam. Az irodalom a nagy emberek nagy történeteiről és a kisemberek nagy történeteiről szól. Én meg igyekszem a kisemberek kis történeteiről írni, ami tulajdonképpen nem igazán lenne elég ahhoz, hogy érdekes legyen, ezért teszek bele valamit, amitől hirtelen mégis az lesz.

■ Apás gyerek volt, vagy inkább anyás?

Nem tudnám azt mondani, hogy egyik vagy másik, de azt talán el

mondhatom, hogy összességében a családom nótájai voltak különösen meghatározóak az életben. Több nő volt és van rá nagy hatással, köztük a két nagymamám.

■ Ők például mivel?

Az anyai nagymamám világa több írásomban visszaköszön. Főleg az első két kötetemben. Nagymamám barátnőinek, Editnek és Arának is emléket állítottam, az ő nevüket használtam egy novellában. Szeretem az idős emberek világát. A gondolkodásukat. Valahogy azt érzem, hogy az irodalomban, de a színházban is, sőt ott különösképpen kiaknázatlan lehetőségeket hordoznak az idős emberek tör-

A hosszú élet titka című előadásban

Balla Eszter és Mohai Tamás

(Szkárossy Zsuzsa felvétele)

ténetei. Nagyon izgalmas dolgok bújnak meg a gondolkodásukban. Az élettapasztalatuk, a bölcsességük, a világhoz, az élethez és a halálhoz való viszonyuk mindig kíváncsív tesz. Ők a túlélés bajnokai. A mindenáron való túlélést, a legfurább helyzetekben való túlélést, a lehetetlennek tűnő szituációk megoldását szeretem ábrázolni. Idős emberek esetében ez jól működik. Ez a korosztály egyébként abban szocializálódott, hogy a televízió és az újság maga az igazság. Évtizedeken át ebben a tudatban éltek, berögzült náluk. Vannak kapaszkodók, de ha ezek hirtelen elmozdulnak, nem veszik észre. A fiatalabb generáció már nem hisz a tömegmédiának. Mindenütt azt látom, hogy az embereknek szükségük van megnyugtatóra. Biztonságra vágynak. A populizmus pedig arról

szól, hogy előbb félelmet kell kelteni, aztán jöhet a megnyugtató, amelyre mi vagyunk a megoldás. Épp a félelemkeltők. Egy idős embernek pedig több félelme, több szorongása van, hiszen sokat látott, sokat megélt már, s valószínűleg könnyebben befolyásolható ilyen szempontból.

■ Szinte vakon követik a vezért. Nincs bennem düh feléjük. Csak azokkal szemben, akik megvezetik őket.

■ Édesapja üzletember volt, nagyjapja neves újságíró. Az ő hatására kezdett el írni?

“Nagyon szeretem, ha valaminek érezhető, harapható hangulata van.”

kényt is nagyon szerettem. Főleg a Macskajátékot. Számomra a magyar drámairodalom csúcsa. Komoly hatással volt rám Ephraim Kishon is. Van is írásom, amelyben megemlítem őt. Hašek, Örkény, Kishon. Nagyságukkal együtt ők is kisemberek.

■ Ma kiket olvas?

Mostanában sajnos nincs elég időm olvasni, de kikapcsolódásként szívesen forgatok skandináv krimiket. Nagyon érdekesek, mert amellet, hogy jól megírt történetek, izgalmasak bennük a karakterábrázolások, a hangulatok. Nagyon szeretem, ha valaminek érezhető, harapható hangulata van. Én is erre törekszem, hiszen a választott műfajom rövid, és ott nagyon ügyesnek kell lenni abban, hogy pár szóval, néhány mondattal megteremtődjön a milió, a karakter.

■ A 6SZÍN-ben nemrég bemutatott Kapuzárasi pánik című darabjának tizennégy különálló, tartalmilag és hangulatilag mégis egybefüggő története a humor, a groteszk, az abszurd eszközeivel szól korunk betegségeiről, az elmagányosodásról, a kapcsolati nehézségekről és a kisember megfelelési kényszeréről. Érintett az ügyben?

A kapuzárasi pánikban? Éreztem, hogy ha írok egy ilyen című darabot, biztosan megkapom majd ezt a kérdést. Negyvenhét éves vagyok, de már közelebb a negyvennyolchoz. Mikor legyek érintett, ha nem most? Kapuzárasi pániknak sokszor azt a primér dolgot szok-

só pillanat. Lehet, hogy a szerzővé válásom is egyfajta kapuzárasi pánik eredménye.

■ Bár 2010-ben már javában írt, elsőkötetes szerzőként 2021-ben született. Közrejátszott ebben a Covid?

A Covidtól való félelem mindenképpen. Ez döbentett rá saját mulandóságomra. Nem tudjuk, mennyi adatik még, így ha vannak terveink a jövőre, akkor vegyük őket előre. Ne várjunk, ne fecsegljünk az időt!

■ Kapcsoljunk nagyobb sebességre?

Csináljunk meg mindent, amit elképzeltünk. Ezzel a belső indítással kezdtem írni az első novelláskötetemet. Van egy barátom, Radnai Péter. Újságíró, producer. Nagyon inspiráló ember. Neki mindig vannak álmai, fontos dolgok, amelyeket aztán sorra meg is valósít. Időt, pénzt és energiát fektet abba, ami fontos neki. Ezzel rám is nagy hatással van. Arra gondoltam, hogy akkor én is elkezdem megvalósítani az álmaimat, a terveimet. Első novelláskötetem is így született. Fontos, hogy ne csak azok a feladatok motiváljanak, amelyeket a munkahelyünkön vagy a családban kapunk. Meg kell oldanunk persze azokat is, de kellenek megvalósítható álmok is. Mert ezek olyan pluszt adnak, ami minőségi változást hoz az életünkbe. Ha ezt az ember elkezd, akkor már nem is akarja abbahagyni. Így jöttek a további kötetek és a színpadi darabok is. Az maga a szabadság, amikor olyat csinálhatsz, amit szeretsz, ami neked fontos.

■ Akkor teljes mértékben sínen van? Felesége van, két kislánya, sorra jelennek meg az írásai, otthonra talált a 6SZÍN-ben. Kitegyensúlyozott, harmonikus életet élhet.

Van miért elégedettnek lennem, hálás vagyok a sorsomnak. Ugyanakkor a személyiségem része az is, hogy a siker újabb feladatokra ösztönöz. Vigyázni kell rá, esetleg meg kell ismételnem.

A teljes interjú az ujszo.com-on olvasható.

MÉG VALAMI...

Arra a kérdésre, hogy ki tudná igazán jól megírni korunk regényét, Rényi Ádám azt válaszolja: Móricz Zsigmond. Aztán hozzáteszi: „De már meg is írta. Előre. A saját kora bunkóiról.”

hogy én is elkezdtem újságírással foglalkozni. Az ő világuk is hatott rám. Az anyai nagymamám a polgári világot, gondolkodást, értékrendet hozta az életembe.

■ Kamaszkora nagy íróját kibentálta meg?

Hašekben. A Švejket imádtam. Ör-

ták nevezni, hogy próbálja fiatalabbra cserélni a feleségét a férfi. Még egyszer meg akarja mutatni a világnak, hogy mire képes. Ilyet nem érzek szerencsére. Kétségtelen, hogy az ember az életének bizonyos szakaszában tudja, hogy ez vagy az már sajnos nem fog megtörténni vele. És van egyfajta utol-

PRESSZÓ

„Az anomália a mai világrend alapszava”

8. oldal

Február 13-án ünnepelte nyolcvanadik születésnapját Földes László, vagy ahogy mindenki ismeri, Hobo Kossuth-díjas előadóművész, énekes, dalszerző, aki nemcsak a könnyűzenében alkotott maradandót az elmúlt évtizedekben, de jelentős irodalmi és színművészeti tevékenysége is.

Újpesten született akkor, amikor a második világháborúban Budapesten elhallgattak a fegyverek. Apja, Földes László kommunista politikus volt, két öccse van, egyikük Földes György történész. Az általános iskolában aktívan kosárlabdázott, majd vegyipari szakközépiskolába iratkozott be. Az apja és annak nézetei ellen is lázadó kamasz tizenhat éves korától a veszprémi Vegyipari Technikumban tanult és kollégiumban lakott. Az érettségi után 1963-ban rövid ideig vegyésztechnikusként dolgozott, katonai szolgálatának lezárása után felvették az Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészkarára, de innen eltávolították első dalszövege, a „Lakájdal” miatti botrány után, és csak később diplomázhatott történelem-népművelés szakon, szakdolgozatának címe A rockzene szimbólumrendszere volt.

(Fotó: hirado.hu, hobo.hu, infostart/Balogh Zoltán)

Hobo magyar és román zászlósból összevert palástot is viselt az 1990. március 5-i fellépésén (Fotó: Bálint László archívumából/liget.ro)

A fekete bárányok

Még egyetemistaként kezdett dalszövegeket írni a legendás Kex együttesnek, majd az Olympiának és a Siriusnak is. Rövid ideig Rolling Stones-számokat játszó zenekara volt, több filmben is feltűnt, 1972-ben az Élet és Irodalomban megjelent első novellája. A hetvenes években alkalmanként fellépett a Kexszel, a P. Mobillal, saját zenekarát 1978-ban alapította meg Hobo Blues Band néven. A rock and roll és a tradicionális blues elemeiből építkező HBB rövid idő után már ezrek előtt játszott, de a hivatalos nyilvánosságban nem kapott teret, csak kislemeze jelenhetett meg. „Fekete báránynak” számítottak, a kultúrpolitika túrt és tiltott kategóriájának határán mozogtak – a lemezkészítés lehetőségétől megfosztott három együttes, a HBB, a P. Mobil és a Beatrice 1980-ban együtt adott egy legendás koncertet. A különböző felállásokban több generációt is túlélt együttes dalai ma már klasszikusnak számítanak. A fennállásuk harmincadik évfordulóján rendezett HBB-koncerten fellépett az énekes Deák Bill Gyula, a gitáros Körös József és Tátrai

Földes László Hobo 80 éves

Tibor, a dobos Pálmai Zoltán és Solti János, a basszusgitáros Póka Egon is. A közönségtől három évvel később, 2011-ben búcsúztak el végleg, mára bebizonyosodott, hogy a zenekart túléltek dalai, Ho-

gyik főszerepét, de a filmhez készült lemezt betiltották, csak 1993-ban jelenhetett meg. (2023-ban technikailag korszerűsített formában újra megjelent, és Hobo koncerten is bemutat-

bo a banda néhány régi tagjával 2018-ban újra koncertet adott 40 éves lenne a Hobo Blues Band, de nem lett címmel.

A Kopaszkutya

Hobo 1981-ben eljátszotta Szomjas György egy feltörekvő rockzenekarról forgatott, Kopaszkutya című filmjének

ta.) A HBB 1984-ben készült dupla konceptalbuma, a Vadászat túllépett a műfaj keretein, az allegóriákkal átszőtt korrajzot többször színpadra is állították. A Tábortűz a rendszerváltás pillanatát mutatta be, a 2009-es Circus Hungaricus erőteljes társadalomkritikát fogalmazott meg. A 2018-as Hé-

Magyar Joe! az előzőekhez hasonlóan összefüggő mű. Szabadon mozog a különböző műfajok – zene, film, színház, irodalom – között, maga a Hobo szó is lázadó, csavargót jelent, saját bevallása szerint ez függetlenséget is biztosít számára.

Műfajok közti mozgás

A nyolcvanas évektől színpadon is fellép, 2006-tól a debreceni Csokonai Színház, 2013 óta a Nemzeti Színház társulatának tagja, több előadóstje van műsoron, idén januárban debütált Medvevéra című zeneszínházi előadással. Első önálló előadóstjén, 1982-ben a Székényben Eörsi István akkor még betiltott műveit adta elő Ascher Tamás rendezésében. Pályafutása során több József Attila-estet is összeállított, másorra tűzte Francois Villon, Jim Morrison, Vlagyimir Viszockij, Tom Waits, Allen Ginsberg (akivel 1987-ben Üvöltés címmel közös lemezt készített és adott elő), Ady Endre, Pilinszky János, Faludy György,

Csokonai Vitéz Mihály verseit, ahogy nyilatkozta: a versmondás számára nem más, mint vallomás. Több monodramát írt, ismertek dal- és versfordításai (Ginsberg, Jim Morrison). Legutóbb, 2023-ban mutatta be Rádió című új stúdióalbumát. A 80-as években Szerémi László néven is publikált, több könyve is megjelent, mint a Hobo sapiens, A csavargók tízparancsolata, a Bolondva-

„Szabadon mozog a különböző műfajok – zene, film, színház, irodalom – között, maga a Hobo szó is lázadó, csavargót jelent, saját bevallása szerint ez függetlenséget is biztosít számára.”

dászat, amerikai tapasztalatairól Vissza a 66-os úton című művében számolt be. 2017-ben jelent meg a szinte valamennyi szövegét tartalmazó Hobo Ludens című kétkötetes munkája. Legutóbb, 2024-ben adta ki Túlélő, trallala című kötetét.

Díjak és sikerek

A már több mint félszázad óta aktív „Medve” (ahogy barátai, pályatársai nevezik) EMERTon-, Fonogram-, Artisjus- és Artisjus életműdíjas, 2004-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével tüntették ki. A magyar popzenei kultúrában egyéni hangú, maradandó értéket létrehozó több évtizedes munkássága, sokirányú zeneszerzői és előadóművészeti tevékenysége, életműve elismeréseként 2011-ben a Kossuth-díjat is átvehette. Ugyanebben az évben lett lakóhelye, Piliscsaba díszpolgára is. 2024-ben megkapta a Petőfi Zenei Díj Életműdíját.

Első felesége Igó Éva színésznő volt, második feleségével, Eigner Márta Borbálával két felnőtt lányuk van. Tavaly jelentették be, hogy 80. születésnapjára dokumentumfilmet készítenek róla Nem lehet két hazád címmel, a jubileum alkalmából februárban koncertet ad a Papp László Sportarénában, és a kerek évfordulót a közmédia is megünnepli. Hobo magáról így vélekedik: „Csak egy arcom van. Mindig ugyanaz vagyok. Minden dalban, minden versben. Sosem akartam megváltozni, inkább hagytam, az uraljon, ami bennem van. Hobo, azaz csavargó vagyok ma is, állandóan úton vagyok. Ahonnan én jöttem, nem jött senki. Az én utamon előttem nem járt senki. Ma sem tudom, hová tartok, de úton lenni a boldogság, megérkezni a halál”. (MTI)

„Az anomália a mai világrend alapszava”

Én azt mondom, december elsején volt a 88. születésnapod, te azt mondod, majd azt írjuk, hogy a 61. születésnapodat ünnepelted. Meg-egyezhetünk egy köztes értékben?

Meg, de felesleges lenne. Nem a saját történetemmel indítok. Voltak emberek, akik megtalálták a lényegét. Az egyik legnagyobbat úgy hívták, hogy Johann Wolfgang von Goethe. Abban, amit a témáról írt, minden benne. Nem kell még egyszer kigondolni, mert már megvan. Adott egy nagyon öreg tudós – egy olyan vén hülye, mint én. De mivel mágus és varázsló, van hatalma, hogy megidézze Mefisztót. Az pedig azt kérdi, hogy mit kérsz tőlem, ha már itt vagyok. A kérés egyszerű: egy boldog percet, aztán jöhetsz. A többi az ördög zseniális életismeretén múlik, mert visszafiatalítja a vén hülyét, és átételek vele két hatalmas, velőt rázó óriási szerelmet. Az egyik Margit, a polgárlány, akit úgy egyébként tönkretesz. Természetesen, mert nem tudja azt adni, ami Margitnak kell; ez mérhetetlen önző, macsó férfitörténet. A másik Heléna, aki már egy transzcendens, égi asszony, hogy úgy mondjam, a „meny-nyek kurvája”. Mefisztó elég bölcs ahhoz, hogy pontosan tudja, hogy a boldogság emberi szinten az ifjúságot jelenti. Ha az ember nem fiatal, akkor nem boldog. Ez a Faust örületes tanulsága. Maga Goethe, az írófejedelm is az ifjúságban hitt. A felesége tizenhat évvel volt fiatalabb nála, az utolsó szerelme ötvenötlettel.

És te boldog vagy most?

Nem, mert nem vagyok hülye. Nem vagyok fiatal. A megboldogulás egyet jelent azzal, amire a buddhisták azt mondják, hogy felébredés, meg azt, hogy felemelkedni az élet zürzavarából. A kereszténységben úgy hívják: megváltás.

Vannak azért boldog pillanataid a jelenben?

Rengeteg örömet élek át, de ez egy másik kategória. Mi most boldogságról beszélünk. Boldogságban nincs idő: nincs benne múlt, jelen vagy jövő. És tudod, mi nincs benne? A Müller Péter! Az nincs benne, mert annak megvan a maga problémái, amiket nem tud semmissé tenni.

Tavaly elestél az otthonodban, majd amikor néhány hónappal később megint „háztartási baleset” ért, hosszabb időre kórházba kerültél. Csípőprotézist kaptál, több mint fél éve man-

kóval közlekedsz. Milyen a fizikai állapotod, ha már a lelkiről beszámoltál?

Kétszer elestem, kétszer megműtöttek. Sokat voltam kórházban. Mankóval tanulok járni, erősödöm. Nagyon segít nekem a sportmúltam, mert van egy erős fizikumom, másrészt tudom, hogy mit jelent a gyakorlás, a kitarító erőfeszítés valaminek a reményében. Számolok azzal, hogy a szó igazi értelmében a teljes körű felépülés már nem jöhetne létre, csak akkor, ha találkozna Mefisztóval.

Pedig, hiába aggódnak sokan érted, elég magabiztosan közlekedsz!

Nézd, az én esetemben kettős történetről van szó. Engem 1956-ban lelőttek. Emiatt az egyik lábam sérült. Még egy ruszki golyó van a fenekemben, s a röntgenképem egy törött lábat mutat. Rövidebb is a kelletnél, sohase funkcionált jól. Most a másik lábam sérült meg, így kettős a teher. Már amúgy is bottal jártam az „orosz lábamon”. A „magyar lábammal” jobb a helyzet, abból talán kijövök. Téged is az emeleten vártalak, valahogy feljutottam ide.

Nem csinálsz hiúsági kérdést a mankóból?

De, viszont abból nagyobbat csinállok, hogy nem vagyok harmincöt éves. Ilyennek lenni, amilyen vagyok: szar, megalázó. Talán: méltatlan. Ez sorsfeladat, föl kell dolgozni. Mindenki eljut ide, ha megéri. Én még szerencsés vagyok, mert mentálisan tiszta vagyok.

Sok barátod van?

Vannak barátaim. Éppen ma délután átjön a Szódligeten élő barátom. Este pedig úgynevezett csülökpirtira

A nyolcvannéves Müller Péter szívesen lenne harmincöt éves, de szerinte idősek lenni sorsfeladat (Fotó: Bánkó Dorottya)

„Már össze vagyok csomagolva, készen állok az utazásra, nem akarok semmit megoldani, nem akarok semmit befejezni” – jelenti ki Müller Péter Kossuth-díjas dramaturg, drámaszerző, a magyar spirituális irodalom megkerülhetetlen alakja. A Jóskönyv – Ji-King mindennapi használatra című könyve hamarosan világnyelvekre fordítva jelenik meg. A népszerű íróval korról, sportról, boldogságról is beszélünk.

Ellenfeled a legjobb barátod lehet, szokták mondani.

Én erről írtam egy filmet: a K.O. című, '78-ban készült film arról szól, hogy a világ legjobb barátai egy sorsdöntő meccsen összejönnek, s egymást kell legyőzniük. Mit teszel, ha a legjobb haverodat kell leütni ahhoz, hogy kijuss az olimpiára? Cserhalmi Gyuri játszotta Csungit, az egyik főszereplőt, Juhász Jácint a másikat, a legjobb barátját. A nagy Bencze Ferenc volt a fater, Csungi apukája, aki szintén bunyós volt. Rényi Tamás rendezte.

edzőm. A másik a KSI, ott Füzesy Zolival voltam. Ők ketten a bokszt öröktjei voltak, ugyanúgy, mint én. Az MTK-ban ott volt még az a kereszt, hogy zsidó csapatnak tartották. Meccs közben előfordult, hogy valamelyik sporttársamat lezsidózták, ha a Fradival játszott. Volt olyan, aki leállt, és elkezdte magyarázni a nézőknek, hogy itten tévedés van, neki személy szerint...és akkor ráüvöltött a Misi bácsi, hogy „te hülye vagy, baszd meg, hát tart a meccs, ne magyarázz!”. Előfordult, hogy belejött a világtörténelem a meccsbe.

Mikor hagytad abba a bokszot?

Hát még most se! A lábam miatt nem tudok mozogni, de van egy zsákom, amit néha puffolok. Edzőterembe is jártam még öt-hat éve, de a rossz lábammal már nem tudok felmenni oda a lépcsőn. Amikor még jártam az edzőterembe, oda járt az Erdei Zsolt is. Hallotta, hogy itt van ez a vén marha, aki valamikor bokszolt. Megállt előttem. Olyan huncutság volt a szemében! „Péter bácsi, üssön a tenyerembe!” És erre beálltam, odahúztam egyet, s éreztem, hogy őszintén megleptem az erővel.

Nem gondolod úgy, hogy az átlagember néha már túlzásokba esik, ha sportolásról van szó?

Az emberek talán valóban túl sokat futnak, néha egészség-

telenül extrém távokat. De, ami ma van, annak a nyolcvan százaléka anomália. Az anomália valami, ami abszolút helyén van, de eltorzul. Egyre több ilyen rendellenességből áll a világunk. Az anomália a mai világrend alapszava.

Jövőre lesz húsz éve a Jóskönyv – Ji-King mindennapi használatra című, rendkívül sikeres könyved megjelenésének. Már fél éve tudod, hogy egy nemzetközi kiadó érdeklődik iránta, a Borsbulvárnapi napilapnak adott születésnapi interjúban már be is jelentetted.

Igen, már beszélek róla. De tévedsz a kérdésfeltevéssel, mert a könyvem először 2001-ben jelent meg, te az ismert „alexandrás” változatra gondolsz, ami öt évvel később jött ki, legutóbb pedig 2011-ben. Megállapodtam az Inner Traditions multinacionális kiadóval, amelyik első menetben az angol nyelvű területeken jelenteti meg: az Egyesült Államokban, Nagy-Britanniában, Új-Zélandon, Kanadában és Ausztráliában. Aztán jön a kínai, a spanyol, a német változat. Ennek lesz most egy nagyobb, tulajdonképpen nemzetközi PR-ja. Különböző országok újságírói, könyvkereskedői fognak kérdezni egy videóbeszélgetésen. Ezt annyira nem várom, mert a marketinghez nem értek, pedig könyvkiadó vagyok.

Bekopogtatott hozzád a szerencse vagy ilyen szemfüles ügynököd van?

Van ügynököm, de többről van szó. A Ji csing szent könyv a konfucianizmusban, évezredek óta. Az én megközelí- tésem nagyon speciális volt, mert én a színházból közelítettem meg. Azt mondtam, hogy sokszor nem tudatos döntéseket hozunk. Az határoz meg, hogy miként vagyok építve. Szerepekben élünk. Müller Péternek lenni, az egy szerep. Jó, gyerekek, ezt eljártsszuk. Itt van ez a hatvannégy orákulum. Arról van szó, hogy ha valamilyen szerepet játszol, azt, hogy kell jól, szarul vagy közepesen eljátszani. A „jóskönyvet” úgy kell elképzelni, mint amikor egy rendező útmutatást ad a színésznek a színházban. Csak hogy tudd, mielőtt eljöttél volna az interjúidőpontunkra, megkérdeztem a „jóskönyvet”, hogy milyen állapotban vagyok. Érdekel, hogy melyik darabot játszom éppen. A válasz egy jelkép: a férjhez menő lány volt. Ez azt jelenti, hogy alárendelt, kiszolgáltatott helyzetben vagy. Nem tévedett.

Mit remélsz, hogy fog angol nyelven teljesíteni a Jóskönyv?

Nézd, ez a „jóskönyv” az emberiség legöregebb könyveinek egyike. Én még a '80-as években kezdtem el tanulmányozni a Ji csinget, amely állítólag természetfeletti forrásból eredt azzal a céllal, hogy az embert – jól – élni segítse. Mivel ilyen öreg könyvről beszélünk, baromi sok változata van. Hatvannégy sorsmezőt, hatvannégy jósejlet tartalmaz. Hatvannégy féle játék. Megtudhatjuk belőle, hogy miben vagyunk benne. Ez mindenkinek segítség.

Annyira természetesen beszélsz arról, hogy világnyelveken jelenik meg az egyik köteted, hogy nemzetközi online sajtótájékoztatót tartasz... Mit jelent ez a szerzőnek?

Jó kérdés. Nekem már semmi sem fontos. Már össze vagyok csomagolva, készen állok az utazásra, nem akarok semmit megoldani, nem akarok semmit befejezni. Az egy másik dolog, hogy mások ezt a munkát hogyan tudják felhasználni. Ez nem rajtam múlik.

El tudod képzelni, hogy ha öt év múlva beszélünk, már világsztárként ülsz szemben velem?

Igen.

Navarrai Mészáros Márton

Az interjú teljes terjedelmében az ujszo.com-on olvasható.

Csak egy kis nátha!

Miért nem érdemes lesajnálni a járványok elleni védekezés középkori módszereit? A náthaszegzon közepén ezúttal a beteggondozáshoz kapcsolódó tárgyakat faggatjuk – nem csak a kutatástól lázasan. Az Iparművészeti Múzeum (IMM) válogatott tárgyaival kapcsolatban olvashatnak izgalmas olvasmányt.

Egy forró tea, aztán majd kiizzadom – hányszor hártottuk így az aggódó kérdéseket hasonló időkben, mikor járványszerűen terjedő felső légúti megbetegedések sújtják a téli szünetből ébredő országot. Csak egy kis nátha, semmi komoly – a buszokon köhécselők, az irodákat teleprüszkölők mentegették magukat hasonlóan még a legutóbbi években is. A koronavírus-járvány azonban mindent megváltozott. Gyanús lett a legkisebb krakóság, orrfújás, életformává vált a home office, alapkellékké az egészségügyi maszk. Ebben a náthás időszakban a beteggondozáshoz kapcsolódó, régi tárgyainkat vettük górcső alá, azt remélve, hogy hátha tanultunk valamit az évszázadok ragályaiból!

Megtanultunk kezét mosni

Ha kevésnek bizonyulna például amulettel és imákkal felvértezni magunkat, ahogy a régiek tették, füstölőkkel, érvágással, gyógyteák szűrőcsölésével kezelni a betegségeket, még mindig működhet a veszélyforrások kizárása – márpedig a karantén ötlete a középkor rettegő pandémiájával, a „fekete halállal” egyidős.

A baktériumok majd a vírusok 19. századi felfedezéséig még az antikvitásból örökölt elképzelések vitáztak a betegségek terjedéséről. Az ősrégi miazma-elmélet szerint a levegőben száll a ragályos erő, a kontaminációs teória alapján érintkezés révén, emberről emberre jut a kór – betegsége válogatja, de valójában mindkettőben van némi igazság. Ha megmosolyognak például, hogy a nyalya terjedését a modern korig összekapcsolták a szagokkal, ne feledjük, mekkora viták zajlottak a koronavírusról, milyen fertőtlenítési lázban égtünk, mire kiderült, hogy a felületi érintkezés nem tartozik a tipikus terjedési módjai közé. Persze nem vált kárunkra, hogy közben a fél világ meg-

tanult kezet mosni! Ugyan a kontinens lakosságának jó harmadát elpusztító pestis-járványt isteni büntetésként értelmezték, kedvezőtlen bolygóegyüttállással magyarázták a 14. század közepén, ám a téves elméletek már akkori is gyakran helyes válaszokhoz vezettek.

Karantén és vesztegár

Az ekkoriban kialakult védekezési módok ugyanis bizonyos elemekben máig használatosak. A „fekete halál” 1347 végi itáliai megjelenése például a középkori higiéniai viszonyok fordulópontjának tekinthető, hiszen az érintett városok sorra hozták a köztisztasági intézkedéseket a járvány megfékezésére. Arra törekedtek, hogy a fertőzöttek „ne rontsák a levegőt”, még akkor is, ha az elszigetelésnek ekkor még csak az önkéntes formája volt szokásban – ennek állít emléket Boccaccio Dekameronja is. A következő négy évszázadban szinte évtizedenként felbukkanó döghalál újabb és újabb óvintézkedésekre sarkallta a városokat: a karantén intézménye is ezek közé tartozott, amelyhez a lepra kezelésének tanulságai, a városokon kívülre telepített kórházak (leprozóriumok) adták az alapötletet.

A 14. század második felében Ragusa (a mai Dubrovnik) városának tanácsa kezdte külső kikötőbe száműzni a fertőzött területről érkező hajókat, hogy kerek egy hónapig ott vesztegeljenek. A széles körben átvett gyakorlatnak a negyvennapos elkülönítés volt a legszigorúbb változata, ebből (az olasz quaranta szóból) származik a karantén kifejezés is. Ennél hatékonyabb védekezést egészen a 19. század végéig, a pestis, illetve a korszak új réme, a kolera kórokozójának izolálásáig nem sikerült találni.

A pestisdoktorok kora

A betegekkel való foglalkozásra külön hatósági személyeket, pestisdoktorokat neveztek ki a kór sújtotta területeken, akiknek a fertőzöttekkel való érintkezés miatt idővel kialakult az illatos gyógynövényekkel bélelt, madárcsőrű maszkból, lemosható, viaszos köpenyből, kesztyűből, kalapból, kristályszemüvegből és botból álló védőfelszerelésük.

A zárt öltözék feltalálását Charles de Lorme francia udvari orvosnak tulajdonítják, s olyan jellegzetes újításnak bizonyult, hogy a járványok után a velencei karneválk bajlós „Dottore Peste” maszkjaként élt tovább.

Ezt a figurát idézte meg a neves keramikumművész Schrammel Imre is, mikor a Herendi Porcelánmanufaktúra felkérésére megalkotta karneváli csoportját, majd az abból (már csak nyolcvankét centiméteres magasságával is) kiemelkedő pestisdoktor alakját. Az ezredfordulón tervezett, kisszerűs plasztika később a Költő nevet kapta, hiszen eredetileg 24 nyelven szerepeltek rajta festett versidézetek, s a figura kezén egy kék-sárga herendi lepke ült. A képünkön látható biszkvit (mázatlan porcelán) változat a Japánban két éve rendezett Szólások kerámiában című tárlaton szerepelt, a csontfehér szobor kísértetiesen emlékeztet a karneváli figura eredetére, a középkori városok utcáit járó „rémalakra”. Hasonló okból került a középpontba az alkotó életmű-kiállításán is néhány éve Szombathelyen – itt már

Plasztika – Pestisdoktor, Schrammel Imre tervező, Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt., 1999, 2005–2012, Herend (Fotók: IMM)

A következő négy évszázadban szinte évtizedenként felbukkanó döghalál újabb és újabb óvintézkedésekre sarkallta a városokat: a karantén intézménye is ezek közé tartozott, amelyhez a lepra kezelésének tanulságai, a városokon kívülre telepített kórházak (leprozóriumok) adták az alapötletet.

Szobor – Szent Rókus, 18. század közepe, Dél-Németország (feltehetően); Ausztria (feltehetően)

Gyógyszerdoboz – a budapesti Kígyó Patika számára, 1890 körül, Magyarország

Gyógyszertári palack dugóval – „Tubercuse” felirattal, 1900 körül, Csehország (feltehetően)

„szürcsölőnek” a koronavírus korára utalt a „Dottore Peste”.

Az ismeretlen kórtól való félelem

A vakcinák kora előtt más-különb mindenki úgy

esett erdélyi politikus, megállapíthatjuk: háború ellen mit sem érnek a gyógyteák! Az aranyozott ezüstedény ma a Metropolitan Museum gyűjteményét gazdagítja, ná- lunk Herpka Károly ötvösmester 1896-os galvanoplasztikai másolata látható.

Bár azt gondolhatnánk, hogy az első vakcinák feltalálása óta nagyot változott a világ, éppen az első világháború végnapjaiban tomboló spanyolnátha a bizonyíték, hogy az ismeretlenül felbukkanó, közösségeket megtizedelő kór máig hasonló reakciókat vált ki az emberekből, mint a pestis a késő középkorban. Egy svájci orvos félreérthető boncolási jegyzőkönyve miatt például elterjedt annak idején a rémhír, hogy a spanyolnátha valójában tüdőpestis – dr. Korányi Sándor, a kor neves járványügyi szakembere volt kénytelen megnyugtanni a rettegőket. Ugye ismerős a jelenet? Ha nem is a pestishez hasonlították, de a félelem, a bezárkózás, a bűnbakkeresés, az irracionális gyógymódokban való hit, s a kórral kapcsolatos álhírek elleni elkeseredett küzdelem ugyanígy jellemezte a korona-

Szürcsölő – Teleki Mihály szürcsölőjének galvanoplasztikai másolata, Herpka Károly galvanoplasztikai műhelye, 1896–1897 /1690, Budapest/ Erdély

vírus-járvány korát is, alig néhány évvel ezelőtt. Lehet, hogy „csak egy kis nátha” sújtja most az országot, de soha ne vegyük félvállról a járványszerűen terjedő kórokat – erre tanítanak minket a beteggondozás évszázados tárgyai! (IMM)

Khomeini (Homejni) ajatollah (ájtullá), az iráni teokratikus állam alapítója és vallási vezetője „halálra ítélte” a kortárs brit-indiai irodalom egyik jeles alkotóját, Salman Rushdie-t (1947).

(Fotók: HB, Northfoto/NMH)

1989. február 14.:

Kimondják a fatvát Salman Rushdie-ra

Fatvát (fetvát) mondtak ki rá. Az író akkor hallotta először ezt a szót, és a nyugati világ is akkor ismerkedett meg vele. A fatva a legtöbbször nem ítélet, hanem olyan helyzetekre hozott döntés vagy értelmezés, amellyel az iszlám szent könyvei nem foglalkoznak. Rushdie esetében ezzel együtt „szimpla” halálos ítéletről volt szó. Ezt követően 13 éven át állt szoros fegyveres védelem alatt. A Helsinki Bizottság (HB) kalendáriumból olvashatnak egy évfordulós bejegyzést. „Értesítem a büszke muszlimokat, hogy A sátáni ver-

sek szerzőjét és mindenkit, aki részt vett a könyv kiadásában, bár ismerte a tartalmát, mivel a könyv az iszlám, a Próféta és a Korán ellen való, halálra ítélem” – imígyen szóla a fatva és Khomeini. Rushdie megölése ezzel Istennek és a muszlim közösségnek tetsző cselekedté magasztosult. De nem csak az övé, a könyv kiadásában közreműködőké is. És a gyilkosok ez utóbbi téren sikeresek voltak: megölték a japán fordítót, az olaszt megkéselték, a norvég kiadójára pedig rálöttek. Színleg a blaszfémia volt Rushdie bűne. Valójában azonban nem apokrif szöveg felhasználásával vagy az angyal és ördög összemérésével hívták ki maga ellen Khomeini haragját, hanem azzal, hogy a könyv egyik mellékszereplőjében manipulatív és akaró diktatórként lehet az ajatollahra ráismerni. A fatvát gyakorlatilag máig nem vonták vissza, az esztelen bosszú stafétáját mindig van kinek átadni, időről időre busás vérdíjat is kitűznek mai hősrünk fejére (3,3 milliárd dollárnál tart), de az írástól és a szabad véleménynyilvánítástól mégsem tántorította el a halálos veszedelem. A személyes integritása és bátorsága mellett ebben

is szerepet játszik. Egyrészt megvédték őt, amikor 2002. március 27-ig álnéven (kedvenc szerzői, Joseph Conrad és Anton Pavlovics Csehov nevét kölcsönözve: Joseph Anton néven) bujkálni kényszerült. Másrészt mindent megtettek annak érdekében, hogy nemzetközi támogatást szerezzenek neki. Nem haboztak, és a fatva kihirdetése után három héttel megszakították a diplomáciai

kapcsolatot Teheránnal. Valahogy így viselkedik egy állam, ha polgára szabadsága és élete veszélybe kerül. Rushdie-n ezen évek alatt többféle érzélem is úrrá lett. A meghökkenés, a düh, a cinizmus, a magány, a belletörődés, a székszis, a fatalizmus, a harci kedv, az önostorozás és önteltség változtatták egymást. De leginkább a félelem. Idővel mégis a szólásszabadság szimbólumává vált, aki kéréllhetetlenül ostromozza a vakhitnek a vallásos és kollektivistá vál-

tozatait. Van ebben igazság, hiszen A sátáni versek sem „véletlenül íródott”, és már korai és talán máig legjobb regénye, Az éjféli gyermek (1981) merész kritikusa volt az önhitt és hazug hatalomnak. Az emberi jogok, a felvilágosodás hagyománya és az egyén szabadsága kezdettől fogva perspektívát adott Rushdie regényeinek és esszéinek. De nem vágyott ő a hősi pózra, különösen nem életveszély árán.

Az emberi jogok, a felvilágosodás hagyománya és az egyén szabadsága kezdettől fogva perspektívát adott Rushdie regényeinek és esszéinek.

De nem vágyott ő a hősi pózra, különösen nem életveszély árán.

Többen kellemetlen alaknak tartották, és őt magát hibáztatták Khomeini dühéért. Íróársai közül Roald Dahl vagy John le Carré például elég komiszul nyilatkozott róla. Ugyan minek kell érzéseikben megsérteni a hívó muszlimokat, minek provokálni őket, és veszélybe sodorni a könyv kiadásában közreműködő „kisembereket”, akiket majd nem véd meg az állam? Ezek elsőre tán jól hangzó érvek. De ugyan miért is kellene valakit egy regénye miatt halálra ítélni? Vajon az a bűnös, aki megmutatja, hogy egy hatalom hazug és erőszakos, vagy netán maga a hazug és erőszakos hatalom? Rushdie elveti a kulturális relativizmust. Egyik kultúrában sem mentethetjük a gyilkosságot valamilyen „magasabb érdekel”, ahogyan a kínzást és emberek megalázását sem. Az emberi méltóság mindenkinek és mindenütt kijár. Az igazság ez esetben egyszerű: szeptember 11. terroristái, Brevik és a Charlie Hebdo gyilkosai bűnösök, a merényletekben meghalt emberek pedig áldozatok. (HB)

Kos (III.21.–IV.20.)

Használja ki a plusz-energiát, amit a csillagok kedvező állásának köszönhet, főként otthon.

Az intuíciója biztosan megsújja, hogy mi az, amivel most a leginkább érdemes foglalkoznia. Váratlan látogató is bekopogtathat.

Rák (VI.22.–VII.22.)

Ma kicsit magányosnak érezheti magát, még akkor is, ha sokan vannak ön körül. Úgy tűnik, mintha mindenki máshol járna. Pedig most nagy szüksége lenne arra, hogy valaki odafigyeljen önre, és elmondhassa, hogy mi bántja.

Mérleg (IX.24.–X.23.)

Egy barátja, akinek anyagi gondjai vannak, ma önre zúdíthatja minden bújást-bajját. A helyzet komoly, és a barátja nagyon aggódik, ezért inkább tanácsokra, megoldásokra és együttérzésre van szüksége, mint kritikus szavakra.

Bak (XII.22.–I.20.)

Remek nap a mai arra, hogy elkezdjen bizonyos dolgokat. Biztos lehet benne, hogy amibe most belevág, azt sikeresen be is fejezi. A legnehezebb az első lépés megtétele, de utána megy majd minden, mint a karikacsapás.

Bika (IV.21.–V.21.)

Hagyatkozzon a veleszületett ösztönére, amikor a legközelebbi hozzátartozóival

beszélget, különben akaratlanul is megbántathat valakit. Adagolja apránként az őszinteséget. Nem véletlenül mondják, hogy mindenből megárt a sok.

Oroszlán (VII.23.–VIII.23.)

Ma nagyszerű hangulatban van. A kreativitása most különösen erős, ezért engedje,

hogy váratlan területeken is felragyogjon. Csodálatos képessége van arra, hogy még a leghétköznapibb helyzeteket is izgalmassá változtassa.

Skorpió (X.24.–XI.22.)

Nem kell mindig belesimulnia a szürke átlagba. Lehet, hogy eleinte kívülállónak

fogja érezni magát, de lassan rájön, hogy tulajdonképpen tiszteletet érdemel, ha kitűnik a tömegből. Ez a szemléletváltás jót fog Önnek tenni.

Vízöntő (I.21.–II.19.)

Egy közeli hozzátartozójával kapcsolatos aggodalmak gyötörhetik ma. Talán elment

anélkül, hogy bárkinek is szólt volna. A legészszerűbb az lesz, ha hagyja, hogy az illető úgy oldja meg a problémáit, ahogyan ő jónak látja.

Ikrek (V.22.–VI.21.)

Ma változásokat fontolgathat az otthonában. Ezek lehetnek fizikai jellegűek, mint például átalakítás

vagy új bútorok vásárlása. Vagy valaki beköltözhet vagy kiköltözhet. Bármilyen változásról legyen szó, boldog lesz.

Szűz (VIII.24.–IX.23.)

Nyugalanság gyötörheti, olyannyira, hogy lehetséges, hogy semmilyen tevékenységre nem

tud igazán összpontosítani. A legjobb, ha abbahagyja, amit éppen csinál, és tart egy kis szünetet. Menjen el például szaunázni!

Nyilas (XI.23.–XII.21.)

Összességében egészen jó napnak ígérkezik a mai, feltéve, hogy nem lesz túl érzékeny

bizonyos dolgokra. Talán egy kicsit nyugtalannak érzi magát, ha szívügyéről van szó. Hagyja abba a tétovázást, és cselekedjen!

Halak (II.20.–III.20.)

Valószínűleg izgatott egy közelgő utazás miatt, de úgy érzi, szüksége lenne még néhány információra.

Vegye fel a kapcsolatot olyan emberekkel, akik tudják, miről van szó, és szerezzen annyi információt, amennyit csak tud.

SZALON

Lošonská Dékány Nikolett
tárcája a Szalonban

13. oldal

Komárom városa számos kiemelkedő személyiséget adott a magyar tudománynak és kultúrájának. Néhányan még az ország határain túl is ismertek, mint például Selye János vagy Jókai Mór. Az író már életében nemzetközi irodalmi sztárnak számított, műveit számtalan nyelvre lefordították. Komárom híres fia 200 évvel ezelőtt, 1825. február 18-án született.

A Jókay család nemesi származású volt, az erre utaló y-t az író 1848 márciusában elhagyta. Keresztnevét az apa, Jókay Lőrinc kedvenc hóse, Benyovszky Móric után kapta, de Petőfi hatására ezt később Móra rövidítette. Mivel a papa – fiához hasonlóan – szelíd természetű, művészi hajlamokkal bíró ember volt, a családot az erélyes és gyakorlatias anya, Pulay Mária irányította. Az író gyerekként békés, jól tanuló, de befelé forduló kisfiú volt, akit mamája a széltől is óvott. Mivel sokáig festőnek készült, rengeteget rajzolt, de már ekkor is kacérkodott az irodalommal. Verseket, apjának verses köszöntőket, osztálytársainak pedig iskolai darabokat írt. Másik szenvedélye a kertészkedés volt, ami egész életében végigkísérte. Kedvenc helye a komáromi Erzsébet-sziget volt, ahol házuk kertjében nyugodtan hódolhatott kedvteléseinek.

Iskoláit főként szülővárosában végezte, de tanult Pozsonyban és Pápán is, ahol Petőfi volt az osztálytársa. Utána apjához hasonlóan jogot hallgatott Kecskeméten, majd két év ügyvédbojtkodás után, 1846 végén levizsgázott – és egy életre háttal fordított a jogászkodásnak. Abban az évben jelent meg első regénye, a Hétköznapok, amivel nagy sikert aratott. Jókai ekkor Pestre költözött, ahol már írásából és lapszerkesztésből élt. Közben Petőfi bevezette az irodalmi életbe és a radikális fiatalok törzshelyére, a Pilvax kávéházba is. A két barát 1847 őszén, elsősorban az anyagiak miatt, összeköltözött. Az estéiket főként teázgatással vagy legújabb műveik felolvasásával töltötték.

1848–49 legendája

1848 márciusában Jókai részt vett a 12 pont megfogalmazásában, 15-én pedig ott volt

az események sűrűjében, és több beszédet is mondott. Este a Nemzeti Színházban a híres színész, Laborfalvi Róza tűzte mellé a kockárdát. Gyors udvarlás következett; a fiatalember beleszeretett a nála nyolc évvel idősebb, nem túl jó hírű nőbe, akinek volt egy törvénytelen gyermeke is. A kapcsolatot a család élesen ellenezte, Petőfiről nem is beszélve, aki egyenesen Jókaynért hívta segítségül, hogy megakadályozza az esküvőt. De a mindig engedelmes ifjú ez egyszer fellázadt. Amikor meglátta a közeledő anyját és Petőfit, a jegypár kerekét oldott, majd rövid-

(Fotó: Fortepan/SK)

Jókai Mór díszmagyarban egy 1894-es fényképen

sen megkötöttet a házasság, mire Jókayné kitagadta a fiát. De az író jól választott, hiszen Laborfalvi Róza az anyjához hasonlóan határozott karakter volt, aki megfelelően gondoskodott az élet praktikus dolgaiban járatlan Jókairól, biztosítva az íráshoz szükséges nyugalmat. Bár a Nemzeti Színház ünnepeit színésznője volt, karrierjét 1859-ben feladta, hogy otthon maradhasson férje támaszakként. Hosszú írói pályája során Jókai sokat tett azért, hogy életben tartsa 1848/1849 emlékét. Regényeiben, elbeszéléseiben, változatos műfajú újságcikkeiben nemcsak a szabadságharc legendáriumát teremtette meg, ha-

nem saját életének epizódjait is kerek történeté csiszolta. Innen „tudjuk”, hogy 1848 őszén Jókai elkísérte Kossuthot alföldi toborzó körútvárára – a honvédsereghez csatlakozó betyárnak, Rózsa Sándornak személyesen adta át a kormány kegyelemlevelét. Októberben a forradalmi Bécsben járt Kossuthék üzenetével, decemberben pedig a nejevel együtt részt vett főváros védelmét szolgáló sáncok építésében. 1849 januárjában a házaspár a politikai vezetéssel együtt Debrecenbe menekült. Bár nyáron Jókai még visszatért a fővárosba, de a hadi helyzet romlása miatt rövidesen újra menekülnie kellett.

A szabadságharc vége Aradon érte. A tanácstalan, öngyilkosságra gondoló Jókait végül egy ismerőse mentette ki onnan, aki kocsisnak öltözve bátran keresztülhajtott az előrenyomuló orosz hadakon. Laborfalvi Rózával Gyulán találkozott, aki a borsodi Tardonára vitte. A kis bükkifalu ideális búvóhelynek bizonyult, Jókai pedig bajor vadásznak adta ki magát, amihez még megfelelő jelmeze is volt. Az itt töltött négy hónap alatt festett vagy sakkozott, de írni nem volt képes.

Karácsonykor a felesége hamis útlevelel Pestre vitte. Bár

Barabás Miklós: Jókai Mór március 15-én

(Fotó: Wikipedia)

nelmi regényeket kezdett írni a török kori Erdélyről, ezek a művek már komoly irodalmi és anyagi elismeréssel jártak. Az áttörést végül az Egy magyar nábob és a Kárpáthy Zoltán hozta meg, melyek bevételéből a Sváb-hegyen telket vett, majd villát építtetett. Sorra jelentek meg a re-

szabású ünnepségsorozattal emlékeztek meg. A Tudományos Akadémia 100 kötetes díszkiadásban jelentette meg műveit, melynek bevételéből 100 000 forintot ajánlottak fel számára. Az 1895 januárjában rendezett díszünnepségen a kormány tagjai a belépő Jókait főhajtással üdvözöl-

A világhódító komáromi

génei, emellett az újságírással és a lapszerkesztéssel sem hagyott fel. Nevéhez fűződik az első magyar politikai élclap, az Űstökös elindítása is 1858-ban.

Jókai a műveihez általában utazásai során gyűjtötte össze az anyagot. Ilyenkor egy hozzáértő, a terület múltját jól ismerő vezetőt fogadott, és szorgalmasan jegyzetelte a hallottakat, de ő maga is komoly kutatómunkát folytatott. A legnagyobb kincsbányát a szülővárosa, Komárom jelentette, ahol szinte mindig talált új témát, hőseit pedig nemegyszer ottani ismerőseiről vagy családtagjairól mintázta.

Jókai első értékelhető műve a Zsidó fiú című dráma volt 1843-ban; írói jubileumáról fél évszázaddal később nagy-

ték, Zala György elkészítette a mellszobrát, az író pedig országszerte ünnepelték.

Ferenc József is kitüntette

Jókait 1861 és 1896 között tízszer választották meg országgyűlési képviselőnek a Határozati Párt, a balközép, majd később a Szabadelvű Párt színeiben. Az író Tisza Kálmán baráti köréhez tartozott, egyik állandó kártyapartnere volt. Az 1870-es költségvetési vitában egyebek mellett a Matica slovenská általi támogatását javasolta, de indítványát leszavazták. Az író az uralkodócsaláddal is jó viszonyban volt. Erzsébet királyné nagy élvezettel olvasta műveit, mire Jókai személyesen adta át

neki A szerelem bolondjai című regényét. A nyolcvanas években Rudolf trónörökösrel került közeli munkakapcsolatba, aki az Osztrák–Magyar Monarchiát bemutató könyvsorozat magyar kiadásának a szerkesztését bízta rá. Ferenc József a rendjeleken túl a figyelmével is többször kitüntette, a betegsége idején például érdeklődött az állapota felől. Amikor 1896-ban az író elvesztette mandátumát a képviselőházban, az uralkodó egy nagyvonalú gesztussal a felsőház tagjává nevezte ki. Ez a rendkívül elegáns lépés egyúttal azt is jelezte, hogy az egyébként kifejezetten merev Ferenc József elnézte az írónak, hogy Kossuth temetésén ő mondta a búcsúbeszédet.

A Rózáktól Belláig

Bár Jókai jól keresett, mégis tele volt adósságokkal. Hiába vett házat vagy birtokot, gazdálkodni nem tudott, és mindenre ráfizetett, ráadásul gyakran vállalt kezességét is. A szelíd természetű író nem tudott másoknak nemet mondani, ezért felesége igyekezett távol tartani tőle a „kéregetőket”.

Tavasztól őszig a Sváb-hegyi villában, míg télen a pesti házában laktak. Később felesége kedvéért villát építtetett Balatonfüreden, ahova nyaranta gyakran lejárta. Mivel gyerekeik nem voltak, az író örökre fogadta felesége unokáját, Rózát, aki később Fesztty Árpád festőművész felesége lett.

Laborfalvi Róza 1886 novemberében hunyt el. Az elárult íróról ezután a nevelt lánya gondoskodott, de ő így is magányosnak és elhagyottnak érezte magát. 1899 őszén elvett egy húszéves, kezdő színésznőt, Grósz Bellát, amivel hatalmas botrányt okozott, családja és barátai sorra elfordultak tőle. Mivel a feleségét nevezte meg örökösének, a családtagok később kétszer is bírósághoz fordultak, de a vita végül peren kívüli megegyezéssel zárult.

1904 áprilisában Jókai megfázott és tüdőgyulladásra kapott, majd május 5-én, este 9 óra körül elhunyt. Utolsó kívánsága az volt, hogy a fejfáját a háza kapujából készítsék el. Az író – mint tíz évvel korábban Kossuthot – a Nemzeti Múzeumban ravalozták fel, majd a Kerepesi temetőben helyezték örök nyugalomra a magyar nemzeti panteon többi nagysága mellett.

Vesztróczy Zsolt

Jókai, a megkerülhetetlen

Jókai, a regényhős

1903-at írunk. Kedvenc pandúrdetektívem, Fábíán Marcell a feleségével együtt Fiumében nyaral. Átrándulnak a szomszédos Abbáziába, mert Amália találkozni szeretne az éppen ott pihenő híres íróval, Jókai Mórral. A Hász Róbert regénytrilógiájának középső részében (*Fábíán Marcell és a táncoló halál*, Kortárs Kiadó, Budapest, 2019) játszódó jelenetben Jókai a felesége nélkül időzik a neves üdülőhelyen, mert az asszonyt Balatonfüredre küldte nyaralni: „Nem volt egyszerű, de néha egy öregembernek sem árt, ha a sarkára áll.”

Kiderül, hogy nem is Amália rajongása miatt látogatják meg az Abbáziában időző írófejedelmet, hanem mert az kíváncsi a hős zombori detektívre, akit egy szerteágazó nyomozás sikeres fináléjában életveszélyesen megölttek. A Fábíán Marcell által felgöngyöltített úgyról, a sebesüléséről és gyógyulásáról az író a lapokból értesült, az újságkivágások szanaszét hevernek az asztalán. A nem túlságosan bőbeszédű Marcell helyett a felesége szolgál további részletekkel. Amália meglepetésére Jókai nem jegyzetel közben, mert „nem a részletek számítanak, hanem az általános benyomás, a kép, ami megmarad róluk”. A detektív nincs elragadtatva az ötlettől, hogy regényhős legyen, de lenyűgözi az idős író lelkesedése és elhivatottsága. „Sose szoktam vázlatot

A 200 évvel ezelőtt Komáromban született Jókai Mór, a „nagy mesemondó” író mivolta mellett az általa megélt majd nyolcvan esztendő alatt volt Petőfi barátja, ünnepelt színésznő ura, forradalmár, országgyűlési képviselő, újságíró, főrendiházi tag. Kitüntette figyelmével Erzsébet királyné, Munkácsy Mihály belefestette a Honfoglalás című képébe. Volt férj, majd özvegy, nevelő-és nagypapa. Fordulatos kalandregények írójához illő módon meglepő csavarral búcsúzott az élettől. Alakja feltűnik a kortárs irodalomban, egykori kertje és balatoni villája bejárható.

készíteni, de az ön története olyan szövevényes, hogy úgy éreztem, ezúttal szükséges” – avatja be a regényírás technikai részleteibe Jókai a leendő címszereplőjét, miközben tovább győzködi a változatlanul vonakodó Marcellt. „Itt van nekem maga. Korunk hőse, a modern detektív, aki ésszel, a tudomány közreműködésével, például a daktiloszófia segítségével oldja meg a bűneseteket! (...) Azt hiszem, Önök a mai kor lovagjai. (...) Ha csak magára nézek, minden porcikámmal érzem, hogy alakja, habitusa regényt követel magának!” Fábíánék búcsúzóul egy ólomkatonát és egy dedikált

könyvet kapnak az írótól, *A jövő század regényét*. „Maga ennek a huszadik századnak a gyermeke. Modern ember, aki még megérheti mindazt, ami a könnyben benne van.” Amália mérhetetlenül boldog, hogy az urából regényhős lesz, a még mindig bosszankodó Marcell pedig viccel üti el, mit is gondol Jókairól. Lenne mit eltanulnia tőle, mondja, nevezetesen azt, hogy milyen ügyesen megszabadult a nejtől.

Jókai, a gasztroblogger

Jókai Mór 1862-ben a *Vasárnapi Ujság* lapjain *Nemze-*

ti eledeleink című cikkében a következő indítványt tette: „Napjaink feladata minden téren összegyűjteni azt, ami sajátunk, azt a mi nemzeti életünk alakító része; népünk költészete, dallamai, viselete, összegyűjtve, értékükbe visszaállítva, megbecsülve, rendszerezve vannak. Hasonló érdemmel és beccsel bíró gyűjtemény volna egy olyan nemzeti szakácskönyv, mely valódi magyar ételek készítmódját adná elő... Fel hát, hazám hölgyei...” A felhívásra beküldött receptekből Valódi magyar szakács-nék könyve címmel szakácskönyv készült – volna.

A Nők a tűzhely mellett című tárcáját 1881-ben írta. Egyebek mellett kifejti, hogy egyetért a nők emancipációjával, ám megjegyzi: „...követelem, hogy a nőt úgy neveljük, hogy az azért gazdaszszony is legyen. Mídon a férfi jogaiban osztozik, ne szünjék meg a nő előjogait megtartani.”

Jókai a magyaros ételeket szerette. Kedvence a malacköröm volt, babbal főzve – vagy ahogy az író találóan elnevezte: a görög olvasó anygalkanccsal. Első felesége, a színésznő Laborfalvi Róza kitűnően főzött. „Szakácszeni volt, az igaz. Bárhol utazott, recepteket gyűjtött. Elsőrangú szakácsnét tartott, ezért mindent ő főzött. Főképp a főzelékekre fordított nagy gondot, az ebédnek az urára nézve legfontosabb

részére. Hihetetlen mennyiségű és fajtájú ecetje volt” – emlékezett vissza Feszty Árpádné Jókai Róza, Laborfalvi unokája.

Váli Mari, Jókai Eszter nevű nővérének a lánya, aki a nőrokonok közül egyedül tartott ki az író mellett annak második házasságkötése után, megjegyzi: „El kell ismernem Belláról és a mamájukról, hogy kitűnő ízléssel el tudták készíttetni Jókai kedvenc ételeit.”

Az idős író megözvegyülése után Fesztyékkel élt, közös villát építettek Pesten. Az általuk vitt Feszty-szalomba bejáratos volt mindenki, aki csak számított Budapesten. A pezsgő társasági élet kimozdította letargiájából a Laborfalvi Róza után bánkódó Jókait. Valami mégsem volt rendben a rossznyelvek szerint, mert amit a festőként és íróként szárnyait próbálgató nevelt lánya elmulasztott megadni, azt az új feleség és családja igyekezett pótolni – nevezetesen az otthon melegét.

Jókai, a kertész

Jókai és Laborfalvi Róza 1853-ban telket vett a budai Sváb-hegyen. Hasonlóan tett a *Kárpáthy Zoltán* című regényének „főgonosza”, az egyszerű nevelőből érdeklázasságok által magát udvari tanácsosává „felküzdő” Cserép, avagy új, rangjához illő néven Keöcherepy Dániel, akinek ugyanott egy nagy darab, kopár telket sikerült megvásárolnia, magasan áron felül. „A tanácsos úr egypár év alatt paradicsom-má alakítá e boszorkány-szombatokra való helyet. Pénzsel mindent meg lehet nyerni, még a természetet is” – írja Jókai. Mintha csak a saját történetét, tapasztalatait mesélné el, amikor részletezi, Keöcherepy milyen anyagi ráfordítás és mennyi emberi veríték árán éri el,

„...követelem, hogy a nőt úgy neveljük, hogy az azért gazdaszszony is legyen. Mídon a férfi jogaiban osztozik, ne szünjék meg a nő előjogait megtartani.”

hogy az egykor kietlen helyből káprázatos kert legyen. Csiffáry Gabriella *A tábornok kertje* (Híres magyarok szenvedélyei, Corvina, 2021) című könyvében Jókai Mór egyaránt szerepel a híres kártyások, a festők-rajzoló és a kertészkedők között. Csiffáry írja, hogy az anyagi szempontból is sikeres Jókai

a Sváb-hegyen lévő, addig kőbányának használt üres telekre hamarosan verandás nyaralót emeltetett, körülötte díszparkkal. A birtokra szőlőt, gyümölcs-, valamint egyéb fákat telepített, rózsakertet létesített. Borkészítésre és -tárolásra külön pincét építtetett. Nagy gazdaságot vitt: Jókaiék teheneket, sertéseket és vízfordó szamarat is tartottak. „Maga az a hely, ahol lakom, egy olyan, az istenség kegyéből engedélyezett sziget, ahonnan én élő szemmel lelátok a világra, s a világ nem lát én rám vissza. (...) Az egész egy civilizált vadon. (...) Alant a tündöklő Dunától kettészelt Budapest, akit én 44 év óta látok megszületni, felvirulni, óriássá lenni!” – idéz Csiffáry az író 1897-es, a *Vasárnapi Ujságban* megjelent *Solitudo* című írásából, amelyben Jókai részletesen ír a dolgos hétköznapiokról és a pihenéssel, barátokkal, családdal töltött vasárnapokról. Eszerint a friss újságot is kézbesítették a hegyre, amelynek lapjait aztán a természet dézsmáló betolakodók elleni védekezésre használta: „A madár ellenséget a spárgára fűzött hírlapjaim riasztják világga.”

Draveczy Baláznál olvasni, hogy ifj. Hegedűs Sándor (aki Jókai Mór bátyjának, Károlynak volt az unokája) visszaemlékezése szerint az író az általa szerkesztett „lepedőszerű” *Hon*, aztán később a *Nemzet* című lapok eladatlan példányait vitte haza, és azzal takargatta be a szőlőtöveket, hatásos védelmet biztosítva a fagyoszentek idejére. Jókai kertészkedése közben tett megfigyeléseit a *Kertészgazdászati jegyzetek* című (online is elérhető) munkájában foglalta össze. A Jókai házaspár 1867-ben egy újabb telket vásárolt, ezúttal Balatonfüreden, a fürdőtelep központjában, ahová három évvel később építettek egy kerttel körülvett villát. Róza halála után három évvel ezt a csinos birtokot az író eladta.

„Nem kívánkozom a városba, nem epekedem a gyógyfürdők után, nem vágyom a távolba, nem kell az utazás. (...) Szép asszonyok, tündéralakok álmképe sem kísért. (...) Kész az utolsó munkám is. Semmi dolgom többé. Ugy tetszik, mikor a bevégzett munkát fiókomba bezárom, mintha kriptaaajtót csuknék be...” – írja a már idézett *Solitudóban* 1897-ben.

Két évvel a fentiek után újra házasodott, a nála ötvennégy évvel fiatalabb Grósz (Nagy) Bellát vette feleségül. Őt, rengeteg utazással, regényírással, családi perpatvarral és országos közfelháborodással teli esztendő következett. Jókai egyik külföldi útjáról hazatérve megfázott; 1904. május 5-én Budapesten tüdőgyulladásban hunyt el.

Benyovszky Mánya Ágnes

Minden anya életében eljön az a pillanat, amikor elkapja az érzés, hogy ideje munkába állni. Van, akinél előbb, van akinél utóbb. Vagyok olyan szerencsés, hogy a foglalkozásom miatt anyaságim is lehetek, de pénzt is kereshetek. Először azt hittem, fél év után esti előadást játszhatok, egy év után már próbálni, forgatni is fogok. Aztán pofán csapott a valóság, a lehetőségeim, na meg nem utolsósorban a ragaszkodó szeretet. Az első fél évben csak egy 45 perces szinkronra, meg egy szeptemberben forgó sorozat szereplőválogatására teltt. Aztán eltelt egy kis idő, és már nem 1, hanem 2-3 óránként éhezett meg és fáradt el a kis fickó, én pedig el merem járni jógázni. Ez a 2 óra volt a maximum, amit a fiam nélkül töltöttem. El sem tudtam volna képzelni, hogy a közeljövőben ez megváltozzon.

**„Ha mos mé?
Ha me mé ne?”**

Aztán szembe jött a Facebookon egy castinglehetőség. Egy Budapesten forgó izraeli filmbe kerestek szlovákul beszélő színésznőket pár mondatos szerepekre. Eljátszadotam a gondolat. Miért is ne? Pici szerep, úgyhogy a forgatás sem tartana sokáig. Ha kiválasztanak, kirándulunk egyet Pesten. Amíg én forgatok, a fiam és a férjem sétál egyet a városban. Beküldtem hát a fotóimat, eddigi tapasztalataimat, nyelvtudásomat. Nem sokkal később vissza is írtak, hogy tetszem a rendezőnek. Kaptam egy szöveget, a forgatási nap időpontját, ami a férjemnek is megfelelt. A következő feladatomban egy jelenetvideó készítése volt. Imádom jelenetvideókat csinálni. Egy ilyenhez általában kell valaki, aki kamerára veszi és bemondja a partner szövegét. Ez mind én szoktam lenni. Szóval egy óra, míg berendezem a lakást, megtalálom a megfelelő könyvmennyiséget a megfelelő magassághoz a telefonnak, majd egy következő óra, míg megtanulom a szöveget, felmondom a telefonra a partner szövegét, helyet hagyva az én megszólalásaimnak, ahol számolni kell az érzelmi töltet által beadott plusz másodpercekkel is. S amikor mindez megvan, indulhat a felvétel.

Na erre nekem ezúttal se kedvem, se időm. Úgyhogy színészt és operatort végül a férjemből csinálom. Jót szórakozom azon, ahogy próbálja a három mondatát megjegyezni és megfelelő sorrendben, a megfelelő végzőnál

TÁRCA A SZALONBAN

(Fotó: Shutterstock)

Lošonská Dékány Nikolett

Ej, ráérünk arra még!

bemondani, közben engem kamerázni. Nincs egyszerű dolga. 3 nap prokrasztináció után végre elküldöm.

Másnap épp a parkban sétálok, amikor hívnak, hogy kiválasztottak, de egy másik szerepre, egy másik napon. Hívom is a férjem, aznap ráér-e. Azt mondja, ott már van valami, de megpróbálja áttenni, úgyhogy nyugodtan vállaljam el.

Átküldik a szöveget, kiderül, hogy végül angolul játszom, de csak egyetlenegy képben vagyok benne. Akkor az maximum 2 óra sminkkel, öltözéssel, forgatással együtt. Ezt teljesen el tudom képzelni. Megindulnak az egyeztetések, elmondom, hogy van egy 6 hónapos kisbabám, aki jönne velem a forgatásra a férjemmel együtt. Azt mondják, persze, semmi gond. Közben megtudom, hogy délelőtt 11-től forgatnék. Tökéletes. Intézem a ruhapróbát is, hogy ne kelljen egy nappal hamarabb elmenni, inkább jönnék korábban a forgatás napján. Ezt is sikerül elintéznem.

A helyszín végül Szentendrén, 1 óra 10 perc Szőgyénből, úgyhogy majd onnan megyünk, és akkor két legyet ütünk egy csapásra. Haza is látogatunk. Annyira jól hangzik, hogy szinte bele se gondolok, esetleg alulhat másképp is. Lázasan

tanulom a szöveget. Aztán két nappal a forgatás előtt megkapom a diszpót, amiből megtudom, hogy végül este fél hatra kell mennem, és leghamarabb fél kilenckor végzek. Ha nincs csúszás. Egy filmforgatáson általában mindig van csúszás.

Telefonálok, hogy ez nagyon nem oké, hisz tudjátok, van egy kisbabám, akinek akkor van a lefekvés ideje. Nem alathatom őt ott. Azt mondják, nincs mit tenni, végig egy helyen forgatnak, csak az én helyszímem más. Nem tehetek előrébb. Dühös vagyok, kedvem volna az egészet visszamondani, de szerződés köt. Ennyit az idilli elképzelésemről. Kelltem nekem castingra jelentkezni! Nem is tudom, mit gondoltam.

A férjem meggyőz, hogy jobb lesz, ha a picivel inkább Szőgyénben maradnak. Fejek le tejet, úttal együtt 5 órát leszek távol, talán kibírja. Nem engedem be, mi minden történhet majd máshogy.

„A munka, az munka”

Azt hittem, öröm lesz picit kiugrani a mókuserékből, picit visszakapni a régi életemet. De miután 2 perc késéssel beszállok az autóba, annyira stresszelek az egész miatt, hogy még azt sem engedem meg magam-

nak, hogy zenét, esetleg hangoskönyvet hallgassak út közben. Mindezek tetejébe jelez az autó, hogy nemsokára tankolni kéne. Baszszus. Gyorsan lecsekkolom, mégis mennyi kilométerre elegendő nafta van a kocsi-ban. 160. Kb. 60 az út, lehet, megúszom tankolás nélkül. Az nagyon jó, mert odafelé tuti nem, de visszafelé se lenne jó ezzel 10 percet veszíteni. Most minden perc számít. Odaérek, rögtön ruhapróba, majd beülök a sminkbe. Nagyon aranyos a csaj. Megkérdezi, hogy vagyok, mondom neki, mi a szitu. Együttérző, sőt még maszkot is tesz fel, amíg sminkel, mert köhög, és ő sem szeretett kisgyerekes anyukaként ilyen helyzetben lenni. Ahogy az arcom krémezi, olyan jóleső érzés – akkor kapcsolok ki először és jut eszembe, hogy egy éve ültem utoljára ilyen székben, ahol szépen kifestettek. Élveznem kéne.

A férjem küld egy képet, vidáman lángost sütnek. Hátradőlök és megengedem magamnak, hogy az aggodalomon kívül mást is érezsek. Mire végzek a sminkben, túl kéne már lennie az etetésen, lassan alvásidő. Érdeklődöm telefonon, de nem kapok választ. Türelmes vagyok, biztos nincs idejük visszaírni. Van egy óráma a jelenetem-

ig, addig egy helyiségben várakozom a többi stábtaggal. Kiderül, hogy van egy kis csúszás, de megnyugtatnak, be lesz hozva.

Kezdek ideges lenni. A jelenetem forgatási helyszíne 12 perc autóval. Vinnének-hoznának. Én inkább saját autóval megyek, hogy rögtön indulhassak, ha végeztünk, plusz megegyezünk, hogy a kosztümömet a helyszínen adom majd le. Ott spórolok időt, ahol csak tudok.

Egy PC-szervizben vesszük fel a jelenetemet, amíg a stáb a helyszínen ér, a tulajdonosnál érdeklődöm a munkája felől, elvégre „őt” játszom, egy számítógépes szakit. Megmutatja, hova, milyen kábelt kell dugni, hogy kellene kinéznie az egésznek szakmailag, úgyhogy mire megjön a rendező, már kész megoldással várom. Összmondjuk a szöveget a másik színésznővel, próbálunk egyet, míg a fényeket beállítják. Párszor rákukkantok a telefonomra, kiderül, még mindig nem alszik. Másfél órája aludnia kéne. Ebből tudom, mondaniuk sem kell, hogy rettentően sír. Fél 9-kor kezdünk el végre forgatni, amikor végezni kellett volna. Egy kamerával dolgoznak, úgyhogy többször kell felvenni a jelenetet, bármennyire is igyekszem koncentrálni. 9-kor fejezzük be.

**„Lálalé, lalalalé,
veszélyes az út...”**

Ledobom a kosztümöt és a mikroportot, felveszem a kabátom, és már szállok is az autóba. Már csak 35 kilométernyi nafta van benne. Tényleg, a francba, még tankolni is kell. Beírom a GPS-be, hogy Svodín, a keresőbe pedig, hogy benzinkút. Csak annyit látok a pirosnál, hogy Szentendrén nem esik útba egy sem. Jó, majd megállok valahol útközben. Egy hosszú, erdős rész következik, amikor is a 35 km-ből gyorsan 20, majd 15 lesz. Elkezdek izgulni. Talán itt lenne az ideje valami konkrét benzinkutat kinézni. Leállok az út mellett, hogy megnézzem, mennyire van a legközelebbi. Aszongya, Párkány. Mi van?! Hát az rohadtul nem 15 km. Mindegy, mennem kell, nem állhatok itt örökké.

Mikor elindulok, már telibe 0 km-t ír a kijelző. Ne, ne, ne, neeeeeee. Mi lesz, ha itt, az erdő közepén ragadok? Hogy jutok haza? Hívom a filmeseket. Vagy telefonáljak Szőgyénbe? Minden rendben lesz. Ezt mantrázom körbe-körbe. Közben gáz nélkül gurulok le a hegyről. Ott spórolok, ahol tudok. Most már nem csak az időm, de a naftán is. Ha 0-t is ír, mindig van benne valamennyi tartalék. Ezt Réka barátóm-tól tudom. Ezzel próbálok nyugtatni magam, de nem nagyon hiszek benne, hogy 30 km-re is elég lesz. Akkor beugrik, hogy Réka Párkányban lakik, a benzinkút-tól nem messze. Szerencsére a telefonom fel van töltve.

Persze, nem gond, mondja, majd szóljak, ha állt az autó, aztán hoz üzemanyagot. Újra elmondja, amit már korábban is, de most egy fontos részlettel, hogy ő 100 km-t is el szokott menni az autójával, amikor az 0-t ír, de azért ez autófüggő. Két dolog jut eszembe. Egy: ez aztán a bátor nő! Kettő: 100-at?! Azta! Végig tartja bennem a lelket telefonon, én pedig lassan elhiszem, hogy talán tényleg sikerül Párkányba érnem. Már látom a Bazilikát, jeeeeeee. Most megyek át a hídon. Vuhuuuu. Megcsinálom.

Kimegyek, megölellek, hol vagy? Már a körforgalomban. Zárom az ajtót. Indulok. Addig tankolok. Megjön, megölel. Fizetek, sok szerencsét kíván. Nagyon köszi! Hazaérek. Az öcsém is pont akkor parkol le a ház előtt. Hát te?! Ne is kérdezd! Se puszti, se semmi. Rohanok be a házba, csak, hogy lássam, minden rendben van. Alszik. Huh. Eszek két hideg lángost. Mesélik, mi volt. Én meg megfogadom, hogy ezt soha többet. Ráérek még dolgozni.

Bridget Jones, az újjászületett szűz

Bridget Jones (Renée Zellweger)
fiatal partnerével, Roxsterrel (Leo Woodall)
(Forrás: UIP-Duna Film)

NAVARRAI MÉSZÁROS MÁRTON

A kétszeres Oscar-díjas amerikai színésznő, Renée Zellweger negyedik alkalommal is magára öltötte Helen Fielding örökszinglijének szerepét. A Bridget Jones: Bolondulásig nézhető, de nem túlságosan élvezhető folytatása a 2001-es klasszikusnak.

A Pop, csajok satöbbi és a Bridget Jones naplója az ezredfordulás romantikus vígjátékok mintapéldányai voltak. Maga az ismert brit újságíró, Helen Fielding Bridget Jones naplója címmel megjelent 1996-os kötete egy csapásra bestsellerré vált: a napilapos közlés után a könyv előbb angol, majd nemzetközi szennáció lett, a csajos történetet negyven országban adták ki. Észszerűtlen döntés lett volna, ha nem készül belőle film (a forgatás idején már javában pörgött a könyv második része, Mindjárt megőrülök! a boltokban), ugyanis Sharon Maguire ír rendező vígjátéka hihetetlenül nagy mozik sikert könyvelhetett el. A kereskedelmi diadal mellett a harminckét éves amerikai címszereplő, Renée Zellweger szá-

mára egy Oscar-jelölést is összehozott, s azt is könnyűszerrel elérte, hogy addigra már azok is megjegyezzék a nevét, akik nem látták a Betty nővér című fekete komédiát vagy az Én és én meg az Irén névre keresztelt slapstick vígjátékot.

Új rendező, új ötletek nélkül

Miután készült folytatás a regényhez, a brit Beeban Kidron személyében valaki azt is színre vitte. A 2004-es Bridget Jones: Mindjárt megőrülök! nem közelítette meg a Büszkeség és balítélet paródiájaként készült bemutatkozás színvonalát és közönségsikerét (jobbára csak a bántóan elszaporodott konfliktusokra lehet emlékezni belőle), de azok, akik szerették a szerelmi életben csetlő-botló hősnőt, örömmel

fogadták. Semmi nem áll olyan távol az életük szerelmét kereső hősök kisebb-nagyobb hányattatásait bemutató romantikus vígjátékoknál, mintsem az, hogy második vagy harmadik részben keressenek tovább egy újabb/már meglelt Nagy Ő-t, így 2016-ban némileg a meglepetés erejével érkezett a „két és feledik” kötet adaptációja, a Bridget Jones babát vár. Mivel a trilógiává duzzasztott „naplófilmek” együttesen majdnem egymilliárd dolláros összbevételre produkáltak, sokan még egy utolsó nekifutásra érdemesnek találták a karaktert. A harmadik részt dirigáló Sharon Maguire helyén most először ül férfi rendező, de Michael Morris második nagyjátékfilmje nem tartalmaz valódi hangsúlyeltolódást, újszerű megoldást.

„Bridget Jones! Ideje élni!”

A Bridget Jones: Bolondulásig idején Mark Darcy (az Oscar-díjas

Colin Firth csak másodpercekre tűnik fel) már nem él, Bridget férjét ugyanis négy évvel korábban, egy darfúri humanitárius misztérióban megölték. „Készítsd az óriás nagyibugyit!” – viccelődik vele élete másik nagy szerelme, a kortalan playboy Daniel (Hugh Grant), amikor átmegey bécicsöszködni a hampsteadi házukba. A férjét gyászoló Bridget már négy éve facér, a barátai azzal viccelődnek, hogy „újjászületett szűz” lett. Fielding első regényében a címszereplő nem boldogult a magánéletével; most nincs neki. Sikertelen volt a munkájában; most a nőgyógyász (a dús, hófehér hajjal szereplő Oscar-díjas csoda, Emma Thompson) unszolja, hogy menjen vissza dolgozni. Emellett még súlyproblémái is akadtak; az ötvenes éveiben kimondottan csinos és bájos.

Fielding első regényében a címszereplő nem boldogult a magánéletével; most nincs neki. Sikertelen volt a munkájában; most a nőgyógyász unszolja, hogy menjen vissza dolgozni.

gozni a férje elvesztését. Története újfent két pasira koncentrált: Roxsterre (Leo Woodall), a Hampstead Heath huszonkilenc éves, kisparkos parkőrjére és Mr. Wallakerre (Chiwetel Ejiofor), gyermekei új, nagyjából vele azonos korú „biosz-foci” tanárjára. Morris nem sok erőforrást vet be az „idősebb nő és fiatalabb férfi” népszerű koncepciójának felpumpálására, így az eredményből csupán Dinah Washington 1961-es dzsesszdala, a Mad About the Boy szexjelenet alatti felcsendülése érdemel szót.

Az ötveneseknek más gondjai lehetnek

Az egész film erőtlen és fáradt, talán még a ra-

jongók számára is. Nekik sem jut több, csupán annyi, hogy be kell érniük néhány kellemetlen BJ-szituációval: az asszony önfeledten táncol-ugrál az ágyon David Bowie Modern Love című slágerére; olyan teljesen sajátos, eseten káromkodásokat használ, mint a „baszógány”; érzékeny kisfia (Casper Knopf, akinek minden esélye megvan arra, hogy az Igazából szerelem kisfiúját játszó Thomas Brodie-Sangster helyébe lépjen) emlékezteti, hogy ne hagyja otthon se a kulcsot, se a táskáját; pizsamára húzott kötött kardigánban lép ki az utcára vagy egy venezuelai ajakszörum „jóvóltából” megismerkedik az angioödémával. Bridget Jones tehát a régi, amivel önmagában semmi gond nem lenne, ha a gyász, a korkülönbséges kavaráss és a gyermeknevelés mellett más relevanciákat is közvetítene. Biztosak lehetünk benne: ennél jóval több, jóval fajsúlyosabb dolgok határozzák meg – nehezítik meg – az ötvenesek minden napjait.

„Bridget Jones! Ideje élni!” – ez a tételmondat. Bridget pedig annak rendje és módja szerint megint tévéproducernek áll, elkezdni használni a Tindert és megpróbálja feldol-

Tompos Kátya-emlékeket lesz a Müpában

Egy különleges, sokoldalú és pótolhatatlan színésznő, Tompos Kátya emlékét idézik meg barátai, illetve a róla elnevezett alapítvány március 1-én a budapesti Művészetek Palotájában.

Az esten először adják át a Tompos Kátya-díjat, a koncert bevételét pedig – a művész akarata szerint – az övéhez hasonló betegségekben szenvedők támogatására fordítják. További adományokkal a www.tomposkattyalapitvany.hu oldalon lehet hozzájárulni az alapítvány munkájához.

Az anyai ágon orosz származású színésznő egy ritka, Magyarországon nem igazán kezelhető daganatos betegségben hunyt el tavaly, 41 évesen – csupán pár nappal azután, hogy közadakozásból összegyűlt a külföldi gyógykezeléséhez szükséges összeg. A költségek finanszírozására barátai előzőleg jótékonyági aukciót, koncertet és gálaestet is szerveztek.

A Jászai Mari- és Junior Prima díjas művész színházi szerepei mellett több filmben is főszerepet játszott, szélesebb körű ismertséget a Valami Amerika 2-ben szerzett 2008-

ban, majd a Poligamy (2009) és a négyesreplős Köntörfalak című kamaradráma (2010) is komoly szakmai sikert aratott, bár a szélesebb közönséghez nem jutott el. Ezután jött a Nőm, nejem, csajom (2012), a Coming out (2013) és Herendi Gábor filmje,

a Valami Amerika 3 (2018), amelynek köszönhetően berobbant a köztudatba. Utolsó filmes alakítása a Most van most című tragikomédiában volt 2019-ben. Sokoldalú karrierje során énektudásával is felhívta magára a figyelmet. Olyan előadók-

kal láthatta a közönség egy színpadon, mint Goran Bregović, a Budapest Klezmer Band, Hrutka Róbert vagy a Söndörgő zenekar, akikkel Indiában is turnézott. 2013-ban Keresztül Európán címmel jelent meg szólólemeze, ezen angol, francia, bolgár, magyar és orosz nyelven énekelt.

2011-ben Nyitrán is láthatta őt az ottani színházi fesztivál (Divadelná Nitra) közönsége: az Alföldi-féle Nemzeti Színház nagy sikerű Vadászjelenetek Alsó-Bajországból című előadásában, Stohl András partnereként. Tompos Kátya jelenség volt: elképesztő tehetsége mellett embersége is sokakat megragadott, első pillanattól beleszállt mindenki szívébe, halála nemcsak a hazai kulturális közeget, hanem az egész országot megrázta – áll a Müpa közleményében.

A március 1-i emlékezt a Tompos Kátya Alapítvány munkájának első, hagyományteremtő állomása, ahol fellép többek közt Básti Juli, Dész László, Für Anikó, Holecskó Orsolya, Horgas Eszter, Hrutka Róbert, Jamie Winchester, Kerényi Miklós Máté, Kocsák Tibor, Mácsai Pál, Nagy Sándor, Nagy-Károlyi Eszter, Peller Anna, valamint a Danubia Zenekar.

Sokoldalú tehetség volt
(Képarchívum)

A DAC-ból is jól ismert Martin Jedlička hiába nyújtózkodott, Abu Fani lövését nem tudta kitornázn

(Somogyi Tibor felvétele)

Gróf és a Fradi is megoldotta az EL-feladat első felét

OROSKY TAMÁS

BUDAPEST. Újabb ellenfelét tudta legyőzni az FTC a labdarúgó Európa-ligában, ezúttal a Viktoria Plzeň távozott vesztesként (1:0) a zöld-fehérek otthonából a legjobb 16 közé jutásért zajló párharcban.

Hogy az Alkmaarnál egy fokkal kevésbé veretes ellenfél, a korábbi meccskezdesi időpont vagy a nagy hideg tette-e, nem tudni, de ezúttal nem voltak a Groupama Arénában annyian, mint az EL-főtábla utolsó mérkőzésén. Persze, nézőpont kérdése a dolog, mert rengeteg olyan stadion van, ahol összetennék a két kezüket, ha egy-egy találkozóra kilátogatna 18 ezer néző. S ha már drukkeres és a két héttel ezelőtti derbi: míg a holland vandálok gyakorlatilag lebontották a vendégszektor mellékhelyiségeit és verekezésbe bonyolódtak a biztonságiakkal, addig a pilseniek (egy csoportja) senkit sem zavarva metrózott el a Népligetbe, ahol abszolút természetességgel mozogtak a ferencvárosiak között. Ők is és a hazai B közép is óriási hangerővel fogadta a pályára vonuló csapatokat, majd megkezdődött a szünet nélküli éneklés és dobolás mindkét oldalon.

„Szürreális volt”

A Fradi mestere megkeverte lapjait, és kezdőként küldte pályára mindkét középcsatárát, Varga Barnabást és Saldanhát is, Traoré helyett pedig Romao kapott bizalmat. Változott a kapus személye is, de kényszerűségből: az utolsó pillanatban kikerült a keretből Dibusz Dénes, akinek a sérülése továbbra sem jött rendbe, helyette pedig Gróf Dávidot nevezte a stáb – a hidrogénszöke kapus pedig rögtön az alaptizenegyben találta magát, miután Varga Ádám a bemelegítés során megsérült.

„Muszáj?” Ezzel a kérdéssel érkezett a mixzónába Gróf a meccs után. Persze a mosolya elárulta, jól

tudja, hogy mindenki rá lesz kíváncsi: aki tíz napja még a Görögországon belüli klubváltását intézte, és aki csütörtök este az FTC kapujában találta magát az EL kiesés szakaszának első mérkőzésén.

„Az elmúlt napok kész örület volt. Az első kapcsolatfelvétel még Dibusz sérülésekor történt, amikor még nem lehetett tudni, mi lesz vele. A Fradi ajánlata után begyorsultak a dolgok. Elég szürreális helyzet volt, amilyenben még nem voltam, pedig pár éve már ott vagyok a profi futballban” – mondta Gróf, aki nemzetközi kupameccsen közel hét év után védett újra (2018-ban a luxemburgi Niederkorn elleni EL-selejtezőn lépett pályára a Honvéd mezében).

„Elég rég volt ez már, de minden meccsre úgy készülök, ha be kell szállni, tudjam segíteni a csapatot. Ráadásul nagyon sokat segítettek és nagyon jó fogadtak a fiúk, úgy éreztem magam, mint egy régi jó barát, aki visszatért – jegyezte meg Gróf, aki a 2019/20-as idényben már volt a zöld-fehérek játékosa. – Nagyon jól védekezett a csapat, együttműködtünk. Jó brigádba kerültem.

Gróf 10 napja még a Görögországon belüli átigazolását intézte

(Somogyi Tibor felvétele)

Tudták, hogy van rutinom, jó pár évet lejátszottam már. Megkönnyítették a dolgom, mert mindenki elfogadta a kéréseimet, amiket hátulról intéztem feléjük.”

FTC–PLZEŇ 1:0 (1:0)

Groupama Aréna, 18 519 néző
Gólszerző: Abu Fani (23.)
Játékvezető: Kurasvili (georgiai)
Sárga lap: Varga B. (89.), ill. Koubek (edző)

FTC: Gróf–Makreckis, Gartenmann, Cissé, Raul Gustavo–Zachariassen (59. Ben Romdhane), Julio Romao, Abu Fani (80. Rommens)–Saldanha (64. Traoré), Varga B., Civic
PLZEŇ: Jedlička–Dweh, Markovics, Jemelka–Havel (55. Memić), Červ, Kalvach (77. Panoš), Šulc, Cadu (77. Doszki)–Vydra (66. Durosinmi), Adu

Abu Fani beköszönt

A portásnak a féldő közepéig nem is akadt dolga. A Ferencváros irányított, és ha nagy ziccere nem is volt, a mezőnyfőlénye a 23. percben góllá érett: egy beadás eljutott Abu Faniig, az izraeli játékos pedig egy kicsit tolvaj a labdán belőtte azt a hosszú sarokba – 1:0.

Mondhatni, ettől tartott a cseh szakmai stáb, legalábbis Marek Bakoš asszisztens őt és Vargát emelte ki a klubja honlapjának adott villáminterjúban, mint akikre különösen oda kell figyelniük. Maga Miroslav Koubek vezetőedző sem titkolózott, szerinte csapatának – csakúgy, mint véleménye szerint a zöld-fehéreknek – jobban megy a támadás, semmint a védekezés.

A leginkább kontrákból próbálkozó Viktoria ritkán iramodott meg, akkor viszont látszott, az egész meccsen komoly koncentráció lesz szükséges a ferencvárosi bekkek részéről (akik immár megszokottan

felrázni csapataikat, de alapvetően egyik fél sem akart komolyabban kockáztatni. A 70. percben Gróf szép védeése ébresztette fel a dermedező nézőket, majd kicsivel később Traoré kapott remek indítást, de csúnyán keresztbe rúgta a labdát a mali légiós. Ezenkívül nagyobb izgalmat a meccs két sárga lapjának kiosztása jelentett csak: a csehek 73 éves vezetőedzője mellett Varga Barnabás kapta a másikat – utóbbit egy tisztának tűnő szerelése után büntette a georgiai játéklevezető.

„Szerintem mindenki látta, hogy nem voltam szabálytalan, csak a bíró nem. De ez a lényegen nem változtat, ezt is meg kell emészteni – sóhajtott a válogatott csatár, akinek így ki kell hagynia a jövő heti visszavágót. – Jól kezdtük a meccset, akár nagyobb előnyünk is lehetett volna, de aztán kiegyenlítődött a játék. A második féldő meg már nem is volt olyan szép.”

Varga hozzátette, Robbie Keane vezetőedző a küzdeni akarást, a csapategységet emelte ki az öltözőben, azaz elégedett volt. Azzal persze ő és az ír szakember is tisztában van, hogy nagyon nehéz visszavágó vár a Fradira.

„Intenzíven akartunk kezdeni, nekik akartunk rohanni.

Szerettünk volna egy kis energiát is kölcsönözni a szurkolóktól,

akik tolták előre a csapatot, kitettek magukért. Nem domináltak le minket a pilseniek, de persze nehéz hosszú ideig ezt az intenzitást tartani, ráadásul minőségi volt az ellenfél, tudtuk, hogy lesz olyan periódus, amikor náluk lesz többet a

labda. Próbáltunk inkább kapura törni és labdát tartani ezekben az esetekben – mondta Keane. – Ugyanilyen intenzíven kell játszanunk csapatként a visszavágón is. Lesznek nehéz pillanatok a jövő héten, a vezéregyenységeknél kell majd akkor vezetniük a csapatot.”

Jó a 0:1?

Miroslav Koubek, a Plzeň mestere nem köntörfalazott, mikor a továbbjutási esélyekről kérdezték a sajtótájékoztatón. „Jó eredmény a 0:1, jobb, mint ha fordított felállásban született volna, és a mi 1:0-s előnyünk után Pesten lenne a visszavágó – válaszolta a tréner, aki korát meghazudtolva gyorsan, pattogósan, öszintén válaszolt a felvetésekre, mellőzve a közhelyeket. – A ferencvárosiak úgy gondolhatták, az övéktől eltérő, kissé brit jellegű stílussal lehetnek sikeresek ellenünk. A két középcsatáros felállás és az agresszivitásuk meglepett minket. Az első 20-25 perc nem tetszett, minden párharcban egy lépéssel később voltunk ott. Aztán egyszer csak varázsütésre beindultunk, nem tudom, mitől, ezt még ki kell elemeznünk. Kár, hogy nem sikerült egyenlítőnünk, másrészt megsztunk egy létszámhátrányos kontrát – egy második kapott gól komoly komplikációt jelentett volna számunkra.”

Így viszont még nagy izgalmak várhatóak jövő csütörtökön a Doosan Arénában. ■

Intenzív kezdés

A szünet után békésen csordogálássá vált a meccs; a Fradi B közép az újpustieket „énekelte meg”, az edzők pedig cserékkel igyekeztek

Nem akar üres kézzel távozni a DAC Nagyszombatból

Sok párharcra és becsúszással tarkított rangadóra van kilátás Nagyszombatban

(Somogyi Tibor felvételei)

LENCSES ZOLTÁN

NAGYSZOMBAT. győztes tavaszi kezdés után komoly kihívás vár a DAC labdarúgócsapatára, amely vasárnap 15.30-kor a nagyszombati Spartak otthonába látogat a Niké Liga 20. fordulójában.

A dunaszerdahelyiek hozták a kötelezőt múlt vasárnap, amikor hazai pályán magabiztosan verték 3:1-re a szakolcaikat. A sárga-kékek már az első félidőben osztálykülönbséggel vezettek, az erdőhátiak csak a hajrában szépítettek.

Formában a Spartak

A kerületi rangadón a DAC bebiztosíthatja helyét a felsőházi rájátszásban: egy győzelemmel biztossá válna a szereplése a legjobb hatban, ahol a nagyszombati riválisnak már bérelt helye van.

„Az alapszakaszból hátralevő három találkozón a lehető legtöbb pontot szeretnénk begyűjteni, és ha esetleg lehetőségünk nyílna megküzdeni a dobogóért, akkor természetesen megpróbáljuk elérni azt” – nyilatkozott Yhoan Andzouana, a DAC kongói játékosa a klubhonlapnak.

A Spartak egyelőre jó szezont fut, a dőcögős kezdés után kiegyensúlyozott formában futballozik. A DAC-tól 12 pontra elhúzott és köszönhetően négy egymás utáni győzelmének már a 2. helyen áll zsolnaiakat is megközelítette két pontra. A nagyszombati hivatalos oldala úgy harangozza be a vasárnapi találkozót, mint a meccset, amelyen vissza lehet vágni a DAC-nak. A kimutatásban megemlíti a tavaly tavaszi kezdést, amikor a dunaszerdahelyiek 2:1-re győztek Nagyszombatban, de a szerző meg-

feledkezett arról, hogy három héttel később máris kamatostul visszavágtott a Spartak, a felsőházi rájátszásban, egy hazai 3:0-val.

Az aktuális szezon első egymás elleni mérkőzésén 0:0-s döntetlent játszottak a csapatok a MOL Arénában. A szeptemberi találkozón gyakorlatilag egykapuzott a DAC, egyértelmű helyzet- és mezőnyfőlényben játszott, de nem tudott átörni a vendégek védelmén.

Akkor Michal Gašparík, a nagyszombatiak vezetőedzője 90 percre sündisznóállásba vezényelte csapatát, de a meccs után mindenki megdöbbenésére ki-egyenlített játékról beszélt.

Új arcok mindkét oldalon

Csapatunk háza táján nem volt nagy mozgolódás a téli átigazolási időszakban, egy komoly erősítés viszont akadt: a 26 éves, Burkina Faszó-i válogatott Cedric Badolo, aki Garamszentkeresztben lett profi futballista, a Sheriff Tiraspoltól érkezett, ahol az elmúlt három évben

a Bajnokok Ligája és az Európa-liga csoportkörében is pályára lépett, egy ízben a Manchester United ellen a meccs embere volt.

Dunaszerdahelyen egyelőre a georgiai utánpótlás-válogatott Kapanadze tűnik remek fogásnak, aki biztatóan mutatkozott be a védelem jobb oldalán. Időközben elhagyta a csallóközi klubot a saját nevelésű Almási László, aki csak fél évet töltött ki a DAC-ban az előzetesen bejelentett egyéves kölcsönjátékából. A támadó a ZTE csapatahoz igazolt.

A DAC-nak jövő péntekig van ideje esetleges újabb erősítéseket bejelenteni, ekkor zárul a téli átigazolási ablak Szlovákiában.

Meglehet a 3 pont

„Akárcsak a nagyszombatiak ellen mindig, ismét nagyon kemény találkozó vár ránk. A Spartak minőségi és tapasztalt együttessel rendelkezik, mi azonban nagyon jó téli felkészülésen vagyunk túl, amit a tavaszi első fordulóban bizonyítottunk is. Ha sikerül fenn tartanunk ezt a szintet és mind-

Ramadan két góllal adta meg az alaphangot az első tavaszi fordulóban

ELMARAD A KFC MECCSE

A komáromi csapatot sújtó csoportos megbetegedések miatt elhalasztották a KFC szombatira tervezett bajnokiját a zsolnaiak ellen. „Csütörtökön kezdtek el kidőlni a srácok, nagyon sokan betegek. A péntek délelőtti edzésen például 12-en voltunk csak” – árulta el lapunknak Németh Tamás, a Duna-partiak közép-pályása, hozzátéve, nem sokkal megkeresésünk előtt közölték velük (az akkor még nem hivatalos) információt a halasztásról. A Niké Liga 20. fordulójának Aranyosmaróton megrendezendő mérkőzését a tervek szerint február 25-én pótolják. (ot)

annyian a maximumot nyújtjuk, meglehet a három pont. A legfontosabb a végeredmény és bízom benne, hogy nem távozzunk majd üres kézzel Nagyszombatból” – mondta interjújában Alekszandar Popovics, a DAC szerb kapusa.

A mérkőzés játékvezetője Ivan Kružliak lesz. A találkozót a Voyo közvetíti élőben, a Dajto csatorna ugyanis általános meglepetésre a Slovan-Michalovce találkozót választotta tévés meccsnek.

FOCIMENÜ

NBI, 20. forduló – szombat, 14.30: Kecskemét–MTK; **17.00:** Diósgyőr–Nyíregyháza; **19.30:** Debrecen–Puskás Akadémia. **Vasárnap, 15.30:** Újpest–ZTE; **18.00:** Ferencváros–Paks. Lapzárta után ért véget: Fehérvár–Győr.

1. Puskás Ak.	19	12	2	5	30:19	38
2. Ferencváros	19	10	6	3	30:19	36
3. Paks	19	9	4	6	37:31	31
4. Diósgyőr	19	8	7	4	27:24	31
5. MTK	19	9	3	7	30:25	30
6. Újpest	19	7	7	5	22:18	28
7. Fehérvár	19	7	3	9	25:27	24
8. Győr	19	5	7	7	27:27	22
9. ZTE	19	5	5	9	24:28	20
10. Debrecen	19	5	4	10	30:38	19
11. Nyíregyháza	19	5	4	10	22:32	19
12. Kecskemét	19	3	6	10	13:29	15

NIKÉ LIGA, 20. forduló – szombat, 15.30: Košice–B. Bystrica (Kišš), Podbrezová–Trenčín (Ziemba); **16.00:** Slovan–Michalovce (Dohál). **Vasárnap, 15.30:** Skalica–Ružomberok (Marhefka), Trnava–DAC (Kružliak). A Komárno–Žilina mérkőzés elmarad.

1. Slovan	19	15	2	2	46:22	47
2. Žilina	19	12	5	2	39:17	41
3. Trnava	19	11	6	2	31:15	39
4. DAC	19	7	6	6	27:20	27
5. Podbrezová	19	6	7	6	26:25	25
6. Košice	19	5	8	6	23:21	23
7. Michalovce	19	5	8	6	24:30	23
8. Trenčín	19	3	9	7	20:32	18
9. B. Bystrica	19	4	5	10	21:31	17
10. Ružomberok	19	4	5	10	20:34	17
11. Komárno	19	5	2	12	21:36	17
12. Skalica	19	3	5	11	20:35	14

EREDMÉNYEK

Labdarúgás

EL, a nyolcaddöntőbe jutásért, 1. meccsek: FTC–Plzeň 1:0, Fenerbahçe–Anderlecht 3:0, Midtjylland–Real Sociedad 1:2, Saint-Gilloise–Ajax 0:2, AZ Alkmaar–Galatasaray 4:1, Porto–AS Roma 1:1, PAOK Szaloniki–FCSB 1:2, Twente–Bodó/Glimt 2:1.

KL, a nyolcaddöntőbe jutásért, 1. meccsek: Celje–APOEL Nicosia 2:2, Molde–Shamrock Rovers 0:1, Topolya–Jagiellonia 1:3, Víkingur Reykjavík–Panathinaikos 2:1, Borac Banja Luka–Olimpija Ljubljana 1:0, FC København–Heidenheim 1:2, Gent–Bettis 0:3, Omonia Nicosia–Pafosz 1:1.

Jégkorong

ICEHL: Innsbruck–Fehérvár 0:6 (0:1, 0:2, 0:3).

Kosárlabda

NBA: Houston–Golden State 98:105, New Orleans–Sacramento 140:133 hossz. u., Dallas–Miami 118:113, Minnesota–Oklahoma 116:101, Utah–LA Clippers 116:129.

Kosárlabda

FÉRFI CSEH–SZLOVÁK KUPA, negyeddöntők: Levice–Děčín 82:80 (42:34), Inter-Ústí n/L. 91:76 (49:42), Nitra BW–Nymburk 59:113 (28:65).

Kézilabda

FÉRFI BL, B csoport, 11. forduló: Dinamo Bucuresti–Veszprém 26:33 (13:18).

Alpesi sí

VB, férfi óriás-műlesiklás: 1. Raphael Haaser (osztrák) 2:39,71; 2. Thomas Tumler (svájci) +0,23; 3. Loic Mellard (svájci) +0,58; ... 27. Adam Žampa 4+05; 28. Andras Žampa (szlovákok) +4,69. A magyar Ury Bálint a 2. futamban kiesett.

Biatlon

VB, női sprint: 1. Justine Braisaz-Bouchet (francia) 22:08,7 (1 büntetőkör), 2. Franziska Preuss (német) +9,8 (1), 3. Sivi Minkinen (finn) +10,0 (0); ... 22. Paulina Bátovská-Fialková +1:12,6 (2), 33. Anastasia Kuzmina +1:50,3 (3), 78. Zuzana Remeňová (szlovákiaiak) +3:50,9 (3), ...87. Pónya Sára (magyar) +5:22 (3).

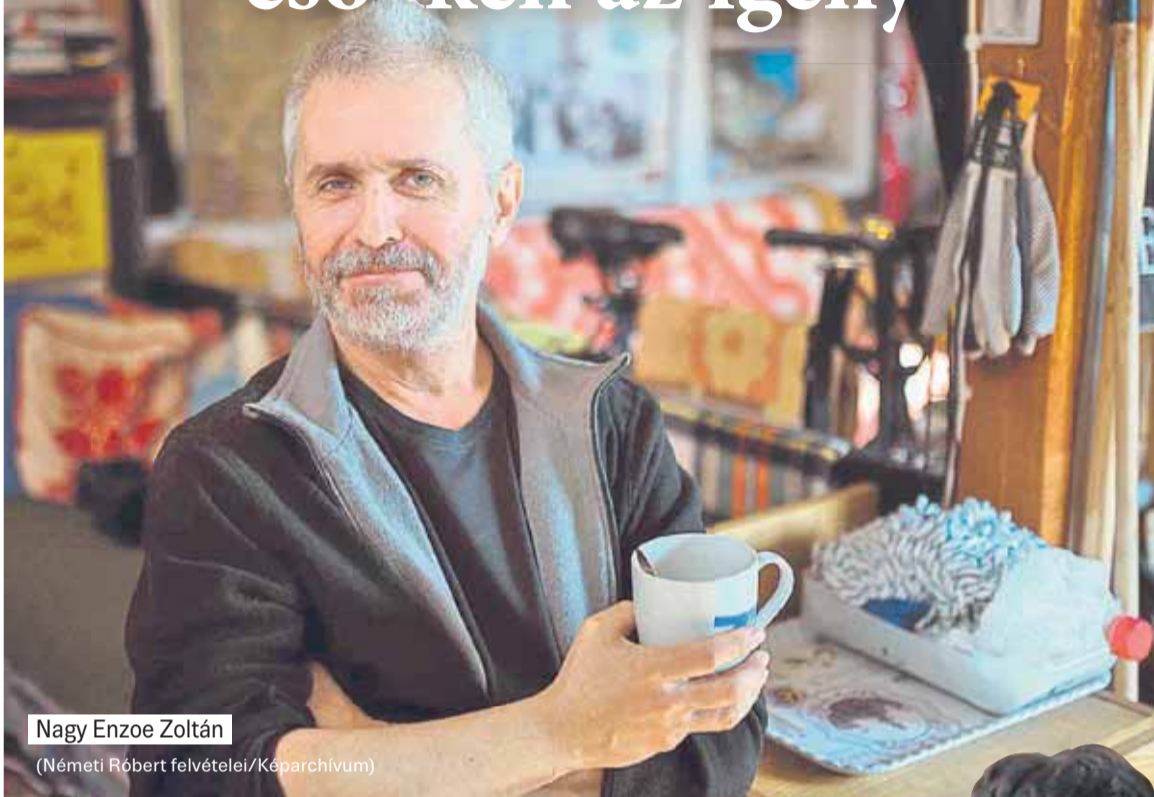
Sportfogadás

KENO – csütörtök: 1, 2, 7, 8, 15, 28, 30, 36, 38, 43, 51, 55, 60, 63, 64, 69, 71, 73, 76, 79. Keno Plusz-szám: 38.

Péntek: 1, 6, 9, 21, 22, 27, 31, 36, 38, 47, 52, 55, 64, 66, 67, 68, 72, 75, 76, 77. Keno Plusz-szám: 64.

KENO JOKER – csütörtök: 208014. Nyeremények – 1. díj: nincs nyertes; 2. díj: 1500 euró (1); 3. díj: 200 euró (3); 4. díj: 40 euró (4); 5. díj: 4 euró (79); 6. díj: 1 euró (883). **Péntek:** 1. díj: nincs nyertes; 2. díj: 1500 euró (1); 3. díj: 200 euró (1); 4. díj: 40 euró (8); 5. díj: 4 euró (101); 6. díj: 1 euró (931).

A közösségi alkotás fontos, de a személyes találkozások iránt egyre csökken az igény

Nagy Enzoe Zoltán

(Németi Róbert felvételei/Képtárház)

NÉMETI RÓBERT

BÉLY/LELESZ. Nagy Enzoe Zoltán néhány héttel ezelőtt tartotta meg harmadik mesterkurzusát amatőr festőknek. Míg a közösségben való alkotást – csak úgy, mint annak idején édesapja és a környékről származó alkotótársai – fontosnak tarja, úgy véli, hogy a felgyorsult, modern világban az emberek, köztük a képzőművészek már kevésbé érzik szükségét a gyakori találkozóknak, tanácskozásoknak. Ettől függetlenül a kommunikációt pótolhatatlan eszközként említi.

Nagy Enzoe Zoltán hamarosan egy könyv formájában mutatja be azt a Ticce művészek társulását, melynek annak idején édesapja, Ticsa Nagy Menyhért is oszlopos tagja volt. A Ticce mint a Bodrogi és Ungvidéki Alkotók Szövetsége 1979 júliusában alakult, bár a helyi művészek már a 60-as években is rendeztek közös kiállításokat és művészeti jellegű összejöveteleket a királyhelmeci Lorántffy-kastélyban – itt ma a művészeti alapiskola működik, jelenleg felújítás alatt áll –, de Zemplémben, Leleszen, illetve Nagykaposon is. A Ticce 1979 júliusától 2000 decemberéig a Királyhelmeci Petőfi Sándor Művelődési Központ klubjaként működött, ahol állandó alkotó- és kiállítótermet

biztosítottak a tagok számára, és az évtizedek során minden évben, július és augusztus derekán alkotótáborokat rendeztek.

Nagy Enzoe pontosan ennek a társulásnak a történetét, mozzanatait, a sokak számára talán ismeretlen vagy eddig nem is beszélt részleteket készült bemutatni a kötetben, mely idén áprilisban debütál a nagyközönség előtt. Bár a Ticcének megalakulása óta számos aktív bodrogi és Ungvidéki tagja volt, akik rendszeres találkozásokon vitták meg a helyi művészek munkáit, terveit, illetve a korszak művészetének fontos kérdéseit, Enzoe – aki korábban a környék sokak által szeretett református lelkésze volt – úgy véli, hogy a jelenlegi művészek a korszak miatt és a felgyorsult

sorban a bodrogi közönség látásmódját szerették volna formálni, mert ugyebár a Ticce elsősorban bodrogi »találmány« volt – nyilatkozta az Új Szónak Nagy Enzoe Zoltán. Szerinte azért tartották fontosnak a munkájukat, hogy az emberek ne csak az otthon kiállított dolgokat, a tányért meg a falra akasztott szöveget lássák, hanem a művészeti alkotás mindenki hétköznapijaiba bekerüljön.

Mesterkurzus

Az idén januárban lebonyolított, Enzoe által vezérelt leleszi mesterkurzus nagyjából 15 környékbeli alkotó figyelmét keltette fel. A hétköznapijait többségében bélyi otthonában – ami egyben a stúdiója is – töltő képzőművész szerint pontosan a Ticce eredeti gondolata lehetne ezeknek a kurzusoknak a mozgatórugója. Ezért kérte párját, Abaházi Nagy Líviát arra, hogy a kurzus kezdetén énekelje el édesapja kedvencét, a Santa Luciát. „Nehéz megmondani, hogy szükséges van-e ma is a rendszeresen összejövetelekre, mert egy felgyorsult világban élünk. De bizonyos színvonalat a festészetben csak szorgalommal lehet elérni. Ehhez nem mindig kell egy művészeti társulás, néha elég csak egy felhívás a találkozásra” – tette hozzá Nagy Enzoe.

Intézet igazgatója. A mesterkurzus megszervezéséhez szükséges anyagi háttérrel az intézet különféle projektek keretéből, illetve a Kassa Megyei Önkormányzat hozzájárulásából biztosította. Ebből szereztek be a szükséges kellékeket és biztosították a helyszínt, mely évtizedekkel ezelőtt igazából a Bodrogi közönség egyetlen, nagy hírnévvel működő kávéháza volt. „Voltak visszatérő résztvevők, de olyanok is, akik már hosszú évek óta nem fogtak ecsetet a kezükben. A helyszín, a leleszi kávéház pedig azért is volt különleges, mert az egykori Ticce képzőművészek társulásának a megalakulása és működése is szorosan hozzá fűződik” – mondta az igazgató.

A Ticce 1979 júliusától 2000 decemberéig a Királyhelmeci Petőfi Sándor Művelődési Központ klubjaként működött, ahol állandó alkotó- és kiállítótermet biztosítottak a tagok számára.

Lesz folytatás

Míg az előző két alkalommal Szirénfalván gyűltek össze a kurzusra, most pedig Leleszen, a szervezők azt szeretnék, ha a következő képzésre valahol a két település között, Lelesz vonzáskörzetében kerülne sor. „Mindenképp szeretnénk folytatni, már csak azért is, mert látjuk, hogy van értelme és érdeklődésből sincs hiány. Rengeteg érdekes alkotás készült, és a kurzust igazából azért időzítettük az év elejére, hogy a hamarosan sorra kerülő Képzőművészeti Paletta (Výtvarny Spektrum) országos versenyre is benevezhessenek az alkotók” – tette hozzá Enzoe.

höz a Pakosta.

Nagy Enzoe Zoltán számára a kávéház édesapja ottmunkája miatt is ikonikus helyszín, valamint mivel a Ticce kiállításainak és gyűléseinek szolgált, afféle Pilvaxként működött. „Ott mindig lehetett valamelyik taggal találkozni, de főleg a lelesziekkel, mert ők sokan voltak. A kurzus egyébként Szemán Tibor, a kulturális központ munkatársának álma volt, ő indította útnak, és úgy néz ki, hogy most van és lesz is folytatása. Maga a kurzus a helyi hagyományokon és a kulturális elődökre való megbecsülésen alapszik, és

igazából nem egy komplex képzés ez, hanem egy olyan gyorstalpaló, mely során rövid időn belül próbálok bemutatni a festészet alapjait, és arra inspirálni az érdeklődőket, hogy valami szépet, maradandót alkossanak. Szóval nem egy bonyolult kompozíciós, figurális dologra kell gondolni, hanem olyan festészetre, amit gyakorlatilag minden érdeklődő képes egy nap alatt elkészíteni” – zárta Nagy Enzoe Zoltán. ■

A mostani igazából a harmadik mesterkurzus volt Tiszai Nagy Menyhért emlékére

világból adódóan talán már nem érzik a fontosságát azoknak az apró, de nagyon fontos mozzanatokból álló találkozóknak.

Megváltozott viszonyok

„Amikor a közösségi oldalak még nem léteztek, az emberek személyesen találkoztak, és nem túlzok, ha azt mondom, hogy ez nagy előnye volt a letűnt korszaknak. Annak idején apámék az emberek, első-

„A mostani igazából a harmadik mesterkurzus volt Tiszai Nagy Menyhért emlékére, és az egésznek valójában az az ideológiája, hogy valamilyen módon folytassuk, amit annak idején a Ticce is csinált: felkarolni a fiatal tehetségeket, ösztönözni őket, főleg ha komolyabban szeretnék a festészetet foglalkozni” – nyilatkozta az Új Szónak Pakosta Andrea, a Bodrogi és Ungvidéki Közművelődési

ADÁSVÉTEL

■ **AKCIÓ!** Kemény tűzifa.
Tel.: 0915 985 922.

DPR240885

■ Eladó árpa vetőmag, DS.
Tel.: 0905 738 654.

DPR250081

VEGYES

■ Vizes, nedves falak megszüntetése olcsón.
Tel.: 0911 256 085.

DPR240871

■ Lapostető-szigetelés.

Tel.: 0911 288 868. DPR240874

■ Tetőmunkák, **tetőpléhek**, tetőcserepek akciós áron – megegyezés szerint.

Tel.: **0948 848 820**. DPR240876

■ Padlások, garázsok kitarakítását vállaljuk, régiségeket, játékokat, járműveket keresünk megvételre. Ingyenes árajánlatért hívjon bizalommal.

Tel.: 0908 779 421. DPR250043

ADJA FEL NÁLUNK

APRÓHIRDETÉSÉT!

Megteheti telefonon: Kis Szilvia **0918 865 748**

vagy e-mailben: **silvia.kis@ujszo.com**

SZÍNHÁZ

KOMÁROM

JÓKAI SZÍNHÁZ: Föltámadás 19.00

POZSONY

SZLOVÁK NEMZETI SZÍNHÁZ – új épület: Tatarka 19.00 Fashion Ballet/The best of 19.00 Temetés vagy esküvő? 19.00 Hamis hang 19.00

MOZI

POZSONY

CINEMA CITY – AUPARK: Jókiszlány – Babygirl (am.–holl.) 19.10 Better Man: Robbie Williams (am.) 21.45 Bob és Bobek – A répatolvaj nyomában (cseh) 11.30 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 12.00, 12.40, 13.10, 14.00, 14.50, 16.00, 16.50, 17.40, 18.50, 19.40, 20.30, 21.10 Amerika Kapitány: Szép új világ 4DX 3D (am.) 13.30, 16.20, 19.10, 22.00 Amerika Kapitány: Szép új világ SuperScreen (am.) 12.40, 15.30, 18.20, 21.10 Wicked (am.) 11.10 Černák (szlov.) 14.10, 15.30, 16.30, 17.50, 18.50, 20.10, 21.10, 22.00 Szimat naplója – Dog Man (am.) 11.00, 12.10, 13.10, 14.20, 16.40 Szimat naplója – Dog Man 4DX (am.) 11.20 Emilia Pérez (am.–fr.–mex.–bel.) 15.15, 18.45, 21.30 Családi terápia (fr.) 13.20 Sonic, a sündisznó 3 (am.–jap.) 11.00, 11.50 Amikor az élet izletes (cseh–szlov.–fr.) 11.15 Marked Men – Tetovált srácok (am.) 14.30, 16.30, 18.40, 20.50 Áradás – Flow (fr.–bel.–lett) 12.00 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 15.20 A sárga földig – Na plech (cseh) 20.10 Paddington Peruban (jap.–ang.) 12.10, 14.30, 16.50 Rokonszenvedés – A Real Pain (am.–lengy.) 20.00 Társ (am.) 17.50 Vaiana 2 (am.–kan.) 13.20

EUROVEA: Jókiszlány – Babygirl (am.–holl.) 17.10, 21.30 Better Man: Robbie Williams (am.) 21.10 Bob és Bobek – A répatolvaj nyomában (cseh) 10.10 Sehöl se otthon – A Complete Unknown (am.) 21.00 A brutalista (am.–ang.) 20.10 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 10.40, 12.00, 12.50, 13.30, 14.50, 15.40, 16.20, 17.40, 18.30, 19.10, 20.30, 21.20, 22.00 Amerika Kapitány: Szép új világ 3D (am.) 11.30, 14.20, 17.10, 20.00 Wicked (am.) 10.30 Černák (szlov.) 13.10, 14.40, 15.30, 16.20, 17.00, 17.50, 18.40, 19.20, 20.10, 21.40 Szimat naplója – Dog Man (am.) 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 Emilia Pérez (am.–fr.–mex.–bel.) 15.50, 21.00 Chhaava (ind.) 20.40 Jégáldozat (izl.–bel.) 18.30 Családi terápia (fr.) 11.10 Sonic, a sündisznó 3 (am.–jap.) 11.30, 14.00, 16.10 Amikor az élet izletes (cseh–szlov.–fr.) 10.10 Marked Men – Tetovált srácok (am.) 10.10, 14.10, 15.50, 18.00, 20.10 Vakarcok – Runt (auszt.) 12.10 Maria (ol.–ném.–am.) 12.20 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 10.50, 13.20 A sárga földig – Na plech (cseh) 16.40, 18.50 Nosferatu (am.) 18.30 Paddington Peruban (jap.–ang.) 10.30, 12.00, 14.20 Rokonszenvedés – A Real Pain (am.–lengy.) 19.30 Társ (am.) 15.00 Jóban-rosszban (cseh) 10.20 Vaiana 2 (am.–kan.) 10.15, 12.30, 13.40

KASSA

CINEMAX – OPTIMA: Jókiszlány – Babygirl (am.–holl.) 17.50 Sehöl se otthon – A Complete Unknown (am.) 19.40 Bridget Jones: Bolondulásig (am.–ang.–fr.) 20.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 13.30, 18.20, 20.30 Amerika Kapitány: Szép új világ 3D (am.) 15.00 Černák (szlov.) 13.00, 15.30, 16.00, 17.30, 18.00, 20.00, 21.00 Szimat naplója – Dog Man (am.) 12.50, 16.10 Családi terápia (fr.) 18.10 Sonic, a sündisznó 3 (am.–jap.) 13.40, 15.50 Marked Men – Tetovált srácok (am.) 18.30 Vakarcok – Runt (auszt.) 13.20 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 13.10 A sárga földig – Na plech (cseh) 20.40 Nosferatu (am.) 20.20 Paddington Peruban (jap.–ang.) 15.20 Spermageddon (norvég) 14.00 Társ (am.) 20.10 Jóban-rosszban (cseh) 17.40 Vaiana 2 (am.–kan.) 15.40

DÉL-SZLOVÁKIA

DUNASZERDAHELY – CINEMAX: Hogyan tudnék élni nélküled? (magy.) 18.10 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 15.40, 20.10 Černák (szlov.) 19.50, 20.30 DAC Film (magy.) 15.50 Szimat naplója – Dog Man (am.) 15.20 Futni mentem (magy.) 17.30 Sonic, a sündisznó 3 (am.–jap.) 13.00 Paddington Peruban (jap.–ang.) 13.20 Társ (am.) 18.00 Vaiana 2 (am.–kan.) 13.40 **SZENC – MIER:** Marked Men – Tetovált srácok (am.) 18.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 20.00 **GALÁNTA – MOZI:** Vakarcok – Runt (auszt.) 15.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 17.00 Černák (szlov.) 19.30 **ÉRSEKÚJVÁR – MIER:** Vakarcok – Runt (auszt.) 15.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 17.00 Černák (szlov.) 19.45 **KOMÁROM – TATRA:** Szimat naplója – Dog Man (am.) 11.00 Vakarcok – Runt (auszt.) 13.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 15.15, 20.30 Hogyan tudnék élni nélküled? (magy.) 18.15 **PÁRKÁNY – DANUBIUS:** Szimat naplója – Dog Man (am.) 15.00 Marked Men – Tetovált srácok (am.) 17.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 19.00 **LOSONC – STAR:** Vaiana 2 (am.–kan.) 14.10 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 15.25 Szimat naplója – Dog Man (am.) 15.45 Černák (szlov.) 16.05, 18.20, 19.55, 20.45 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 17.35 Marked Men – Tetovált srácok (am.) 17.55 A sárga földig – Na plech (cseh) 20.15 **RIMASZOMBAT – ORBIS:** Szimat naplója – Dog Man (am.) 16.00 A sárga földig – Na plech (cseh) 18.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 20.00

GYŐR

CINEMA CITY: A szerelem fáj (am.) 20.30 Amerika Kapitány: Szép új világ 4DX 3D (am.) 10.00, 12.30, 15.00, 17.30, 20.00, 22.30 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 10.30, 11.45, 13.00, 14.15, 15.30, 16.45, 18.00, 19.15, 20.30, 21.45, 22.15 Amerika Kapitány: Szép új világ 3D (am.) 17.15 Áradás – Flow (fr.–bel.–lett) 10.00 Bridget Jones: Bolondulásig (am.–ang.–fr.) 10.50, 12.15, 13.30, 14.50, 16.10, 17.30, 18.50, 20.10, 21.30 Családi terápia (fr.) 13.00 Éjféljéltájszma: Mindörökké démonok (dán) 17.30, 20.00, 22.30 Futni mentem (magy.) 10.00, 12.15, 14.30, 17.00, 19.30 Gengszterszaruk: Pantera (am.) 22.15 Hogyan tudnék élni nélküled? (magy.) 11.00, 13.15, 15.30, 17.45, 20.00 Jelenlét (am.) 21.45 Jókiszlány (am.–holl.) 19.45 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 12.30 Paddington Peruban (jap.–ang.) 10.00, 11.30, 16.00 Sehöl se otthon (am.) 22.20 Sonic, a sündisznó 3 (am.–jap.) 10.15, 15.00 Társ (am.) 22.30 Vaiana 2 (am.–kan.) 11.00, 15.10 Véletlenül írtam egy könyvet (magy.) 13.45, 18.15

RÁDIÓ

PÁTRIA RÁDIÓ

6.00 Hazai magyar zene 7.00 Reggeli 10.00 Hírek 10.05 Szalagvár 11.00 Hírek 11.05 Szabad szóművész páholy Rácz Vincével 12.00 Hírek 12.05 Keleten a helyzet 13.00 Hírek 13.05 Górnóban a helyzet 14.00 Hírek 14.05 Nyugaton a helyzet 15.00 Hírek 15.05 Hangoskönyv 16.05 Zendülés – Fialatok a világbán, és a világ a fiatalokban 17.00 Fülbevaló 17.40 Napzártá

RTL

5.00 Ne vessz csak!
5.25 A semmi közepén VIII. Am. vígjátéksor., 21-22.
6.25 Molang V.
6.40 Mouk. Ang. animációs sor., 3-4.
7.05 Csizmás, a kandúr kalandjai. Am. animációs sor., 26.
7.25 Szilveszter és Csörike kalandjai III.
7.45 Tom és Jerry Show II. Am. animációs sor., 20-21.
8.40 A semmi közepén IX. Am. vígjátéksor., 3-6.
10.50 UEFA Bajnokok Ligája Magazin 2024-2025
11.25 A boldogító talán. Am.–ang. vígjáték
13.40 Cobra 11 XXVII. Ném. akciósor., 1.
15.45 Rendőrákademia 5.: Irány Miami Beach. Am. vígjáték
18.00 RTL Híradó - Esti kiadás
18.55 Fókusz Plusz
20.00 A mi kis falunk IX. Magy. vígjátéksor., 10.
21.15 Halálós fegyver 2. Am. akcióvígjáték
23.30 The Expendables - A feláldozhatók. Am. akciófilm
1.45 Slayers - Vámpírvasdások. Am. horror

TV2

5.00 Teleshop
6.10 Hupikék törpikék
6.40 Hupikék törpikék
7.10 Magyar népmesék
8.00 Magyar népmesék
8.05 Hupikék törpikék II.
8.40 Hupikék törpikék II.
8.55 Frédi és Béni, avagy a két kőkorszaki szaki
9.25 Trendmánia
10.05 Fitt Life - a diéta, egészség és sport műsora
10.40 Hungarikumokkal a Világ Körül VIII.
11.20 Brandépítők V.
11.55 Poggyász X.
12.35 Csapdába csalva IV.
13.10 Gagyi mami 2. Am. vígjáték
15.15 Need for Speed. Am.–ang.–fr. akciófilm
18.00 Tények
18.55 Tények Plusz
19.45 Sötét múlt. Am. akciófilm
21.55 Ragadozó madarak (és egy bizonyos Harley Quinn csodaszti-kus felszabadulása). Am. akciófilm
0.25 Schindler listája. Am. történelmi film
3.35 Kivánságpiac Extra IV.
4.05 Walker, a texasi kopó II.

DUNA TELEVÍZIÓ

6.30 Nemzeti Sporthíradó
6.45 Vers mindenkinek
6.48 Magyar Krónika
7.20 Divat & dizájn
7.50 Noé és barátai
8.20 Egyszer volt, hol nem volt.... Volt egyszer az ötlet
8.55 Spirou és Fantasio II.
9.20 Doc Martin II.
10.50 Egy Perc Híradó
11.00 Szerelmes földrajz
11.30 Itthon vagy!
12.00 Déli hangszó
12.01 Híradó
12.35 Nemzeti Sporthíradó
12.49 Agenda plusz
12.55 Dunaparti randevű. Magy. film
14.00 Álmodj álmodj
14.05 Egy Perc Híradó
14.10 Időjárás-jelentés
14.20 Hogy volt?!
15.20 A kiválasztottak III.
17.00 Főmenü
17.55 Mindennapi Híradó
18.00 Híradó
18.25 Nemzeti Sporthíradó
18.40 SzerencsePerc
18.45 SzerencseSzombat
19.35 A Dal 2025
21.45 A Carosone körhinta. Olasz életrajzi film
23.40 25 karát. Spanyol dráma
1.10 Lara választása
2.00 Rex felügyelő – Elit alakulat. Olasz krimisorozat

DUNA WORLD

5.00 Híradó
5.35 Itthon vagy!
5.30 Édes anyanyelvünk
5.55 Magyarország ma
6.15 Uni027
6.35 Mesterember lesznek
7.10 Delta
7.35 Multiverzum
8.00 Püspökkenyér
8.30 Evangélium
9.00 Kárpáti Krónika
10.00 Kontúr
10.45 Kunszt
11.10 Mesék a takarásból
11.30 Fehérlófia. Magy. animációs film
13.00 Híradó
13.25 Szabadidő
14.00-20.50 **M4 SPORT+**
14.00 Rövidpályás gyorskorcsolya World Tour-sorozat
18.05 Férfi röplabda Extraliga
20.20 Szabadidő
20.50 Triatlon világbajnokisorozat
22.05 Főmenü
23.05 Élő népzene
0.00 Magyar világ
0.37 Itthon vagy!
1.00 Híradó
1.25 Mi, magyarok – portrék, avatások, beszélgetések
3.05 Fehérlófia. Magy. animációs film
4.30 Magyar klasszikusok új köntösben

M2

7.05 Rajzfilmek
7.05 Edmond és Lucy
7.45 Apollo és a csodabogarok
8.00 Tündér lilinkók
8.25 Maja, a méhecske
9.25 Daniel, a kis tigris
11.10 Rozmaring kunyhó
11.35 Műmin-völgyi kalandok III.
12.05 Musi-Musi és a gombácskák II.
12.40 Farkasbőrben – A holdkő legendája
13.05 Nova család az űrben
14.05 Heidi
14.25 Ranger Rob II.
14.50 A király három gyermeke. Ném. mese
16.00 Üzenet a jövőből – A Mézga család különös kalandjai
17.00 Musi-Musi és a gombácskák II.
17.25 Alvin és a mókások
17.40 Cápai Kapitány-Kalandozások. Ném. animációs film
19.10 Mini Madagaszkár – Vár a nagyvilág
20.00 Házibuli
22.05 Muse: Szimulációelmelet. Ang. film
23.45 Kulisszák mögött - az A38 hajón
0.40 A38 Elektronika
2.50 Mit kíván?
3.15 Kulisszák mögött - az A38 hajón

VIASAT3

6.20 Férjek gyöngye III., 8.
6.55 Férjek gyöngye III., 9.
7.25 Férjek gyöngye III., 10.
7.55 Férjek gyöngye III., 11.
8.25 Férjek gyöngye III., 12.
8.50 Férjek gyöngye III., 13.
9.20 Az újonc, 20.
10.15 Az újonc II., 1.
11.05 Az újonc II., 2.
12.00 Az újonc II., 3.
12.55 Az újonc II., 4.
13.55 Ki velem II., 4.
14.55 Dick és Jane trükkjei. Am. vígjáték
16.50 Ace Ventura: Állati nyomozó. Am. kalandfilm
18.40 Step Up: All In. Am. musical
21.00 Robin Hood, a tolvajok fejedelme. Am. kalandfilm. Fsz.: Kevin Costner, Morgan Freeman, Mary Elizabeth Mastrantonio, Christian Slater
0.00 Indiosius: A gonosz háza. Am. misztikus film
2.10 Ismerős gonosz II., 3.
2.50 Ismerős gonosz II., 4.
3.35 Ismerős gonosz II., 5.
4.20 Ismerős gonosz II., 6.

Sötét múlt

19.45 TV2

A film történetében megismerjük Travis Blockot (Liam Neeson), aki a kormány

dolgozik, egy olyan "szakértőként", aki képes megoldani a felmerülő problémákat. Travis rájön, hogy amit csinál az nem helyes és inkább nyugisabb életre vágyik. Ekkor azonban családját használják fel ellene, ám ekkor kénytelen újra elszabadulni, és ha egyszer ezt megteszi, akkor nincs kegyelem.

A Carosone körhinta

21.45 DUNA TV

Renato Carosone az egyik legkedveltebb olasz zenész a világon. De kevesen ismerik történetét, amely az 1930-as évek Nápolyára, a negyvenes évek afrikai gyarmataira és az 1950-es évek Dolce Vitájára terjedt ki, köszönhetően a swing, a tradicionális nápolyi dalok és az egzotikus ritmusok példátlan és lebilincselő elegyének. A zenés tévéfilm végigköveti a pályáját.

Robin Hood, a tolvajok...

21.00 VIASAT3

Robin of Locksley Richárd királlyal keresztes hadjáratra indul a Szentföldre. Egy mór harcos, Azeem társaságában menekül meg a halálból, és együtt térnek vissza szülőhazájába, Angliába. Hazaérkezve rossz hírek fogadják: az uralkodó távollétét kihasználva anarchiába süllyedt az ország, a nottinghami serif és társai magukhoz ragadták a hatalmat.

MARKÍZA

6.55 Tom és Jerry új kalandjai
7.20 Tom és Jerry
7.45 Dugók az úton
10.05 Valentin Madagaszkár. Am. animációs vígjáték
10.25 Pökmen 3. Am. kalandfilm
13.20 Égi tűz. Kin. kalandfilm
15.10 Harry Potter és a Halál ereklyéi 1. Am.–angol kalandfilm
18.20 Társadalmunk krémje
19.00 Híradó
20.00 Időjárás
20.10 Tájékoztató foga-dóknak
20.15 Tájékoztató foga-dóknak - Eurojackpot
20.30 Fortune hadművelet – A nagy átverés. Ang.–kin.–am. akcióthriller
23.05 22 mérnök. Am. akciófilm
1.00 Fortune hadművelet – A nagy átverés. Ang.–kin.–am. akcióthriller

JOJ

7.30 Látogatók
8.50 Kacsamesék
9.15 A gumicacik
9.45 A világ Evelyn szerint
10.25 Cseh-Szlovákia tehetséges
12.10 A tőkésleti pasi. Am. családi romantikus vígjáték
14.20 Halálós iramban: Tokiói hajszák. Am.–ném. akcióthriller
16.40 Pizzaromán. Kan.–am. romantikus vígjáték
19.00 Krimihíradó
19.30 Híradó
20.10 Tájékoztató foga-dóknak
20.15 Tájékoztató foga-dóknak - Eurojackpot
20.20 Sport
20.30 Időjárás-jelentés
20.40 Hozzájössz feleségül?
22.10 Psychosimona.sk.
22.50 Egyenlő barátság. Am. vígjáték
1.05 Örült nyaralás Thaiföldön

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 1

5.40 Tapasztalja meg!
5.55 Csodálatos stúdió
6.50 Ronja, egy rabló lánya
7.40 Béka és barátai
7.55 Szilaj, szabadság mindennek előtt II.
8.15 Mit fogunk csinálni
8.40 Ifjúúri vetélkedő
9.20 Házi kedvencem: Kis lények
9.35 Durva játék
10.10 Gasztrotérkép
10.40 Mennyország a szájban
11.10 Julie Lescaut III.
13.00 A test titkai
14.00 Szlovákia, szeretlek!
15.25 Martin doktor II.
16.20 Öröm, bánat!
17.05 Úton-útfélen
17.45 Engedetlen
18.15 Építs házat, ültess fát
19.00 Hírek
19.55 Sporthíradó
20.30 A test titkai
21.35 Késő éjjel
22.40 Hall of Fame
23.53 Carbon. Fr.–belg. thriller
1.35 Hírek

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 2

10.30 Tudomány és technika
10.55 Autószalon
11.20 Kisértet
11.50 Az én diagnózisom
12.20 TV magazin siketeknek
12.55 Kamevál - Rajceka dolina
13.25 Folklorfesztivál – Východná 2024
14.15 Kapura
15.00 Generáció
15.30 Farmmagazin
15.55 Növénygyűjtemény
16.10 Természetmagazin
16.55 Menekülés az aranyföldről
17.55 Visszatérés a színezlegendákhoz
18.55 Ernest és Celestine II.
19.10 Ronja, egy rabló lánya
19.45 Csodálatos mini stúdió
20.10 Mindent a fiamért. Ol. dráma
22.00 Sofőr
22.30 Utóé
23.20 A nagybátyám. Fr.–ol. vígjáték
1.15 Hírek

DOMA

5.05 Apák II.
5.55 Feleségcsere
6.55 Feleségcsere
8.15 Egyről a kettőre
9.00 Egyről a kettőre
9.30 Egyről a kettőre II.
9.50 Egyről a kettőre II.
10.40 Bull
11.15 Bull
12.20 Társadalmunk krémje
13.55 Egy ígéret
14.55 Egy ígéret
16.00 Egy ígéret
17.00 Egy ígéret
18.00 Egy ígéret
19.10 Feleségcsere
20.30 Valentin napi szerelem. Am. romantikus film
22.20 Valentin napi szerelem. Am. romantikus film
0.15 Tolvajok a külvárosból. Kan. thriller
2.00 Valentin napi szerelem. Am. romantikus film
3.20 Valentin napi szerelem. Am. romantikus film
4.40 Doktor Murphy VI.

PLUS

5.00 Ikrek. Szlov. vígjátéksor., 9.
5.50 Ikrek. Szlov. vígjátéksor., 10.
6.35 Dobj mormotát. Szlovák vígjátéksor., 9.
7.30 A nyaralóban
8.45 Lakásmustra
9.55 Új lakhatás - design Szalvéta nélkül
16.55 Így nevel a sárkányod? 3. Am. animációs sorozat
19.30 Muzmagazin
19.40 Dobj mormotát. Szlovák vígjátéksor., 11.
20.30 Mennyei királyság. Am. történelmi film. Fsz.: Orlando Bloom, Eva Green, Liam Neeson, Jeremy Irons, Márton Csókás, Nikolaj Coster-Waldau
0.35 Spartacus. Am. történelmi film
3.55 Kampókész. Kan.–am. thriller

ÉT1

11.05 Parti 12.00 A fővárosból 12.25 Korunk hobbjai
12.50 Berlin, ahogy mi látjuk
13.00 Híradó 13.05 Ki fogja felbreszteni Pindrust? Cseh mese
14.10 Hogyan tanulta meg a herceg a szakmát. Cseh mese
14.50 Varázslatos bohócs. Cseh mese
15.30 Éva hűlyeségeket beszél. Cseh vígjáték
17.00 Hercule Poirot 17.50 A macska nem kutya
18.25 Srácok akciójában
18.55 Hírek és időjárás
19.00 Híradó 19.52 Sporthíradó 20.05 A természet csodái 21.20 Martha és Tena – Távol a naptól 22.14 Szerencseperec
22.15 A csendőri New Yorkban. Fr.–ol. vígjáték
23.55 Maigret 1.25 Egyedül otthon

ÉT2

9.25 A technika csodái VI.
10.15 Légi katasztrófák
11.05 Autó és motor
11.25 Auto moto tesztek
11.40 A Nagy-tavak titkai
12.35 Babilon
13.00 A királynéknak összecsapása
13.50 Királyi pókháló
14.35 Az orvos-tudomány mesterei III.
15.05 Furcsa pár. Am. vígjáték
16.50 Gyönyörű országok márdátválatból
17.45 Bolygók, a Föld III.
18.35 Patagónia – élet a világ végén
19.20 Elfelejtett expedíciók
19.50 Hírek cseh jelnyelvben
20.00 Kapitány és katonája: A világ túlsó oldalán. Am. történelmi film
22.20 Blöff. Ang.–am. film
0.00 Babilon Berlin IV. 0.45 Az utolsó hat a Titanicról
1.45 A régi Európa istenei és mítoszai

FILM+

5.50 Asterix, a gall. Belg.–fr. animációs film
7.15 I love Huckabees - Multik, haza! Am.–ang. vígjáték
9.15 Csapladi vakáció. Am. vígjáték
11.15 Huncutka. Am. vígjáték
13.25 Kutya és macskák Am. vígjáték. Fsz.: Jeff Goldblum, Elizabeth Perkins, Miriam Margulies, Tobey Maguire, Alec Baldwin
15.20 Vén rókok. Am. vígjáték
17.20 Aquaman. Am. akciófilm
20.15 Waterworld - Vízvilág. Am. kalandfilm. Fsz.: Kevin Costner, Jeanne Tripplehorn, Lanny Flaherty, Tina Majorino, Michael Jeter, Dennis Hopper
23.00 300. Am. akciófilm
1.20 Néma csend. Kan.–am. akcióthriller

HBO

6.00 Hölgyek az Északi-sarkról. Am. vígjáték
7.25 Lego Batman – A film. Dán.–Am. családi akcióvígjáték
9.10 Armageddon ideje. Am. dráma
11.00 Egy magányos tinédzser. Am. vígjáték-dráma
12.45 Apa nyomdokaiba lépve. Am. dráma
14.25 Gyilkosság az Orient Expresszen. Am.–malt. bűnügyi dráma
16.15 Harry Potter és a Főnix Rendje. Am.–ang. fantasztikus kalandfilm
18.30 Marcel, kagyló cipővel. Am. film
20.00 Volt egyszer egy... Hollywood. Am.–ang. vígjáték-dráma
22.40 Armageddon ideje. Am. dráma
0.35 Joker. Am.–kan. thriller
2.35 A fénylő emberek. Am. horror
4.15 Vigyél el: Újjászületés. Am. pszichothriller

ORF1

11.00 Alpési sí Világkupa: női szialom
11.15 Siugró-világkupa, nők Ljubnóban
12.45 Alpési sí Világkupa: női szialom
13.10 Alpési sí Világkupa: női műlesiklás/2. kör
14.20 Alpési sí Világkupa: női szialom
14.30 VB sifutásban Falunban/férfiak sprint
15.00 Biatlon vb: férfi sprint
16.40 Híradó
16.45 FIS sifutó világbajnokság Falunban/női 10 km
17.50 Híradó
17.55 Alpési sí Világkupa: női szialom
19.25 Labdarúgás
19.51 Időjárás
19.56 Híradó
20.15 Fák jú, Tanár úr 3. Ném. vígjáték
22.05 Privát vállalat. Né. vígjáték
23.40 Auerhaus. Ném. dráma
1.15 Halál a mélyből. Ném. akciófilmdráma

EUROSPORT

9.15 Alpési sí: Saalbach Hintertal Világversenyt Nők Műlesiklás
11.45 Falun 10km klasszikus stílus
13.00 Alpési sí: Saalbach Hintertal Világversenyt Nők Műlesiklás
14.55 Biatlon Világversenyt Nők Műlesiklás
16.40 Snooker Home Nations Series Welsh Open
Elődöntő
17.30 Alpési sí: Saalbach Hintertal Világversenyt Nők Műlesiklás
18.20 Cortina d'Ampezzo Snowboard cross
19.55 Snooker Home Nations Series Welsh Open
Elődöntő
23.30 Alpési sí: Saalbach Hintertal Világversenyt Nők Műlesiklás

RTL
5.00 Nevezz csak!
5.25 A semmi közepén VIII. Am. vígjáték-sorozat, 23.
5.50 Fókusz Plusz
6.45 Molang V.
6.55 Mouk. Ang. animációs sor., 5-6.
7.20 Szilveszter és Csörike kalandjai III. Am. animációs sor., 2-3.
8.00 Tom és Jerry Show II. Am. animációs sor., 22-23.
8.50 A semmi közepén IX. Am. vígjáték-sorozat, 5-6.
10.05 A Muzsika TV bemutatja!
10.45 Céllírány
11.30 XXI. század - a legendák velünk élnek
12.05 Életünk története
13.30 Sisi. Ném.-osztr. sor., 1-2.
15.40 Roald Dahl: Boszorkányok. Mex.-kan.-am. családi kalandvígjáték
18.00 RTL Híradó - Esti kiadás
19.00 Házon kívül
20.00 Cápák között VIII.
21.45 Kiütés. Am. vígjáték
0.15 Amerikai balhé.
2.30 CSI: Miami helyszínelők VII.
3.35 Cápák között VIII.

TV2
5.00 Teleshop
6.10 Hupikék törpikék
6.40 Hupikék törpikék
7.10 Magyar népmesék
7.50 Magyar népmesék
8.00 Magyar népmesék
8.10 Magyar népmesék
8.20 Magyar népmesék
8.30 Magyar népmesék
8.40 Magyar népmesék
8.45 Magyar népmesék
8.55 Magyar népmesék
9.05 Frédi és Béné, avagy a két kőkorszaki szaki
9.35 Frédi és Béné, avagy a két kőkorszaki szaki
10.05 Babamánia
10.40 Több mint TestŐr
11.20 Életmódi
11.55 SuperCar
12.35 Csapdába csalva IV.
13.10 Terminál. Am. vígjáték
15.50 Nanny McPhee - A varázsdada. Am.-ang.-fr. családi film
18.00 Tények
18.55 Központi hírszerzés. Kínai-am. vígjáték
21.25 Largo Winch 3: A pénz ára
23.50 Hegyek között. Am. romantikus film
2.15 Gyilkos játszma. Am. akciófilm
4.25 Kívánságpiac Extra IV.

DUNA TELEVÍZIÓ
10.22 Örvényben
10.35 Aki egy embert megemelt
10.50 A misztérium - Liturgikus sorozat
10.55 Utódok reményeisége
11.25 Csendhez szokott szív - Úton Eperjes Károlyval
12.00 Déli harangszó
12.01 Híradó
12.35 Nemzeti Sporthíradó
12.45 Időjárás-jelentés
12.49 Agenda plusz
12.55 Jó ebédhez szól a nóta
13.20 Izörzők
13.50 Ludas Matyi. Magy. film
15.30 Egy Perc Híradó
15.40 Zenés Önök kérték
15.55 SzerencsePerc
16.00 Hatoslottó sorsolás
16.05 Zenés Önök kérték
16.25 Az ideális bolygó
17.25 Borbás Marcsi szakácskönyve
17.59 Mindennapi
18.00 Híradó
18.25 Nemzeti Sporthíradó
18.45 Rózsa Sándor
19.45 Magyarország, szeretlek!
21.00 Kopaszkutya. Magyar zenés film
22.40 Kenő
22.50 A világ összes pénze. Amerikai krimi
1.00 Lara választása

DUNA WORLD
5.00 Híradó
5.18 Angol nyelvű hírek
5.20 Német nyelvű hírek
5.24 Orosz nyelvű hírek
5.25 Kínai nyelvű hírek
5.30 Édes anyanyelvünk
5.34 Itthon vagy!
5.55 Élő egyház
6.15 Világ
6.35 Opera Cafe
7.10 Novum
7.40 Noé és barátai
8.10 A Nagyok
8.40 Izörzők - Tematikus epizódok
9.15 Borbás Marcsi szakácskönyve
9.45 Főmenü
10.40 A Dal 2025
13.00 Híradó
13.25 Magyarország ma
14.00-21.30 M4 SPORT+
14.00 Rövidpályás gyorskorcsolya World Tour-sorozat
17.30 Atlétikai fedettpályás világsorozat
19.05 Férfi K&H kézilabda liga
20.55 Negyedik harmad
21.30 Futbal magazin
22.05 Fábry
23.25 Agapé
0.25 Szerelmes földrajz
1.00 Híradó
1.21 Hintónjáró szerelem. Magy. film
2.40 A Dal 2025
4.40 Magyar elsők

M2
5.55 Rajzfilmek
5.55 Leo és Fred
6.10 Dó, Ré, Mi
6.55 Lám, a láma
7.45 Apollo és a csodabogararak
8.00 Tündér lilinkók
8.35 Maja, a méhecske
9.25 Daniel, a kis tigris
11.10 Rozmaring kunyhó
11.35 Műmin-völgyi kalandok III.
12.05 Musi-Musi és a gombácskák II.
12.40 Farkasörbén - A holdkő legendája
13.05 Nova család az űrben
14.05 Heidi
14.25 Ranger Rob II.
14.50 A hat jó barát - Hatan a világ ellen. Ném. mese
15.50 Kérem a következőt!
16.05 Üzenet a jövőből - A Mézga család különös kalandjai
17.00 Musi-Musi és a gombácskák II.
17.25 Alvin és a mókusok
17.40 Húrvinyék és a mágikus múzeum
20.00 Akusztik
21.05 Rózsámé. Magy. film
21.30 Kulisszák mögött - az A38 hajón
22.30 A38 Archív
23.30 Házibuli
1.35 Esti Komél

VIASAT3
5.00 Férjek gyöngye III. Amerikai vígjáték-sorozat, 8.
6.20 A dadus II., 5.
7.00 A dadus II., 6.
7.30 A dadus II., 7.
8.00 A dadus II. Amerikai vígjáték-sorozat, 8.
8.30 A dadus II., 9.
9.05 Ki vele! II., 4.
10.05 Az újonc II., 5.
11.00 Az újonc II. Amerikai krimi-vígjáték, 6.
11.55 Az újonc II., 7.
12.50 Az újonc II., 8.
13.45 Step Up: All In. Amerikai musical
16.10 Ace Ventura 2. - Hív a természet. Amerikai kalandfilm
18.00 Robin Hood, a tolvajok fejedelme. Amerikai kalandfilm
21.00 Jumanji: A következő szint. Amerikai kalandfilm
23.30 Dick és Jane trükkjei. Amerikai vígjáték
1.20 Ismerős gonosz II., 7.
2.10 Ismerős gonosz II., 8.
2.55 Ismerős gonosz III., 1.
3.40 Ismerős gonosz III., 2.
4.20 Férjek gyöngye III. Amerikai vígjáték-sorozat, 9.
4.45 Férjek gyöngye III., 10.

SZÍNHÁZ

KOMÁROM

JÓKAI SZÍNHÁZ: Föltámadás 19.00

POZSONY

SZLOVÁK NEMZETI SZÍNHÁZ - új épület: Valenciai bolondok 19.00 Az anya 19.00

MOZI

POZSONY

CINEMA CITY - AUPARK: Jókislány - Babygirl (am.-holl.) 19.10 Better Man: Robbie Williams (am.) 21.45 Bob és Bobek - A répatolva nyomában (cseh) 11.30 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 14.00, 14.50, 16.00, 16.50, 17.40, 18.50, 19.40, 20.30, 21.40 Amerika Kapitány: Szép új világ 4DX 3D (am.) 13.30, 16.20, 19.10, 22.00 Amerika Kapitány: Szép új világ SuperScreen (am.) 15.30, 18.20, 21.10 Wicked (am.) 11.10 Černák (szlov.) 14.10, 15.30, 16.30, 17.50, 18.50, 20.10, 21.10 Szimat naplója - Dog Man (am.) 13.10, 14.20 Szimat naplója - Dog Man 4DX (am.) 11.20 Emilia Pérez (am.-fr.-mex.-bel.) 15.15, 18.00, 20.40 Ghibli World: Nausica - a Szelesvölgyből (jap.) 13.00, 15.30 Csilládtéri terápia (fr.) 13.20 Sonic, a sündisznó 3 (am.-jap.) 11.00, 11.50 Amikor az élet izletes (cseh-szlov.-fr.) 11.15 Marked Men - Tetovált srácok (am.) 16.30, 18.00, 18.40, 20.50 Áradás - Flow (fr.-bel.-lett) 12.00 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 15.20 A sárga földig - Na plech (cseh) 20.10 Paddington Peruban (jap.-ang.) 14.30, 16.50 A Hercegnő mentőakció - Rebellious (ang.-cip.) 13.30 Rokonszenvedés - A Real Pain (am.-lengy) 20.00 Társ (am.) 17.50 Vaiana 2 (am.-kan.) 11.20 EUROVEA: Jókislány - Babygirl (am.-holl.) 17.10, 21.30 Better Man: Robbie Williams (am.) 21.10 Bob és Bobek - A répatolva nyomában (cseh) 10.10 Schol se otthon - A Complete Unknown (am.) 21.20 A brutalista (am.-ang.) 20.10 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 10.40, 12.00, 12.50, 13.30, 14.50, 15.40, 16.20, 17.40, 18.30, 19.10, 20.30, 21.20, 22.00 Amerika Kapitány: Szép új világ 3D (am.) 11.30, 14.20, 17.10, 20.00 Wicked (am.) 10.30 Černák (szlov.) 14.40, 15.30, 17.00, 17.50, 19.00, 19.20, 20.10, 21.40 Szimat naplója - Dog Man (am.) 14.00, 16.00, 18.00 Emilia Pérez (am.-fr.-mex.-bel.) 15.50, 21.00 Ghibli World: Nausica - a Szelesvölgyből (jap.) 14.00, 16.30 Chhaava (ind.) 20.40 Jégáridék (izl.-bel.) 18.30 Családi terápia (fr.) 11.10 Sonic, a sündisznó 3 (am.-jap.) 11.00, 13.30, 16.10 Amikor az élet izletes (cseh-szlov.-fr.) 10.10 Marked Men - Tetovált srácok (am.) 10.10, 14.10, 15.50, 18.00, 20.10 Vakarc - Runt (auszt.) 12.10 Maria (ol.-ném.-am.) 12.20 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 11.30 A sárga földig - Na plech (cseh) 16.40, 18.50 Nosferatu (am.) 18.30 Paddington Peruban (jap.-ang.) 10.30, 12.00, 14.20 A Hercegnő mentőakció - Rebellious (ang.-cip.) 12.30 Társ (am.) 15.00 Jóban-rosszban (cseh) 10.20 Vaiana 2 (am.-kan.) 10.15, 13.40

KASSA

CINEMAX - OPTIMA: Jókislány - Babygirl (am.-holl.) 17.50 Schol se otthon - A Complete Unknown (am.) 19.40 Bridget Jones: Bolondulásig (am.-ang.-fr.) 20.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 13.30, 18.20, 20.30 Amerika Kapitány: Szép új világ 3D (am.) 15.00 Černák (szlov.) 13.00, 15.30, 17.10, 18.00, 20.00, 21.00 Szimat naplója - Dog Man (am.) 12.50, 16.10 Családi terápia (fr.) 18.10 Sonic, a sündisznó 3 (am.-jap.) 13.40, 15.50 Marked Men - Tetovált srácok (am.) 18.30 Vakarc - Runt (auszt.) 13.20 Mufasa: Az oroszlan király (am.) 13.10 A sárga földig - Na plech (cseh) 20.40 Nosferatu (am.) 20.20 Paddington Peruban (jap.-ang.) 15.20 A Hercegnő mentőakció - Rebellious (ang.-cip.) 16.00 Spermageddon (norvég) 14.00 Társ (am.) 20.10 Jóban-rosszban (cseh) 17.40 Vaiana 2 (am.-kan.) 15.40

DÉL-SZLOVÁKIA

DUNASZERDAHELY - CINEMAX: Hogyan tudnék élni nélküled? (magy.) 18.10 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 15.40, 20.40 Černák (szlov.) 19.50, 20.30 DAC Film (magy.) 15.20 Futni mentem (magy.) 17.30 Sonic, a sündisznó 3 (am.-jap.) 13.00 Paddington Peruban (jap.-ang.) 13.20 A Hercegnő mentőakció - Rebellious (ang.-cip.) 16.00 Társ (am.) 18.30 Vaiana 2 (am.-kan.) 13.10 SZENG - MIER: Szimat naplója - Dog Man (am.) 15.30 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 18.00 GALÁNTA - MOZI: Szimat naplója - Dog Man (am.) 15.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 17.00 Emmanuelle (fr.) 19.30 ÉRSEKÚJVÁR - MIER: Szimat naplója - Dog Man (am.) 17.00 Černák (szlov.) 19.45 VÁGSELYE - VMK: Szimat naplója - Dog Man (am.) 15.00 Vakarc - Runt (auszt.) 17.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 19.00 KOMÁROM - TATRA: Szimat naplója - Dog Man (am.) 11.00 Hogyan tudnék élni nélküled? (magy.) 13.00 Marked Men - Tetovált srácok (am.) 15.15 Černák (szlov.) 17.15 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 19.45 PÁRKÁNY - DANUBIUS: Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 16.00, 19.00 LOSONC - STAR: A Hercegnő mentőakció - Rebellious (ang.-cip.) 14.10 Sonic, a sündisznó 3 (am.-jap.) 15.25 Szimat naplója - Dog Man (am.) 15.45 Černák (szlov.) 16.05, 18.20, 19.55, 20.45 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 17.35 Marked Men - Tetovált srácok (am.) 17.55 A sárga földig - Na plech (cseh) 20.15 RIMASZOMBAT - ORBIS: Szimat naplója - Dog Man (am.) 16.00 Černák (szlov.) 18.00 Schol se otthon - A Complete Unknown (am.) 20.10

GYŐR

CINEMA CITY: A szerelem fáj (am.) 20.30 Amerika Kapitány: Szép új világ 4DX 3D (am.) 10.00, 12.30, 15.00, 17.30, 20.00 Amerika Kapitány: Szép új világ (am.) 10.30, 11.45, 13.00, 14.15, 15.30, 16.45, 18.00, 19.15, 20.30 Amerika Kapitány: Szép új világ 3D (am.) 17.15 Áradás - Flow (fr.-bel.-lett) 10.00 Bridget Jones: Bolondulásig (am.-ang.-fr.) 10.50, 12.15, 13.30, 14.50, 16.10, 17.30, 18.50, 20.10 Családi terápia (fr.) 13.10 Éjjeli játszma: Mindörökké démonok (dán) 17.30, 20.00 Futni mentem (magy.) 10.00, 12.15, 14.30, 17.00, 19.30 Hogyan tudnék élni nélküled? (magy.) 11.00, 13.15, 15.30, 17.45, 20.00 Jelenlét (am.) 21.45 Chihiro szellemországban (jap.) 15.45 Jókislány (am.-holl.) 19.45 Paddington Peruban (jap.-ang.) 10.00, 11.15, 15.10 Sonic, a sündisznó 3 (am.-jap.) 10.15, 12.45 Vaiana 2 (am.-kan.) 11.00, 15.10 Véletlenül írtam egy könyvet (magy.) 13.30, 18.15

RÁDIÓ

PÁTRIA RÁDIÓ

6.00 Hazai magyar zene 7.00 Hírek 7.05 Világosság 7.45 A Vatikáni Rádió műsora 8.00 Hírek 8.05 HaTuMa 9.00 Hírek 9.05 Szalagút 10.00 Hírek 10.05 Pentaton 11.00 Hírek 11.05 Posztmodem 12.00 Hírek 12.05 Élő népzene 13.00 Hírek 13.05 Vasárnap délután 16.00 Hírek 16.05 A nő arcai 17.00 Hírek 17.05 Reggeli Best of 17.40 Napzárt

A világ összes pénze

22.50
DUNA TV

A 16 éves III. John Paul Getty a világ leggazdagabb embere, az olajmágnás J. Paul Getty unokája, igazi aranyifjúként él Rómában. A gyöngyéletnek azonban egy csapásra vége szakad, amikor a fiút elrabolják, és 17 millió dolláros váltságdíjat követelnek érte. John Paul erős akaratú édesanyja, Gail hiába kéri a dúsgazdag nagypapa segítségét, a hírhedt fősvény milliárdos visszautasítja.

Jumanji: A következő szint

21.00
VIASAT3

A régi barátokat megint beszippantja a veszélyes játék. A fantázia-világban egy új szintre lépnek, de a felállás egészen más, mint legutóbb. Amikor Spencert beszippantja a program, a banda tagjai kötelességüknek tekintik, hogy kiszabadítsák szorult helyzetéből. A játékosoknak ezernyi nehézség közepette, ismeretlen és felfedezetlen tájakon kell teljesíteniük a különféle próbákat.

Godzilla

20.25
FILM+

Ford Brody hadnagya különös körülmények között vesztette el a szüleit. Apja szinte beleőrült összeesküvés-elméletébe, húsz éven át meggyőződéssel kutatót egy szörny után, melyet a japán kormány tudósai Dr. Serizava vezetésével egy föld alatti bunkerben rejtget. Egy radioaktív katasztrófa következtében a szörny nagy energiához jut és elszabadul.

MARKÍZA

5.15 Családi esetek
6.00 Híradó
6.55 Tom és Jerry új kalandjai. Am. animációs sorozat
7.15 SamSam. Fr. animációs film
8.40 Tom és Jerry: Robin Hood és hű egere. Am. animációs film
9.55 Harry Potter és a Halál ereklyéi I. Am.-angol kalandfilm
13.00 Politikai párbeszéd
13.50 Rikácsoló vénasszonyok. Cseh vígjáték
16.40 Szemfényvesztők. Am.-fr. thriller
19.00 Híradó
20.00 Időjárás
20.10 Tájékoztató fogadónak
20.15 Sport
20.30 A Védelmező. Am. akcióthriller
23.15 Elrabolva. Am.-fr.-ang. akcióthriller
1.05 A Védelmező. Am. akcióthriller

JOJ

5.40 A világ Evelyn szerint. Szlov. vígjáték-sorozat
6.15 Mosley
8.20 Kacsamesék
8.45 A gumimacik. Am. animációs sor., 8.
9.10 Így nevel a sárkányodat 3. Am. animációs film
11.25 Warcraft. Kan.-am. fantasztikus kalandfilm
14.00 A Bourne-hagyaték. Am. misztikus thriller
16.55 A nyaralóban
17.55 Lakásmustra
19.00 Krimihíradó
19.30 Híradó
20.15 Tájékoztató fogadónak
20.20 Sport
20.30 Időjárás-jelentés
20.40 Bohém rapszódia. Am.-ang. életrajzi film
23.30 Éjjeli fereg. Am. krimithriller
1.55 A hetedik mennyországban
3.50 Lakásmustra

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 1

6.50 Ronja, egy rabló lánya
7.40 Béka és barátai
7.55 Szilaj, szabadság mindenekelőtt II.
8.15 Csapdába csalva IV.
8.40 Taposdaltalja meg!
8.55 Čeky zenei laborja
9.35 Autószalon
10.00 Egy eszébe - ezer történet
10.55 Szlovákia képekben
11.25 A világ képekben
11.55 5 perc múlva 12
13.10 Polgár az ajtó mögött
13.40 Pénz
14.05 Agatha Christie: Poirot
15.40 Az ezeréves méh
16.40 Iskola, az élet alapja. Cseh-szlov. vígjáték
18.15 Nagy kanállal
19.00 Hírek
19.55 Sporthíradó
20.30 Az élet érintése
21.35 Bíz bennem
22.05 És a hegy virágozni fog
22.55 Agatha Christie: Poirot
0.34 Hírek

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 2

9.50 Növénygyűjtemény
10.05 Természetmagazin
10.30 A szomszéd réjtje mindig zöldebb
10.45 Eco működik
11.00 168
11.35 Egy buta nőről. Szlov. mese
13.00 történelem.sk
14.00 Orientáció
14.25 Órangyalok
15.20 Művészet
15.45 kultúra.Sk
16.15 Szóvádszát
16.50 Egy kicsit más
Adela show
17.55 Família
18.40 A dzsungel könyve II.
19.05 Ronja, egy rabló lánya
19.30 Kedvenceim: Történetek az állatorvosi klinikáról
19.45 Csodálatos mini stúdió
20.10 Szóvegírók
21.00 A tőkés palota. Fr. életrajzi film
22.45 Az ötödik hajó. Szlov. dráma
0.10 Hírek

DOMA

5.20 Egyről a kettőre II.
5.55 Feleségcsere
6.55 Feleségcsere
8.20 Egyről a kettőre II.
9.05 Egyről a kettőre II.
9.30 Egyről a kettőre II.
9.55 Egyről a kettőre II. Am. vígjáték-sorozat, 6.
10.40 Bull
11.25 Bull
12.20 Társadalomunk krímje
13.55 Valentin napi szerelem. Am. romantikus film
15.50 Valentin napi szerelem. Am. romantikus film
17.35 Duna, az Ön szolgálatára IX. Szlov. romantikus sor., 12.
19.00 Duna, az Ön szolgálatára IX. Szlov. romantikus sor., 13.
20.30 Valentin nap. Am. romantikus vígjáték
Az esküdt. Am. thriller
1.30 Valentin nap. Am. romantikus vígjáték
Az esküdt. Am. thriller

PLUS

NAPTÁR

Február
15

- NÉVNAP

Szombat: Georgina
Görög–latin eredetű név. Jelentése földműves, gazdálkodó.

Vasárnap: Julianna

Latin eredetű név. Jelentése ragyogó, Jupiternek szentelt.

- ESEMÉNYEK

1991-ben, február 15-én a visegrádi csúcstalálkozó megállapodást írt alá az együttműködésről a csehszlovák köztársasági elnök, a magyar és a lengyel miniszterelnök, ez a V4 együttműködés kezdete.

2024-ben, február 16-án a legészakibb és legszigorúbb oroszországi börtönközlónián meghalt Alekszej Navalnij, a legismertebb orosz ellenzéki politikus.

- MAI ÉVFORDULÓINK

1943-ban, február 15-én született Oravec Imre Kosuth-díjas költő, műfordító.

1947-ben, február 15-én született Nadasdy Ádám Babérkoszorú díjas költő, nyelvész, műfordító.

2014-ben, február 15-én hunyt el Gyarmati Fanni tanárnő, Radnóti Miklós özevegye.

55 éve, február 16-án hunyt el Francis Peyton Rous Nobel-díjas amerikai orvos, a daganatkeltő vírusok felfedezője.

- NAPI VICC

Két hölgy arról vitatkozik, főleg az az embernek a vakbél. Végül egyikük odamegy a szomszéd asztalnál ülő híres sebész-professzorhoz, és megkérdi: – Mondja, professzor úr, ön szerint élhetek én vakbél nélkül?

– Ön igen – feleli a sebész –, de én nem.

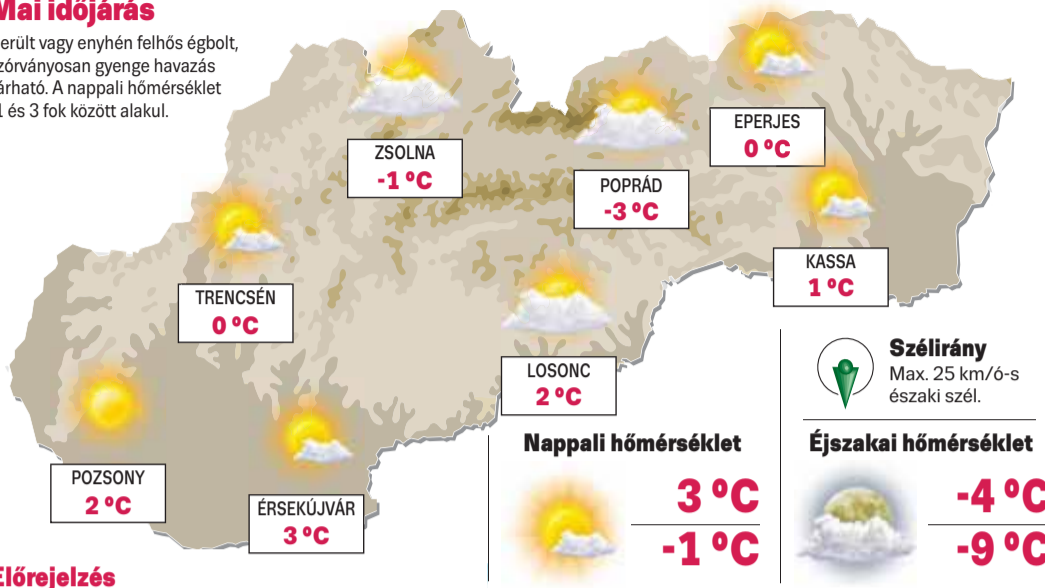
- ORVOSMETEOROLÓGIA

A mai napon fronthatással nem kell számolniuk az arra érzékenyeknek.

Mai időjárás

Derült vagy enyhén felhős égbolt, szóróványosan gyenge havazás várható. A nappali hőmérséklet -1 és 3 fok között alakul.

Előrejelzés

Szombat

Gyúgy	3 °C
Dunaszerdahely	2 °C
Komárom	2 °C
Ógyalla	2 °C
Léva	2 °C
Nagy Mihály	1 °C
Nagyroce	-1 °C

Rozsnyó	2 °C
Szenc	2 °C
Csorbató	-6 °C
Párkány	1 °C
Nagyszombat	2 °C
Losonc	2 °C
Töketerebes	1 °C

Vasárnap

2 °C	-10 °C
Derült vagy enyhén felhős égbolt, szóróványosan havazás várható.	
Pozsony	0 °C
Érsekújvár	2 °C
Losonc	1 °C
Kassa	-1 °C

Hétfő

3 °C	-13 °C
Derült vagy enyhén felhős égbolt, szóróványosan havazás várható.	
Pozsony	2 °C
Érsekújvár	2 °C
Losonc	2 °C
Kassa	-2 °C

Időjárás a kiemelt üdülőhelyeken

Velká Rača	-6 °C
Csorbató	-6 °C
Bachledova dolina	-6 °C
Mýto pod Dumbierom	-2 °C
Martinské hole	-6 °C
Krahule	-3 °C
Donovaly-Záhradište	-5 °C

Čičmany	-4 °C
Malinô Brdo	-5 °C
Kubínska hoľa	-6 °C
Pezinská Baba	-2 °C
Jahodná	-4 °C
Drienica	-3 °C
Poľana	-6 °C

Szándékosan hajtott a tömegbe autójával

Az ügyben a nyomozást a szélsőséges, illetve terrorista indíttatású bűncselekményekben illetékes bajor hatóság vette át

(TASR/AP)

MTI-HÍRÖSSZEFOGLALÓ

MÜNCHEN. Guido Limmer rendőrfőnök pénteken közölte, hogy a támadással a 24 éves, afgán állampolgárságú Farhan N.-t gyanúsítják, aki a kihallgatás során tettét elismerte, és azt mondta, szándékosan hajtott bele a tömegbe autójával.

Közel negyven embert sebesített meg csütörtökön egy autós, amikor tüntetők közé hajtott Münchenben. Kettőn életveszélyes állapotban vannak, egyikük egy két éves kislány. További nyolc súlyos sérült van. Az áldozatok közt összesen 32 férfi és 4 nő volt. A sofőr egy sztrájkoló csoportba hajtott bele, amelyet Verdi szakszervezet szervezett, gyermekgondozásban dolgozó alkalmazottakkal.

Egyedül cselekedett

A rendőrség közlése alapján nem volt büntetett előélete, és nincs bizonyíték arra vonatkozóan, hogy lenne kapcsolata bármely szélsőséges csoporttal vagy terror-szervezettel, a hatóságok szerint úgy tűnik, egyedül cselekedett. A telefonján található adatok, illetve a közösségi médiában megjelentek alapján azonban egyértelműen látható, hogy vallásos ember, és való-

színűsíthető, hogy iszlamista nézeteket vall – jelentették be.

Bolti nyomozó volt

Joachim Herrmann bajor tartományi belügyminiszter közölte, hogy az afgán férfi érvényes tartózkodási és munkavállalási engedéllyel rendelkezett. A tárcavezető arról is szót ejtett, hogy a férfi – a legfrissebb értesülések szerint és ellentétben az első információkkal – nem volt lopás bűncselekménye miatt ismert a hatóságok előtt. Herrmann közölte, hogy az elkövető 2016 végén felnőtt kísérők nélkül érkezett Németországba. 2020-ban felszólították az ország elhagyására. München városvezetése azonban 2021 októberében tartózkodási engedélyt biztosított neki. A fiatal iskolába ment és szakképzésen is részt vett. „Ezt követően két biztonsági cég számára is dolgozott bolti nyomozóként” – ismerte a tartományi miniszter. ■

„Az elkövető eddig nem igazán tűnt fel a hatóságoknak, s nem is volt köteles elhagyni az országot.”

Bekapta, majd kiköpte kajakostól a fiút a bálna

Rémisztő pillanatokat élt át egy fiatal kajakos a chilei Patagónia partjainál: egy hatalmas hosszúsárnyú bálna rövid időre elnyelte, majd néhány másodperc múlva sértetlenül visszaengedte őt a tengerbe.

PATAGÓNIA. Az eset még a múlt hétvégén történt, Adrián Simancas az apjával kajakozott a Magellán-szoros Bahía de las Águilas nevű partszakaszán, amikor a hosszúsárnyú bálna hirtelen felbukkant, és óriási szájában eltüntette Simancast a kajakjával együtt. Mikor a fiatal kiszaba-

dult a bálna szájából, az apja azt kiabálta neki, hogy maradjon nyugodt. „Azt hittem, meghaltam – mesélte később Simancas. – Azt hittem, hogy megevett, hogy teljesen lenyelt.” A kajakos szerint az igazi félelem csak a felszínre bukkanása után tört rá igazán, és attól tartott, hogy a hatalmas állat megtámadja az apját is, valamint hogy a jeges vízben hipotermiát kap. De csak néhány másodpercet töltött a vízben, és sikerült elérnie az apja kajakját. Az ijedtség ellenére mindketten sértetlenül tértek vissza a partra. A chilei vizeken rendkívül ritkák a bálnatámadások. (tlx)

A hosszúsárnyú bálna az állatvilág egyik legnagyobb emlőse, egyes példányok eléri a 15-17 métert

(Shutterstock-fotó)

ÚJ SZÓ
szlovákiai magyar napilap

ujszo.com
facebook.com/ujszo

Z Levélcím: DUEL – PRESS, s.r.o., Új Szó szerkesztősége, P.O. BOX 222, 830 00 Bratislava 3
Z E-mail: ujszo@ujszo.com
Z Szerkesztőség: Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava
Z Terjesztési panaszbejelentés: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk
Z Főszerkesztő: Nyerges Csaba Z Titkárság: 02/32153313
Z Főszerkesztő-helyettes: Sídó H. Zoltán
Z Rovatvezetők: Demecs Péter – belpolitika, Károly Zsolt – régió, B. Szentgáli Anikó – vélemény, Juhász Katalin – kultúra, Orosky Tamás – sport
Z Kiadja a Duel – Press Kft., Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava. Z IČO: 35 722 517
Z Ügyvezető igazgató: Michal Teplička.

Z Hirdetési osztály: +421/918 865 748, e-mail: reklama@ujszo.com
Z Marketing: Lelkes Levente, +421/917 671 736, e-mail: levente.lelkes@duelpress.sk
Z Nyomja a PETIT PRESS, Bratislava. Z Belföldi megrendelések: minden postahivatalban, postai kézbesítőnél, a News and Media Holdingnál: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk
Z Külföldi megrendelések: Slovenská pošta, a. s. Stredisko preplateného tlače, Uzbecká 4., P.O. BOX 164, 820 14 Bratislava. Z Terjesztési: a Szlovák Posta Rt. és a Mediaprint Kapa Rt.
Z Az újságküldemény feladását engedélyezte: RPP Bratislava Pošta 12. Index: 48271. Z Engedélyszám: 5/2. ISSN 1335-7050. Z Nyilvántartási szám: EV 110/08. Z Minden szerzői jog fenntartva. Az írások, fotók és grafikonok terjesztése, beleértve azok elektronikus formáját, csak a kiadó írásos jóváhagyásával lehetséges. Kéziratokat nem ösztönöz meg és nem küldünk vissza.

Z Az elhelyezett fizetett politikai hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
Z Az Új Szó a lapok eladott példányszámát ellenőrző ABC SR tagja, az ellenőrzés eredménye a www.abc.sk honlapon található. Z ©Copyright DUEL – PRESS KFT. A szerzői jogokkal a kiadó rendelkezik. A kiadó fenntartja magának az ÚJ SZÓ megjelöléssel ellátott írások terjesztésének jogát, és a szerzői jogi törvény (33. § 1a és d cikkely) értelmében kizárólag ő jogosult engedélyezni a szövegek nyilvános terjesztését. Z A sajtófigyelést a kiadó megbízásából a Newton Media, a Monitora és a Slovakia Online végzi. Z Lapunk megjelenését a Kisebbségi Kulturális Alap támogatja. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

EK ELFOGADJUK AZ ÚJ SZÓ ÉRTÉKELÉSÉT
KULT MINOR mti